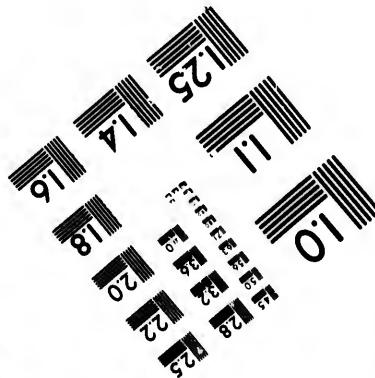
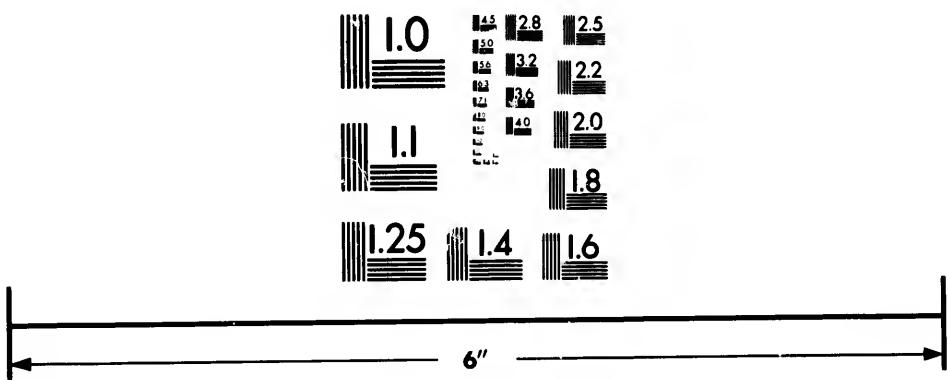

IMAGE EVALUATION TEST TARGET (MT-3)

Photographic
Sciences
Corporation

25 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

ER
28
32
22
20
8

**CIHM/ICMH
Microfiche
Series.**

**CIHM/ICMH
Collection de
microfiches.**

Canadian Institute for Historical Microreproductions / Institut canadien de microreproductions historiques

© 1984

Technical and Bibliographic Notes/Notes techniques et bibliographiques

The Institute has attempted to obtain the best original copy available for filming. Features of this copy which may be bibliographically unique, which may alter any of the images in the reproduction, or which may significantly change the usual method of filming, are checked below.

- Coloured covers/
Couverture de couleur
- Covers damaged/
Couverture endommagée
- Covers restored and/or laminated/
Couverture restaurée et/ou pelliculée
- Cover title missing/
Le titre de couverture manque
- Coloured maps/
Cartes géographiques en couleur
- Coloured ink (i.e. other than blue or black)/
Encre de couleur (i.e. autre que bleue ou noire)
- Coloured plates and/or illustrations/
Planches et/ou illustrations en couleur
- Bound with other material/
Relié avec d'autres documents
- Tight binding may cause shadows or distortion
along interior margin/
La reliure serrée peut causer de l'ombre ou de la
distortion le long de la marge intérieure
- Blank leaves added during restoration may
appear within the text. Whenever possible, these
have been omitted from filming/
Il se peut que certaines pages blanches ajoutées
lors d'une restauration apparaissent dans le texte,
mais, lorsque cela était possible, ces pages n'ont
pas été filmées.
- Additional comments:/
Commentaires supplémentaires:

L'Institut a microfilmé le meilleur exemplaire qu'il lui a été possible de se procurer. Les détails de cet exemplaire qui sont peut-être uniques du point de vue bibliographique, qui peuvent modifier une image reproduite, ou qui peuvent exiger une modification dans la méthode normale de filmage sont indiqués ci-dessous.

- Coloured pages/
Pages de couleur
- Pages damaged/
Pages endommagées
- Pages restored and/or laminated/
Pages restaurées et/ou pelliculées
- Pages discoloured, stained or foxed/
Pages décolorées, tachetées ou piquées
- Pages detached/
Pages détachées
- Showthrough/
Transparence
- Quality of print varies/
Qualité inégale de l'impression
- Includes supplementary material/
Comprend du matériel supplémentaire
- Only edition available/
Seule édition disponible
- Pages wholly or partially obscured by errata
slips, tissues, etc., have been refilmed to
ensure the best possible image/
Les pages totalement ou partiellement
obscures par un feuillet d'errata, une pelure,
etc., ont été filmées à nouveau de façon à
obtenir la meilleure image possible.

This item is filmed at the reduction ratio checked below/
Ce document est filmé au taux de réduction indiqué ci-dessous.

10X	14X	18X	22X	26X	30X
☐	☐	☐	☒	☐	☐

12X   16X   20X   24X   28X   32X

The copy filmed here has been reproduced thanks to the generosity of:

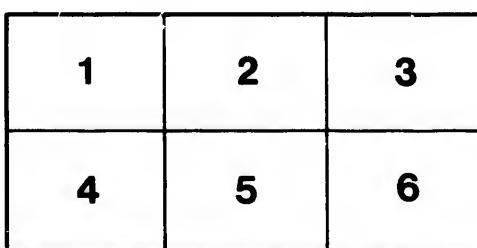
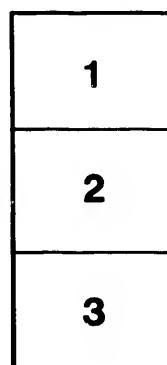
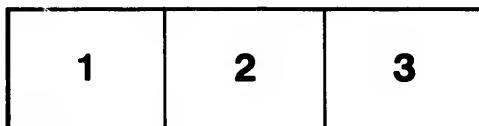
National Library of Canada

The images appearing here are the best quality possible considering the condition and legibility of the original copy and in keeping with the filming contract specifications.

Original copies in printed paper covers are filmed beginning with the front cover and ending on the last page with a printed or illustrated impression, or the back cover when appropriate. All other original copies are filmed beginning on the first page with a printed or illustrated impression, and ending on the last page with a printed or illustrated impression.

The last recorded frame on each microfiche shall contain the symbol → (meaning "CONTINUED"), or the symbol ▽ (meaning "END"), whichever applies.

Maps, plates, charts, etc., may be filmed at different reduction ratios. Those too large to be entirely included in one exposure are filmed beginning in the upper left hand corner, left to right and top to bottom, as many frames as required. The following diagrams illustrate the method:

L'exemplaire filmé fut reproduit grâce à la générosité de:

Bibliothèque nationale du Canada

Les images suivantes ont été reproduites avec le plus grand soin, compte tenu de la condition et de la netteté de l'exemplaire filmé, et en conformité avec les conditions du contrat de filmage.

Les exemplaires originaux dont la couverture en papier est imprimée sont filmés en commençant par le premier plat et en terminant soit par la dernière page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration, soit par le second plat, selon le cas. Tous les autres exemplaires originaux sont filmés en commençant par la première page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration et en terminant par la dernière page qui comporte une telle empreinte.

Un des symboles suivants apparaîtra sur la dernière image de chaque microfiche, selon le cas: le symbole → signifie "A SUIVRE", le symbole ▽ signifie "FIN".

Les cartes, planches, tableaux, etc., peuvent être filmés à des taux de réduction différents. Lorsque le document est trop grand pour être reproduit en un seul cliché, il est filmé à partir de l'angle supérieur gauche, de gauche à droite, et de haut en bas, en prenant le nombre d'images nécessaire. Les diagrammes suivants illustrent la méthode.

T

N

wew

2.

Sac

ult

3.

wew

ac E

4.

dab

Saln

5.

ul L

Lut

6.

Dab

unul

7.

uin v

8.

wjisis

THE GOSPEL ACCORDING TO MATHEW.

M A T Y U.

CHAP. I.

NA wijadigun uçit Sesui Gulj wedäbecsiju.
Negum ną Däbid ucwisił; Däbid Ablaham
ucwisił ną.

2. Ablaham wegwijsisunul Isäcul; Isäc wegwijsisunul
Säcöbul; Säcöb wegwijsisunul Sudahul ac wijigud-
ultjditku gjnumuigwu.

3. Sudä wegwijsisunigu Pälesul, ac Säläul, Tämäl
ucwijuiosubunul. Ac Päles wegwijsisunul Eslämul;
ac Esläm wegwijsisunul Alämul;

4. Ac Aläm wegwijsisunul Aminjdäbul; ac Aminjdäb
wegwijsisunul Neasonul; ac Neason wegwijsisunul
Salmönul;

5. Ac Salmon wegwijsisunul Boosul, ucwiçsubun-
ul Lecäbul; ac Boos wegwijsisunul Obedul; ac Obed
Luutul ucwiçsubunul. Ac Obed wegwijsisunul Sesjul;

6. Ac Sesj wegwijsisunul Däbidul elijewljiljul; ac
Däbid elijewlit wegwijsisunul Solumunul, ucwiçsub-
unul tän tumc Ulju utëbitemsubunul;

7. Ac Solumun wegwijsisunul Löborumul; ac Löbor-
um wegwijsisunul Abeul; ac Abe wegwijsisunul Aseul;

8. Ac Ase wegwijsisunul Sösepätul; ac Sösepät weg-
wijsisunul Sölamul; ac Sölam wegwijsisunul Osjusul;

9. Ac Osjus wegwijsisunul Soraṭanul; ac Soraṭan wegwijsisunul Acaṣul; ac Acaṣ wegwijsisunul Esikjal;
10. Ac Esikjal wegwijsisunul Maṇaseul; ac Maṇase wegwijsisunul Amunul; ac Amun wegwijsisunul Sosjusul;
11. Ac Sosjus wegwijsisunul Seconjusul ac wijigudultjditku qjnumuwgwigu; tuqiu tiljsip kedujajaldimkek Babuloncu.
12. Ac kjsjajaldimkek Babuloncu Secorjus wegwijsisunul Saletjululu; ac Saletjul wegwijsisunul Sələbəbulul;
13. Ac Sələbəbul wegwijsisunul Abjudul; ac Abjud wegwijsisunul Eljacumul; ac Eljacum wegwijsisunul Asolul;
14. Ac Asol wegwijsisunul Səduicul; ac Səduic wegwijsisunul Akjmul; ac Akjm wegwijsisunul Eljudul;
15. Ac Eljud wegwijsisunul Eljesulul; ac Eljesul wegwijsisunul Matanul; ac Matan wegwijsisunul Səcəbul;
16. Ac Səcəb wegwijsisunul Səsepul, Məli uçinnumumul, tən wejuhskijinuis Sesuis tən telujsit Clistewit.
17. Nə uçit m'sit tən tesijik əncuałlujik wedəbecsijik wejədegemc Ablaḥamək mjsœci Dəbidek, m'tiln əncuałlujik çel neuu. Ac wejədegemc Dəbidek mjsœci ajaldimkek Babuloncu, m'tiln əncuałlujik çel neuu. Ac wejədegemc əjaldimkek Babuloncu mjsœci Clistewit uskijinuidim, m'tiln əncuałlujik çel neuu.
18. Nə teluhskijinuis Clistewitu: uicwijul M.lliul keduumaljewiliçul Səsepul; ac eſcumunac tœcunəſidicw Məli wejuut uçinuncajein Wejiuljnicscäm iktugu.

19. Ną Sosep uçjnumumul sabewit, ac muu keduupaqintageuogul ; ac weljdetk uitujigulalən k̄imudugu.

20. Ną tān tiljsip etljankjdaſic egulə cōguwel, qnacpten ! Uc̄jsäcumş utansalemul eljmeswasiſul puiwosun iktuk ; elajul : Sosep, Dabid uewisul, muu ucgipatumu ucsuälən Maļi uctebitemul ; mudu ulə tān uitjninc ehk, wejjac Wejiulinicsçam iktigu.

21. Ac uewisids, ac tulujdaduks uewisul Sesuis ; mudu uçuhsetsjadu umjmajujnum uiteluuwewiu-djws iktuk.

22. Ną m'sit ulə wejjækjkiscajjac ciulamən uitlijan tān wejjteluemcup Uc̄jsäcumş iktuk ; tān teluep njaganicçijtegewiñu, jec :

23. Ancpten ! nocswet nuncajeed, ac uewisids ; ac tulujdadak Emanuel, jec, kjsjkjwonskjsik, Nicscam tegweulkwu.

24. Tocu Sosep wejtuwgħalut nebamcu, teldeget tān Uc̄jsäcumş utansalemul telkimgu ; ac weswälajul uctebitemul.

25. Ac muu kejjagul mjsociu umscwesawel uewisul wegwiſjeliju : ac telujdajul Sesuis.

CHAP. II.

NA tān tiljsip Sesuis etlħskijjinuis Betleme, Siudja tle, Helodok eljgewitok unagwegħumul, qnacpten ! nestuoltjik ġjumuuik wejjdajik uċċibeniuġu, pejj-dajik Salusalemku :

2. Teluejik : Tām jtet ehk negum tān weskiżjnuit Leswjbak uiteljgewitemuol ? Mudu nemjdācutunn iktugu.

wiculօcօwejumul wçjbunwugu, ac pejdajek n'tala-

sumənenu.

3. Nq Helot, elgewit nuidumaq egulə cəgwiwel,

sespedasit, ac elp m'sit Salusalemcu.

4. Ac kisjmşalaji ueçipaduleqas ac mjmajuijnuc

unuijjwjjigedemiuoku, pjbənjmaji, tən tet Clistewit

keduijtuluhskijjnuiju?

5. Ac eladijul : Betlemcu, Suidjäktuk. Mudu nq

wejitulujgasik njaganicçijitegewinu iktugu :

6. Ac kıl, Betlem, Suidja tle, muu mşjbunor-

gwequn Suidə usəcumamuisiktugu; mudu wiceeds

kıl uctjnincu, gubulnəl tən qncwewədu n'mjmajui-

jniumcu, Islelulu.

7. Təcw Helot kjmwidiw wjgumaq egulə nestu-

oltjiliji çjnumwasi, kesipjbənimaji taljsip culօcօweç

məswəsis?

8. Ac elkjmaji Betlemcu; elaji ; uljdacw, ac pegajj-

cwjluew mijwajjiu; ac tən tiljsip wejxok, agunu-

dumuwjdocsup ; cuvləman nñn n'tuljen n'tałşumənu.

9. Nq nuidumadiç elgewilijul, poctumkjdaçik; ac,

edu, culօcօweç tənul etulnumjädibunn wçjbunwugu,

nigunstijgumwoji mjsəcu pegisinc ac eacumit up-

curljic tən tet mijwajjig ehku.

10. Ac tən tiljsip nemiadıç culօcօwejul, wejjul-

dəsultijik meskjk uljdəswocuniktuk.

11. Tən tiljsip piscwedadiç wenjigwom, wejjadijul

mijwajjijul, ac wicwijul Maļiul; ac mescunədesultijik,

ac əlaşsumədijul. Təcw pənədudijul utapsunuol,

ac pegidunumwədijul igunumadimcewel, wesəsuli-

ewe, libenon, ac mul. (Keluuulc upew nq.)

12. Ac wejikjnawaduijik Kjsulciwiktuk puwok-uniktuuk mui uituljapschedans Helodegu, pøctumkj-dajik, uctue shtj elimtumjdadiq umutkçoku.

13. Nq kjsipeotumkj-dadiq, qancapten, Ucçjsaqcumş uitansalemul eljmeswəsijul Søsepul puwocuniktuk, elajul: unagasi, usuał mijuaqjig ac ucwijul, ac ulsimugwo Esiptegu; ac jhen ala tet mjsœci kijnia-đuultes. Mudu Helot keðuijcwıluajul mijuaqjijul innebañu.

14. Tœciu Søsep wenagasit, weswälajul mijuaqjijul, ac ucwijul depkigu, ac eljet Esiptegu.

15. Ac nadel etlugatc mjsœci nepc Helotu. Cu-lamjan uituljan tän Kjsulc wejitelues niganicçijitegewinuiktuuk : jeç, Wejwigumc n'ewis Esiptegu.

16. Tœciu Helot tän tilisip nemidoc uçicsibuw-gwälwicsin nestuøltljiji qjnumuu, elkjmaji [sumagunis] ac nebagi m'sit tesilji mijuaqjig Betlemeu, ac swjpu, mjsœci tåbuñbuunadjili, ac nuutceøtljili : stuge wejipjbanjimap nestuøltljili qjnumuu culœcaweg uitetpagagumu.

17. Tœciu teljac tän niganicçijitegewinu Selemi teluesu; jeç :

18. Wetcœwesc nuadasigup Lemacu ; wiskjsswemc, wedudemultimec, ac wenmajjdäşultimec. Læsel etli-mewijmaji unjintnu, ac muw uljdedumuwew uitilcwijalwicsinu ; mudu negumş mui eyumudjew.

19. Nq kjsinpugek Helodeø, qancapten, Ucçjsaqcumş uitansalemul eljmeswəsijul Søsepul puwocuniktuk Esiptegu;

20. Elajul; unagasi, usuał mijuaqjig ac ucwijul,

ac ulije Islelul umutkigu ; mudu negumş nebiudijik tąnik cwılumuwađiq mijwajjul umjmajwocunumu.

21. Ną wenagąsit, weswälajul mijwajjul ac uicwijul, ac pegjsink Islelul umutkigu.

22. Cądu nuudumaq Alkiljusul unapäsin uçul Helödul utelijewitewuidimcu, Sudjäktuk, çipatc utuljen nađelu. Cądu wejikjnuąduit Kjsulcwiuktuk puiwocuniktuk, pescąsat, ac eljet mäcumigş Galiletc tle.

23. Ac pegjsink, etlugątc ueçjigunc telujsik Nąsaletcu : culađan utuljan tąn njaganikçijtegewiñuw teluədisu; jeç, Tuluwidasidş Nąsaletewaju.

CHAP. III.

NA egula nagwegul Sąn Nujiqbaptisewädeget pegjsink, etlipsedunk bactäcumiktuł Sudjä tle ;

2. Teluet: apscwedəsulticw ! mudu wåsəc utelijewitewuidim wejuşasic.

3. Ną negum egwet tąn wejühscudasit njaganikçiji-tegewiñu iktuk telujsit Isaj: tąn telueç: Wedżħoressinc nedswet bactäcumiktuł, et: jläduicw Ueçjsacumş utşhtju, ac cəcwodəshtjcädumuew utşhtijul.

4. Ną ulä Sąn wescetcul utapsunn wejikjidasigul camul upusigunaqgeweumul ; ac mugeguna-bje uespisun kespisiç ; ac wılui lipgħecuncweżżejju ac mјċipċamueğaqbu.

5. Təċcu eliutwadadijul eymuliç Saluiselem, ac m'sit Sudjä, ac m'sit mäcumigş xwju Sul-dencu.

6. Ac wejibaptisewälugwjjidijul Suldencu, etlipak jagunuudumwadidijul uteluwewuudjwolu.

7. Cądui nemjaç piġwelniji Palusią ac Sadusią pejjidaliji ubaptiſewadącunumcu, elaj: Kılıs wedabecsiyok m'tescumuwiktuk! wen telijknuaduilek-sup cuijjujsjmultjns tān iucwjuadji keduijgacu?

8. Nā uigit mjuñultiew mjuñiceul tānul tedabugwodigul apscwedędącun iktngu.

9. Ac muu uctulidąsultip uctulimswultjns Ablahamœs wescweaqutunac nuiçjnenu; Mudu teljmuilek Kjsułc kjsuhçibungwałaji mijuñajic egulq ciundul Ablahamœsu.

10. Ac elp njegħi tomjīgun edek uċċibusciktuk cumuq; ac edas qumuq tān muu weljmañjnu, temtemuk ac cesadum.

11. Njn qumuq baptiſewałuulok sabiugwoniktu, apscwedędącuniktu; cądui me wen weċċujet nudegu, tān ajjmulgigunut muenciu de nju, tān umusunn njn muu depċaduek n'pumadunu. Negum baptiſewałnokts Wejjuljnicascam iktuk, ac buctewiktuk.

12. Tān użbuwgwedestącunum użjtunc edek; ac uljmuisjgħaduuds m'taqṣaqta; ac mṣađduidul iuciluūmūl uċċi luu mcoġgwom iktngu: cądui nuuġwaduudul sīgħiġbuwgwiſtācun tān buktx ma n'ċa-siuweniġu.

13. Toreu tuuq Sesijs wejjet Galiletu, ac pegi-sinc Suldeñcu tān Sąñul eymulju, ubaptiſewa-luġunu.

14. Cądui Sąñ wetċu lajul, elajul: Wedumjeddu njuuji bapptiſewa-dasin kıl uctijnincu; ac kıl tu pegjsinun tān eym [uċċapptiſewa-dasinu?]

15. Sesius usjtegululajul, elajul: Tuljaç nigeju; mudu teljdepeçdik kijnu uewojuwađunenu (ukjsecaj-
adunenu) m'sit sabewiudel. Tocu usjdelumajul.

16. Ac Sesius kjsibaptjewadasiç, encusju wejinat-
caſit sabiugwoniktuč; ac, edu, wəsəc paňtadasik
uęgit negumu, ac nemjaſul Kjsulc *uęjjęceumijul,
wegejwnejisasiſilijul teligilijul stugeç pulesu, ac cecuha-
silijul utjnincu.

17. Ac, qncapten, wedshcəwesk wejjac wəsəc,
teluet: ułaq nji kesalcusit n'ewisu, tąn utjninc
wejjułcwijalucsi.

CHAP. IV.

TOCU tuęmu Sesius wejjetescut m'çejačamış
iktuk bactačumiktuč, uicuјadasin munduik-
tuč.

2. Ną kjsitulipkijisunewiç nauiinskegiugunac,
culabis kewjsinc.

3. Ac tąn tilisip nujicwqategewjnu pegisincul,
elajul: Kjł Kjsulc uicwisiç, tulitpluiden egulą
euundul uipibunocunjanu.

4. Usjdabuguet, teluet: Teluwjgasik, elnu mą
uęjipumssiew paſuc pibunocunktuč, cędu uęj-
pumssids m'sit keliuswocunn tąnul wejjaſul Kjsulc
utuuncu.

5. Tocu mundu weswälajul, elälajul sabewik
uećjguncu, ac cecwälajul uescedegunktuk uećjal-
suidumegwomcu.

6. Elajul: Kjł Kjsulc uicwisiç, uęjnisağulsj ną-

* Wejiuliniescamul.

delu. Mudu teluwijgasik, Utplumadu utansalemu uigkeit kıl; aç negumış epsitecunultak uipjtunuusıktuk muu ucət uciusıgsıjıqan cundewiktugu.

7. Sesuis elajul : Apç tei uwijgasik, Muu uciyalış Uceğisəcumş ucışulcem.

8. Apç mundlu eliteuijualajul ləc espujit cumdunu, aç neyadluajul m'sit uisitecumue uteligewagimul aç uicupmjdədəcənnumus.

9. Ac elajul : Egulə m'sit cəguwel igunumultes, m'səcənnədesinn aç əlaşumını.

10. Təciu Sesuis elajul : Jiguləş, mundlu : mudu teluwijgasik, Uceğisəcumş ucniescəcum əlaşuməduks, aç negum pəsuc luigəwoduks.

11. Təciu tuçuu mundlu nəçəlajul ; aç, edu, ansalewijik pejjədajik, aç eluigəwədijul.

12. Tən tiljsip Sesuis nudumat Sənul uipjadaşılınlı laplısuunc, pəctumcaşit, eljet Galjletcu.

13. Ac noctuc Nəşəlet, aç pegişinc etluigətə Cepulnjumcu, tən cəsəec edek, elçajigeeç Sebülən aç Naptuli.

14. Culqmən uitulıjan tən wejiteluemcup Isajec nigənicçijitegəwijnuu : ieq :

15. Məcumığış Sebülən tle, aç Naptuli tle, cəsceegu, cəmec Sułdəncu, Galjletcu, tən uctugik tesəcəmicesijik tle :

16. Elnuc tənik ebultiyik bögunitpagu, nemidüdiç meskijik wosogwek, aç wosogwek eljwosogwedesc uitjnəwoku, tənik ebultiyik n'puwoəun umaqcuməgemcu aç uitəççigədəgum iktuk.

17. Nə tuçuu wejədegeme Səsus bəccipsed-

uinc, ac teluet: Apscwedəşsulticw! mudu wəsəc utelgewitewiudim wejusəsik.

18. Ną Sesuis pemçajigasit cəsceec Galjeteu, nemjaji təbuşiliji wijigudjiliçi gjnumu; Sjmuul tənul teluijdijul Pjelul, ac Andulel wijigudjidi, pəçasəbjeliji uccigumuugu, mudu nemejwijcijnumiue ną.

19. Ac teljmaji: çuwgwadičw, uitegc uitunguičw; ac luugwolultoksup uenemejwijcijnumiuiñs elnuiktnk.

20. Negumš encusju naçaladiji utəbjiwolu, ac majulecwoladijul.

21. Ną wejiljet nađelu; ac nemjaji uctugj təbuşiliji wijigudjili, jeç, Saçul, Sebudj uiewisul, ac Sañul wijigudjidi, wenjuileudne, tegweiuadijul Sebudjul uçuoł, mesnijsadijul utəbjiwol: ac Sesuis wijgu:maji.

22. Ac negumš encusju noctumjdiç wenjułc, ac uçuoł, ac majulecwoladijul.

23. Ną Sesuis behewasit tən teljk Galjeteu, etlikjnämuet utałasudumogwomuñs iktuk, ac etlipseduinc ułjagunuudumocun eljgewitewiudiktuk, ac etlinpitc m'sit uesjnuigowocun ac wiscuswocun elnuiktnk.

24. Ac uitaguniudumocunum cakjbehewasik tən teljk Siljulu: ac pegjisuuduadiji m'sit uesjnuigowjmuu, tənik tepkjusuhsedumjdi, uesjnuigowocun, ac unmajidəswocunn, ac tənj mundu wesceweuađiji utjnewsiktuk; ac tənj wejibileudiliji, tənj maļcudjili: ac nebilaji.

25. Ac msjpuugwelkik wejjmajuulecwoladijul Gal-

du wəsoc
iletcu, ac Dicapəliscu, ac Salusalemcu, ac Sudjaceu,
ac cəmeeec Suildencu.

Galjletcu,
Sjmuul
jigudidijul,
ejwicjinum-

ntuuguiew;
elnuiktuk.
bjwolu, ac

etugj təbu-
ucwisul, ac
egweuađijul
: ac Sesuis
g wenjuile,

Galjletcu,
iktuk, ac
ewiudiktuk,
viscuswocun

ewasik tən
uesjnuugor-
sjnuugowoc-
luu wesewe-
udiliji, tənj
adijul Gal-

CHAP. V.

NA Sesius nemjaç m'sipjgewelniji, elitecjuwaqt cumduniktnk, ac ebiç, kegjuudumuoji pejj-daliji tən ehku.

2. Təciu tsulduňasit, ac telijknəpmuoji, et :

3. Welewijalujik tənik ewlejultijik mgijacəmij-wiiktuk: mudu wəsoc utelijewagim wedaligamultidiju.

4. Welewijalujik tənik wenmajidəsultijik : mudu ulcwijadəsultidjak.

5. Welewijalujik tənik mui nedxuhcwjultijew : mudu ortaligamultidjak məcumigsu.

6. Welewijalujik tənik ewjsultijik ac kedusamugoldijik sabewuidiktuk : mudu aqwađadasultidjak.

7. Welewijalujik tənik euljdedəcqədijik: mudu negumş euljdelumuksultidjak.

8. Welaluujik tənik wocumoltijik m'cwomlam-uniktuk : mudu negumş numjədak Kjsulculu.

9. Welewijalujik tənik nuwijlwewodumjdig əncuoncu : mudu negumş teluiđwesultidjak Kjsulciewisu.

10. Welewijalujik tənik kjsstewəujik uçit sabewuidju: mudu ortaligamultidjak wəsoc utelijewagimu.

11. Welaluksultijyok kjs tən tiljsip almjmuločku, ac kjsstewəulok, ac agunjmuloč m'sit wingigul cəguwel ectsuiogunn, uçit nijn n'tjnin.

12. Təciu uisugewidəşəwəlticw! ac uesjulidəşəwəlticw! mudu uctəbəncəudəşəyəmuş meskikk wəsəgu: mudu telikjstəwəşədisuniju njəqanicçijtəgewiñiugwuu tənkik ehkusunijk escumui kılş eyumuñduşəgwu.

13. Kılş məcumiğs uusələwəyüm. Cədəu sa-ləwe ucsuqac teljsalşjimqac, talikjışsaləwədəsəs? Tuçəu muu taligululətjnuç pəsuc tuiegen ac uçj-ektlulcədinu elnuiktuç.

14. Kılş uusitcumui uwoşəgwegumui. Uçjigun tən etləhtubuncewədəsək neməcumiğgek, muu kıl-şimimuwədəsəjnuç.

15. Ac muu səcsjgwenəsumiğdicw woşəgiunumocun, ac iğəduidicw upcewəc nügəcun iktuk: cədəu iğə-duidic wosəgiunumocunutew iktuk, ac wosəgiunumuoji m'sit tənji lamigwoməc wenjigwoməc.

16. Kılş uucwoşəgwegumuiş tulicşjwoşəgweg uiscəluiok mjmajıñnuç, cüləmənə unmjdənuş kel-ənulcəl ucluğətəwocunumuoł, ac uucuipmjdələmənəş Cuiçəu tən wəsəc ehk.

17. Muu tulidəşəwəlticw n'pugjisinun n'kakjsewiceş-əduñ utpliudəçun, kjsnał njəqanicçijtəgewiñiuiuc. Muu pegjisinuñ nkakjsewiceşəduñ; cədəu pegjisin najj-kjsəduñ.

18. Mudu teljəc teljmułok, mjsœsu wəsəc ac məcumiğs eçəlyədələ mşəjərəçəc utpliuaşəcənik-tuç mə eçəlyəmuç, mjsœsu m'sit kjsitulədəsəidə.

19. Nə uçit tən wen segwiscədəc mşəjərəçəc egiula utpliudəçəniñ, ac telikjıñamuoji mjmajıñnu, negum tulujdəwəcədə mşəjərəçəjit wəsəc utelj-gewəgiməc. Cədəu tən wen kjsadəogul, ac telikj-

dəsulticew!
wəsəgu :
wijnwgwuu
wgwu.

Cədu sə-
ləwədasis ?
n ac ugj-

Ucğjung
, mui ki-
unumocun,
cədu iğat-
wosəgwa-
womcu.

ıjosəgweç
duunıs kel-
njdəlumınıs
akjsewiscə-
gewjnuuic.
egjsin najj-

eu wəsəc
luudəcunik-
lasidıs.

məşəpəgeç
mjmajju-
lsəc utelj-
, ac telijk-

nudumuet, negum tulujducsıdız espec wəsəc
uteljewagimcu.

20. Mudu teljmwlok ucsabewudimıus mui ajim-
sugikdjınuuk muencuide nujjıwigugedijik ac Palusjac
usabewudimuol, me munə picwedəwok wəsəc
uteljewagimcu.

21. Kılş kışjnudumjyok saçəwəçkik teljmuisun-
ıc : Mui ucnebədegı : ac tən wen nebədeget nen-
estşıjnoçıdız ilswudəcuniktuk.

22. Cədu nın teljmwlok, tən wen sec wegjıhtuajul
wıj'gudıjı, nenestşıjnoçıdız ilswudəcun. Ac tən
wen elajul wıj'gudıjı, Məgwə talıgulusqun ;
nenestşıjnoçıdız telitplwdumugu. Cədu tən wen
elajul, Kıl eluiwew'en, nə negum nenestşıjnoçıdız
munduagigawə bıwetsu.

23. Nə uçit upkjıduun uctigunumadimcəweum
batewjalısuđumocuniktuk, ac əla tet migwıđedum-
un wıjigudıjok wıscəđumun nədu cəgəwə wıcpə-
cwoj'delumcumu, (jeç, wıscwıđelumcumu.)

24. N'cuden uctigunumadimcəweum nəđel wıscə-
luc batewjalısuđumocuniktuk; ulıye, əbicsictədiew
wıj'gudıjok; təcəu tuçwı ćawgawye, upkjıtunumawə
uctigunumadimcəweumu.

25. Cusjəbicsiktu tən pəcwojıđelumusk tən
tiljsip tegwəadıjok şhtigu: euləmən tən pəcwojıđelum-
musc mui uitigunumıon uct'nin nujjılsuđegıli-
jul, ac nujjılsudeget mui uitigunumıon uct'nin
nujjıcewəđegelijul, ac kıl mui ıcpıjjədasın ləplə-
uncu.

26. Teljac teljmwı, mui kışjtuijşun nəđel,
mjsəcui kışabəncudumun kespıjac suimalkju.

27. Kışi nudumjyok teljmuisunjik saçawęčkik : Wineğcul mui uctuləşə.

28. Cədu nın teljmulok tən wen əncəmajul əbilijul uumenwegenu, nige kışi tuləsit wineğcul uicwomlamıuncu.

29. Cədu inäcune ucrukik kışalus uctejacun-jedestun, kedalkigwadu, ac jigulege. Mudu pi-amjçanjewic upkesigun uctjinin uicwiscən, muencüde m'sit u tjinin legen mundwağıgı.

30. Ac inäcune ucpijtun kışalusc uctejacun-jedestun, tumsen, ac jigulege. Mudu pi-amjçanjewicw upkesigun netjinin uicwiscən, muencüde m'sit uctjinin legen mundwağık.

31. Telwemcüp, Tən wen jigulalaç utebitemul igunumwoç ejigulaldimcewə wıjigadıgun.

32. Cədu nın teljmulok, tən wen ejigulalaç utebitemul pəsuc uigkeit wineğcul, kışalajul utebuləelinu. Ac tən wen maljewidijul ejiguladasi-lijul, wineğcul teləsit.

33. Apç kışi nudumadjyok teljmuisunjik saçawęčkik : Muu ucsegwiscədu uctluwıjdumasudim ; cədu tulədege Uccısaqmıktuk tən telılıwıjdumasını.

34. Cədu nın teljmulok, mui ul bə uctluwıjdumasulticw ! Muu cujjluwıjdumasulticw wə-səciktuk ; mudu Kışulc eljigewitewə uicuidpu-dim nə.

35. Kışna mui məcumıgsıktuk, mudu utuc-ğibwiguiimceweum nə. Kışna mui cujjluwıjdumasulticw Salusalemcu ; mudu Uccjeljgewit uigkeit gunum nə.

36. Kjsnä mui cwijiluwidumasü cwanjegü; mudu mui kjsjtulädun newcteg cwsabun uwoben, kjsnä umactewenu.

37. Cädu tulweç ukeluiswocunum, ee, ee; mögwe, mögwe: mudu tän cöguwel ajjancwadigul wejjagul eluwewudiktuk.

38. Kjsjnudumadjyok teluemcup, M'pukik uçit m'pukik, ac mjbit uçit mjbit.

39. Cädu teljmulok, mui ukicajasü padasudiktuk. Cädu tän wen uteumsc jnacune cwijinwon, ac elp uljkjwonscaduoduc uctugu.

40. Ac tän wen tulalusc uctilsidasin, ac uçadusc uctöcwon; ac elp usjdelum cuiwädagun ucpi-diuwigunumu.

41. Ac tän wen kjsalusc uctuljen newct mj, elp lujjediew tåbuigu.

42. Igumumui tän wen cöguwe cwijludumusc; ac mui cwijkjwonscaşu negum tän cöguwe ked-wuhçimacädwiç uctjinincu.

43. Kjsjnudumadjyok teluemcup, Ucsaladuks kigumäç ac çicajidelumaduc tän pœwojidelumusc.

44. Cädu njn teljmulok, ucsalucw tanic pœwojidelumulosek; uljkelulucw tanic almjmu-losek: ac ulälucw tanic çicajidelumulosek. Ac alasudumelseewcw tanic kjstewewuloseku.

45. Cüläman unjunin uctjnewç cuçurş tän wäsec ehkü. Mudu Negum kjsalajul unägesitemul ussegewälin uçit keluwsultjiliji ac mui keluwsultjiligwi. Ac eljabuwugwedoc ukippesan abewultjiliji ac eluwewuljiliji.

46. Mudu pəsuc ucsalok tənic kesalnek, cəguwə əbəncuduwə wescədumək? Muu nujjimşədəcədijik tulədəcədijew?

47. Ac pəsuc buusulewictuok wijjimek, cəguwə ajipjamitulədəcədijik muencuide uctugik telədəcədijiku? Muu tu nujjimşədəcədijik telədəcədijew?

48. Nə cəkjiksəcajoltiew, stuge ciuqas tən wəsəc ehk cəkjiksəcajew. (Cəkjiksəbewulticw stuge ciuqas tən wəsək ehk, cəkjiksəbewit.)

CHAP. VI.

NA ancweasultiew! muu ucnəduədəcədijins uiscəluok mjmajuijuuk uçit cuunm'gusultınsu. Tulədəcədijik muu wejimsinumuok əbəncuduwə ciuqas tən wəsəc ehk.

2. Cədu tən tilisip nəduədəcədijik, muu ucbiutuodumunş məcəkjsudunəgc euisəluoku stuge weskijjuləmcuisultijik telədəcədijik ələsuduməgwomiktuk ac shtiktwugu, uçit uçicpumjələlumiuk-sultıns mjmajuijuiktwugu. Teljac teljmwlok wescədumjidiç utəbəncuduwəseyimwasu.

3. Cədu tən tilisip nəduədegen, muu ucusjedəmə uctjnəcunum ucuwijjdən tən ucpədələwium telədegec.

4. Cüləmən ucnəduədəcunum utimudun kımıdwugu, ac ciwə tən nemdeget kımudugu, məswiąbəncuduwəts.

5. Ac tən tilisip ələsudumən muu uctuleq stuge weskijjuləmcuisultijik. Mudu negumş kesadumjidiç utuljaləsudumənş ucaçəməltıns ələsuduməgwom-

iktu
mjma
utab

6.
pəctu
dwigu
əbən

7.
apscw
telidə
dijdi

8.
ciuqas
escim

9.
wəsəc
10.
cunun

11.
12.
stugeç

13.
duu
elige
yarçu

14.
sudim
15.
sudim
uopəda

cogiuwe
dəcədijik
iktuk, aç kejigasigul əhtili, uçinumıgwısultıñs
mımajıwıñwiktuk. Teljac teljmulok wescədumıdıc
utəbəncudıwıseyumıwu.

6. Cədu tən tilisip kıl əlaşwdumən, piscwa uc-
pəctuscasigum, təcwı əlaşum cuç tən ehk kımud-
dwıgu; aç cuç tən nemdeget kımudwıgu, meswi-
abəncudults.

7. Cədu tən tilisip əlaşwdumən mui ipugwelı-
apscewistıwı, stuge segewjelniwı; mudu negumı-
teljəsultıjik uçınwıduıcsıltıñs telipugwelıwıstı-
dıdju.

8. Cədu mui uctulıltıñs stuge negumı; mudu
cuçuş kejidoc tən cogiuwe wedumıdedumok
escumunac cılıwıdumıwızoku.

9. Nə uigkeit tuljəlaşwdumadıew: Nuicjenen tən
wəsəc eyumun; sabewədasiç ucwısiunumu:

10. Ucteljewitewıudim çıugwıjaç: acıulıdedə-
cunum tuljac məcumıjıec stugeç teljac wəsogu:

11. Tesigiscugewe nıluinen kjscuic igunumuwı.

12. Ac tuljabıcsıctumuwı n'tetadımcıewemınu,
stugeç njnen teljabıcsıctacujik tənik tetuinamıjik.

13. Ac mui ulıguldəcunın aşimtimcıewektnı; cə-
du utəlcəlin winsıdiktıwıgu. Mudu kıl wedalıgamin
elıgewwagı, aç mulgıgunodı, aç ucıpumıdelsıdı
yapçıuu. Amen.

14. Mudu əbiksiktumuwıok mımajıwıñwıc upadə-
sındımuol, wəsogawę cuçuş tuljabıksıktulokts.

15. Cədu mui əbiksiktumuwıok elnuık upadə-
sındımuol, wəsogawę cuçuş ma əbiksıktuluwıok
ucpədəşsındımuol.

16. Ac tān til̄sip sunewultjyok muu uctuloltjns stugeç weskijjulämcusultjik tān telictajigwadidjic. Mudu sasewamiusgwädwidijul wijscwol eulämäñ utuljancämcusultjns elnuiktuuk uesunewultjns. Teljac teljmulok wescödumidic uitäbäncudusseyumus.

17. Cäduu tān til̄sip kıl sunewin, mimcwensi ac cusigwasi.

18. Culämäñ muu uctuljancämcusin elnuiktuuk uesunewin, cäduu uctuljancämcusin uesunewin cuig uitjnincu tān ehk k̄jmudivigu, ac cuig tān nemdeget k̄jmudivuk meswijaþäncudults.

19. Muu uctepkj̄sädwip milesuidil m̄lcum'gegu, tān tet cumesc ac gj̄jjgwaguds etl̄sjsewämä gwädädidjic, ac tān tet cumutunesk eljscwiscädäcädidic, ac wejjcumutunädidiju.

20. Cäduu tepk̄sädwew milesuidil wäsgu; tān tet cumesc ac gj̄jjgwaguds muu etl̄scwiscädäcädidiew, ac cumutunesc muu eliscwiscädäcädidiew, ac muu wejjcumutunädidiew.

21. Mudu tān tet ucmilesudim ehk, tet elp ucamlämun ehk.

22. M'tjinin uiwosögwegum m'pukik nā. Nā uigkeit m'pukik ulec, m'sit m'tjinin wosögwädasids.

23. Cäduu m'pukik muu ulenuec, m'sit m'tjinin bögunitpagadasids. Nā uigkeit wosögwek tān uitninc ehk upceñitpräac, talipugwelk uila bögunitpräac!

24. Mswen k̄sllugowagwi tābuislijji alsiuslijji. Mudu segajjdelumus neuctejlijjul, ac uesläs uctugul; k̄snaa utcuñasijdis neuctejlijjul ac alwomäş

uclugul. Kjls muu kjslwgowsok Kjsucl ac mjesudijl.

25. Nq uçit teljmulok muu ucusjsespjdedumudjns uemjmajwocunumus tñn telictumalecs-dumok, ac tñn telictusamulgoldiyok; kjsna uctj-newok, tñn kedutuljnyscumadijyoku. Muu ajimec-djnuuk mjmajwocun muuenemde mjçipçeweu? ac m'tjin muuencide m'tœwonu?

26. Anejmuew sjisipe muusjgiscuduuk tuleec. Muu igadagudjijew, kjsna muu pescwesawuidijew, kjsna eljmsadacädijew euluumceoggwomcu; ac meç wæsogawé Cuçuis esumaji. Kjls muu ajipwgwelimc-dultuok negumyu?

27. Tegen kjls tñn kesjsespedeget, nq kjsuh-çjancuiajdus empju çel acudjik utulijajepidocsinu?

28. Ac cögwiwe wejiksjsespjdedumogul m'tapsunnu? Ucsjankjdedumuew pagorsjel wosowegul memeck tulel, teligwegu. Mogwe elwigudijnugul; mogwe mimundaqadjnuugul.

29. Cäduu teljmulok Solumunoor m'sit ucup-mjdelusudimiktuk muu teljasunamuiresubunoc stuge ne'ücteg eguläu.

30. Cäduu Kjsucl nq tuljasunaqdoc m'skigul tñmul kjskuuk memeciktuk ehkul, ac saboruic elegemcul pibunogwomiktuugu, muu ajipwgweljasaunalnuok klsu? kls kjeçä kedlamsitumuudijok!

31. Nq uçit muu ucusjsespjdedacädjns, uctul-wens: Cögwiwe malcöducesunu? kjsna cögwiwe n'samulgoldjducesunu? kjsna cogwiwe uçjasun-otlijducesunu?

32. Mudu m'sit egulə cögüwel uctugik tesacämiksijik cwjłumudjigidjul : aç wąsogąwe Cuiçus kejjidoc ucudumjdədumunş m'sit egulə cögüwel.

33. Cədu multəm cwjłumucw Kjsulc utelige-wagim, aç wsabewudim, aç m'sit egulə cögüwel eljanciuadəsəjdul uctjnəwoku.

34. Muı ucusjespjedumudjins səbənuugu. Mudu səbənuuc sespjedəl tən tuleclu. Nə tebjək uçit nagwek umescudəşwocunumu.

CHAP. VII.

MU uctilsuidəcədicw cüləman mə ilsumcuisultqok. Mudu tən teljilsuidəcədijyok, nə tuljilsuumcuisultqdocsup. Ac tən telnugudijyok nə tulnugeulokten.

3. Ac cögüwe wejəncaptumuç wijigudijyok pjwecq pəesiç, cədu muı memjst numjjsumuun pjsit kjl uepukikwu ?

4. Ac taljtuljmaducs wijigudijyok, Usjdfəlumj nuujituuwoleqdulin pəesinu ; aç, edu, numjjsumuun pjsit kjl uepukikwu ?

5. Weskijjuulamcuisin ! tumc uçituwolkjge numjjsumuun uepukikwu ; aç təci tıuçu pəkjnmjdəduks ewijituwoleqetuwon wijigudijyok pjwecq pəesiju.

6. Muı uctigunumus sabewik cögüwe elmujigu ; kjsna muı uctuləcədjinş cunicscumənjjiumuol wsacəluok culewjsu : muı tugədu wħtektulkedəns, aç ukiwonskjbwigiuədəns aç ucsegwiskjnäluwgansu.

7. Cwjludumucw, aç igunumulokten. Cwjlum-

uiew, ac wejjduudoksup. Masaqtetmuiew ; ac panta-dulokten.

8. Mudu m'sit wen tān cwjluite cōgwiwē, mesun-uc ; ac negum tān cwile cōgwiwē, wejjidoc ; ac negum tān masaqtree, panta-duoden.

9. Tān wen elnu kīls uiewisul cwjludumaq pibunocun, igunumiuos ciunds ?

10. Cwjluudumaq nemejwē, igunumiuos m'tes-cumul ?

11. Kīls tān etlijuwewwultjyok, ueçijjduudijyok uctigunumiwonş keluiulcul cōgwiwel cunijjunuok, talıajipjamıpugweljigunumiwodul cōgus tān wasse ehk keluiulcul cōgwiwel tānj cwjludumajul.

12. Nā uigkeit m'sit cōgwiwel tānul mesunjdedumudijyok elnuic uctulaluiwgunsu, kīls encuide tulaluc wē negumş ; mudu ulq utpluidaqun nā, ac njiganicgijtegewijnigu.

13. Piscwedacw gjijgwege cagunadasik ; mudu cagunadasik kesceec ac sh̄tj cescudek tān eltek segwiscaldimceweiktuk ; ac puigwelkik tānic eljsbedajigu.

14. Mudu gjijgwege cagunadasik ac gjicwtec sh̄tj t̄ln eltec m̄majwocun iktük, ac tegelijjik tānic wejjduudiju.

15. Uğancweasulticw mui kedlewec njanic-gijjtegewijnwgwu ; tānic pejjdajik eyumudijyok gj̄çkeluueiğwajışsunoltijik : cadjui lamec nā eluiwe-wultijik boctusumue.

16. Nā uigkeitjjadocsup teljmānəltjjidju. Mewj-nasijik tu scudəominic (çicçiguneç) c̄sicsomuis iktük ? k̄sna m̄niçcul k̄njigwejituocsiktugu ?

17. Ansuumä stuge m'sit keluuwlcul cumuujul teljuuljmanik ; ac wingik cumuic winjimanic.
18. Keluuwlk cumuic mesjwinjimanic, ac wingik cumuic, mesjuljmanik.
19. M'sit cumuujul tānul mui weljmanjnugul, temteemugul ac cesegemcul.
20. Nā učit učicçijjadoksup tān teljmanwultidiju.
21. Mā m'sit wen tān teljmit, Alsuisin, Alsuisin, piscwacw wāsorc uteljgewagimeu : cādu negum tān teladeget Nuic uljdedacunum tān ehk wāsorgu.
22. Pigwelkik tuljmjdak nā nāgwek : Alsuisin, Alsuisin, mui niganikcijitegewijnulwguidueksup ucwjsunumiktuk ? ac ucwjsunum iktuk mui wejjigulalagutusubunik mundwigu ? ac ucwjsunum iktuk kjsaduwueksubunn pegwelcul pācaljuidil ?
23. Tōcw nijn pākj tuljmades, Munac kejuulwoksup : učj jigulidacw n'tjinin, kīls eluwewwultjyok.
24. Nā učit tān wen nuutcul n'keluuswocunumul ac teladegejul, tuljnapkeduudes stuge nestuec q̄num tān etlijdocsup wje cēwopscudwigu.
25. Tōcw kikpesagup, ac wesaqagup, ac wejuuisugup, ac kesiḡsiggagup ulā wenjigwomc, ac mui cewiąnuigwp : mudu etlijdasigup cēwopscudwigu.
26. Ac m'sit wen tān nuutcul n'keluuswocunumul, ac mui teladegegul, tuljnapkeduudes stuge q̄num mui nestueciw tān etlijdocsup wje q̄duomcudwigu.
27. Ac kikpesagup, ac wesaqagup, ac wejuuisugup, ac kesiḡsiggagup ulā wenjigwomc, ac cewiągup, ac ucsawjagewuem meskijgup.
28. Nā tān tilisip Sesuis cākikjiscajadögubunn

eguilə keluiswocunn, mṣipugwelkik mjmajuijnuk
paçalastumjdiq ukeginudumadimcewemu.

29. Mudu telikunudumuoji stuge uscandumun
ałsúsuidj, ac məgwe stuge nujjiwigugedijik.

CHAP. VIII.

NA weçwinjasaç pumduniktuk, mṣipigwelkik
mjmajuijnuk majulewoladjuł.

2. Ac edu wçigiewjnu pegisink, ac mescunaq-
desinkul, elajul : N'sacumam, uljdedumun, kjsi-
wokumalik.

3. Tœcu Sesus sibinseçit, sámälajul, elajul :
Weljdedum ; wocumeyen ! Encusju uweçkjemce-
weum bunåluc.

4. Ac Sesus elajul : Ancoden, mui wen uctulj-
mɔ : cädü, uljye, neyälsı pädlişewiktuk, ac
upkjturnumui igunumadimcewə tän Mojs telepluite,
eluiwjumasudiktuk uçit negumsu.

5. Ną Sesus kjsipiscwaç Cepulnjumcu, capit'in
pegisincul, edämajul :

6. Elajul : N'sacumam, n'talbadusum elismä-
dasit nigunaç mälçadąąt, ac loc wenmajaluçsit.

7. Sesus elajul : qwiguijedes, n'pjades.

8. Capit'in usidabuguet, eet : N'sacumam, mu
telikpumeu uepisewan nık ; cädü pásuc kulüsј,
ac n'talbadusum kjsinpidasjds.

9. Mudu njn elnui ałsumime, ac elp ałsumkik
sumaguniscu. Ac telimc ulq, uljye, ac eljet ; ac
uetuk, qwiguijye ; ac pegisink : ac n'talbadusum
telimc, tuladege ulq, ac teladeget

10. Ną Sesus nuudumaq, pącalijk, ac elaji egula tani majulewolęju: Teljac teljmulok, mu wejduewep telimsugijk uctlamsituocun Islaliktugu.

11. Ac teljmulok, pigweltak ęlugwjdądąk ucusunuuk, ac węjbunuk, ac witpjedądąk Ablaham ac Isac, ac Saecb, wasc uiteljewagimcu.

12. Cąduu elijewagi unj jin uçjtuegeden cuijumuk bęgunkpagiktnik, tąn tet utkjdemultimec iids, ac nencubitecudesultimec.

13. Ac Sesus elajul kapjtinul: Upcotumcaş; ac ną telictlamsitumun ną tuljadz uctjnincu. Ac utałbadwusumul kjsinpileciusijlijul ną ba tiljsipu.

14. Ac tąn tiljsip Sesus piscwąq Pjelul wjc, nemjduajul ućwıgwıj jijul eljsilnijul, ac epsimcewe matunuq.

15. Ac sámąduoq upjtun, ac epsiacewe buinalug, ac ebit wenagasit eluwęwoji.

16. Ną welacw pegisudwadiji pigwelniji tani wescwewadiji mundui pjsultlijii utjnewoku; ac wejtuwolcałaji mundui ukeluswocunumiktnik, ac nebiłaji m'sit kesinuwęudjılıjju.

17. Culaman utuljan tąn wejtituluemcup Iseow, niganikcijtegewiñuok, teluedek: Negum weswadulewubunn ucuśjnuwgowocunumjñul, ac pemadulcubunn uewiscuswocunumjñul.

18. Ac Sesus nemjaq msipwewelniji mjmajuijnu cwjicę eyumuadulic, teblumaj [pemjkjinudumuij] utuljusucumjdañiu.

19. Ac nuijjwicenget pegisinc, ac elajul Sesusul: N'sacumam, majulewolutes tąn pąsuc tet eljenu.

20
wœcw
wesc
mogv
sięu.
21N'saq
nuęc
22
n'pu
23
maju
24
ac w
Sesu
25
tuwg
26
sult
gasit
eubo
27
Tale
diju
28
aswa
utce
utjñ
sijq
29

ac elaji
ulok, muu
liktugu.
dädäk ut-
Ablähäm
en cuijum-
time ijds,
cötumeası ;
jinincu. Ac
sipu. Pjelul wic,
epsimcewe
icewe bui-
elniji tąni
woku ; ac
niktuk, ac
cup Iseov,
m weswä-
pemädäul-
mjmajui-
pemjkjnui-
Sesuisul :
et eljenu.

20. Sesuis elajul: Wœwisc wescö-dumjdijul wœwis-wigwemul ; ac sjisipc mujsigiscuduc tuleec wescö-dumjjidijul wsusijlu. Cädü Elnu ucwisul mögwë wescödumuuk tutubunc tän tet elcwesuma-sicu.
21. Ac uctugul keginui-dumu-oju telimçul : N'sacumam, usjdelimj tumc * n'naji-utcudalañ nuuçu.
22. Sesuis elajul: Majuwelölj, ac usjdelum n'pujnuuuc utcudalañs n'pujnum-uiwoku.
23. Ac tebasiç wenjuwluduuk, keginudumuoji majuwelwoladijul.
24. Ac edu kesimtuq-muigwäsik jgac cuispemcu, ac wenjuwl weji euunpœögwek utcui iktugu ; cädü Sesuis nebat.
25. Ac kegi-nuidum-woji pejjidaliji tän ehku, tuwgälaji, elçi ; N'sacumamjen, usetsjin : nebec.
26. Tœci Sesuis elaji: Cœguiwe weji wegwoda-sultiyok, kigçä kedlam-situm-udiyok ? Tœci wenagäsit, ac petciutc uçuisun, ac cuispem, ac loc ewibunijac.
27. Ac mjmajuiuak pâcaljultijik, teluejik : Taleec uit ? mudu uçuisun ac cuispem saçıtuqadijul !
28. Nâ œcwädek çämec Gulgusijnac uumutceçoku, aşuwigwadijul tâbwsijik çjnumuic ; weji tuwolcadijik utcudacun-ecadiktuc, tänik wescwevädiji mundu uitjnewş iktuk ; teliksij-luwewijik çel mswen kisili-sışasic na shfigu.
29. Ac edu nedswejik, teluejik ; Talaliec tu ?

Sesuis, Kjsuile uicwisul. Pegjsinun cuunmajewijen escumuu tetpaqanwic?

30. Nq cuneck msi puugwelj mscwo i umudijik cuulewjsuc etlädälultijik.

31. Ac munduyc edamadjul, eejik: waçi tuwolcajiec, usjdeljmin n'pijjidänen cuulewjsu iktuk.

32. Ac Sesus elaji: Uldacw! ac weji tuwolkjda jik, pijjidajik msi puugwelj mscwod-umudiliji cuulewjsu: ac, edu, m'sit msi puugwelj mscwod-umudijic cuulewjsuc, kesigşj-ulinqsji-bultijik tatakegu; ac etlinpuudijik samuwgwon iktuk.

33. Ac egula taniq esunadibuni, wesjmultijik, ac eljdajik ucçiguncu, ac çakj agunuudum-udijik; ac tan teloltılıc qjnumuu taniq wescwe-waç-dibuni munduuuu.

34. Ac edu m'sit ucçigunc weji çakj tujda jik utlaşuigwiong Sesuisul; ac tan tilisip nemjadiç, edamadjul waçip-cotum-çasjlin umutcuoku.

CHAP. IX.

NA Sesuis tebasit wenjuilcuuduk, usucumäsit, ac öcwat waçigunumcu.

2. Ac, edu, pegjsiduadijul tan ehk mälçadajilul qjnumul, tebjislnijul n'pegun iktuk. Ac Sesus nemjduoq uicudlamsitu-oconumuw, elajul mälçadajilul: Cwjs, uicwijasi; ucteluwe wudjl qbiksiktasigul.

3. Ac alt nuiji-wijigugedijik telimsultijik: ulaqjnum winabuuguet.

4. Çaduu Sesuis kejjduajul uitalidaswocun-

umuuwol, ac eet : Cøguwe wejí talídásul-tjyøgul
winçigul cøguwel ucamlamunus iktuk ?

5. Tegen pjamin-cumasjac tulwen, uctuluwe-
wuidjl ąbiksiktasigul ? kjsnä teluen, unagasi,
pumije ?

6. Cädui cuulamäñ ucujijjdunus Elnuıiewisul
uiscodumun alswusuidj mäcumigek utäbik-siktumun
eluweeuwdil : *œcuı elajul malcadalijul : unagasi ;
unagadui cunpøgun ; ac uljye kiku.

7. Tœcu wenagasit, eljet wjku.

8. Ac msj piugwelkik mjmajwijnuk nemjduidiç,
paçaljultijik, ac kepniç-delum-ądijul Kjsulcui, tänul
kjsitulj igunuususig alswusuidj mjmajwijnuiusu.

9. Tœcu Sesus teluçipeotumcaşic nadel, nemj-
ajul elnuul ebilijul tän tet eligevitewé suljewé
etlijabancudasik ; telujsilijul Matyu, ac elajul :
Nuuswguwj. Ac wenagasit, nuiswguajul.

10. Nä tän tilisip ebäsiç umijisin lamigwome
wenjigwomcu, piqwelkik nuwij-mşadacädijik, ac
pädädgegewijnuc, pejidajik ac witpijdadii Sesusul,
ac pemj-kjnudumwoji.

11. Ac Palusjac nemjduidiç, elädiji kegjnudum-
woji : Cøguwe wejí wibumaji Nuwij-kjnudumulok
nuwij-mşadacädili ac pädä-dege-wijnuu ?

12. Cädui Sesus nuut, ac et : Welöltijik mu
wedum-ıdelum-ądigul mulbulewilijul ; cädui kesjnui-
guđijik wedum-ıdeluma-dijul.

13. Cädui uljdaçw, ac cunudumä-sultew nä
keluswocun tän teluegu : jec, Mesunjdedum
eulijdelsudj, ac mu pegidunum-adimcewew. Mudu

njn mui wejipkjsinu n'wigmumān sabewultijik ; cādu wejipkjsin n'wigmumān eluwewultijik apscwed-
edacun iktugu.

14. Tocu Sān kegjnudurawojoji pejjdaliji tān Sesusul eyumulic, telueliji : Cogiuwe uçit njnen
aç Palusjak pwgwelj sunewultjek ; cādu kjl
kegjnudumajik mu sunewultjcw ?

15. Sesus elaji : kjsjunmaji-dasultidis maliewimce-
we pəctuscəsik unj jinn, telipkjec muisimalje teg-
wewoç ? Cādu naqwegul egadul tān tilisip muisij-
malje uçijigulalucsjdš. Tocu tuçu sunewultjidak.

16. Mswen īgaducw upcwijsigun pīle aşun
sacawē m'tocwonu. Mudu pīle wpcwijsigunum
upkenaduis sacawē m'tocwonu, aç pshqeeec aijwos-
alçadasis.

17. Kjsnā mui puitegui-dāduuu-dicw pīle meg-
obaqac sacawē puitju ; mudu [tuladacadjidic] puitjc
paşkjdajdis, aç megobaqac tuwolcujjwıs ; aç puitjc
cakj-schwiskjdajdis. Cādu puitegui-dāduuic pīle meg-
obaqac pīlec puitjc, aç kitk ancadasijik.

18. Etlijtelweç egula coguwel, nuwijtpluudeget
pegjsink emutculiç-bwigwasijul, elajul : N'tusijic,
eduuk, njge kjs nepk. Cādu qwigwawye, aç īgadu
ucpitun uitijnincu, aç mjmajidš.

19. Ac Sesus wenagasit, majulcwolajul ; aç
elp pemj-kjnudumwoji.

20. Ac, edu, ebit tān telipkiji muldewies
metlaşibuncuk çel tābu, pegjsinkul uidegu, aç
samegadwoç scwasi uitocwonu.

21. Mudu telimsit pāsuc samegadac uitocwon
n'sedes.

ewaultijik ;
k apscwed-
daliji tān
eit njnen
caduw kij
aljewimce-
nalje teg-
sip musi-
wultidak.
ile ajsun
sigunum
ec ajjwos-
ile meg-
] puitjc
ac puitjc
ile meg-
pludeget
N'tusjic,
ac igaduw
ajul ; ac
uldewjes
legu, ac
utœcwon

22. Cادو Sesuis kijwon-skibui-guasit, ac nemjaç, elajul : N'tus, ulcwijasj : uctlam-situu-ocunum wetsjic. Ac ebit na ba tilisip kjsinpjdasit.

23. Ac Sesuis pegjsink nuwijitplu-degelijul wiku, ac nemjaji nuwij-piugwuduliji, ac msi piugwelniji mijmajuinuru sespedoc-sultj-liji ; ac elaji :

24. Jiguljdacw, mudu ebites mui nebuic, pasuc nebat. Ac malijemadjul.

25. Tān tilisip msi puugwelkik mijmajuinuc tewalwijik, Sesuis piscwat, ac weswaduoç ebitesul wipjutun ; ac ebites wenagasit.

26. Ac uit agun-widum-ocun eljac m'sit nàdamij na macumjegu.

27. Ac Sesuis teluh-çipeç-tumcaşiq nadelu, tabuisijk çinumuc negabigwajik, majul-cwola-dijul, nedswejik, teluejik : Kij, Dabid uewisul, ewiljdeljmin !

28. Na Sesuis kjsipiscwac wenjigwomeu, egula tabuisijk çinumuc pegjsinjedijul : ac Sesuis elaji : Kedlam-situmok n'kisjtuladegen ulä ? Teljmadjul : ee, sacumx.

29. Tœci Samađduojul wipukjguwol, ac elaji : Telict-lamsit-umok, tuljadz uctjnewoku.

30. Ac wipukjguwol pantadasigul. Ac Sesuis melkjmaji, elaji : ancödumuic, mswen uicuijjidunu.

31. Cادو pectum-cadijik, ac sesagunutkik m'sit na macumjegu.

32. Ac tān tilisip kjsip-cotum-kjdaçiq, pegjsi-

dwađijul mui nedželigul q̄inumui, tān mundui p̄isjlijul uitjnincu.

33. Ac tān tiljsip mundui tewolcāluwciç, q̄inum tān mui nedžweguwip, keluisit. Ac m̄s̄j puigwelkik m̄majuijnuk pāçaljultijik, teluejik, Munac telj numjdaşjnugwip Isleliktugu.

34. Cādu Palusjāk teluejik : Wej̄ tuwolcālaji mundui, munduac iusäcumamuiš iktugu.

35. Ac Sesuis cākjbecwāsijul ueçjgunn, ac ueçjgunçijul, alj-kjnwudumuet utq̄laswudum-øgwomuiolu ; ac etlipsiduac eljgewaqj uljagunudumocunum ; ac etlinpitcul m'sit ucsjnuwigowocunn, ac m'sit wiscuswocunn m̄majuijnui iktugu.

36. Ac nemjaç m̄s̄j puigwelniiji m̄majuijnui, ewljdelumaji ; mudu siwjadjik, ac teljesəslujik stuge çiçkeluewuçuc mui nuijewojet.

37. Tocui teljmaji pemj-kjnwudum-woji : Pescwes-sudimc pigwelk, cādu luigowijnuk swj jejjik.

38. Nā uiḡit tāmuicw tān əlsuitc pescwess-udimc utulkjimān luigowijnuiš apescwes-sudimceweum iktuk.

CHAP. X.

AC Sesuis wigumaji newuct-inscuk-sjiliçi çel tābu-sjiliçi pemj-kjnwudum-woji, ac igunumwoji əlsu-swadi utq̄lasumālin mejjegħtjiliçi weċi-jacqmij-wultjiliçi, uituwol-cālalinu ; ac unbjutumulin m'sit ucsjnuwigowocunn ac wiscuswocunn.

2. Na egula apostalewijk uwijsun-umuiol : Umsc wes Sjmu, tān teluisit Pjel ; ac wijigudj-dijul, Andule.

3. Saç, Sebudi učewisul, ac San wijigudidijul. Piliip ac Batalimi, Tuma, ac Matyū, nuiji-mşatgegewjui. Saç, Alpe učewisul; ac Lebe tān elp teluisit Tade.

4. Sjmui, Cenunjewaç, ac Suidaq Ischaljor, tān mesjabunn.

5. Egula neuict-inskuk-sılıji çel tābu, Sesus elkımajı, ac teblumajı, elaji: Muu uctulidənş uctugik tesacamicsijik eyumuídidiç; ac muu uciswedanş Sameljawak uçigunumuolu.

6. Cədu uççılı-dedumuwew uctulidənş kescəajik qışkelisi-ewiçuk, tānik Islel wijk tuleek.

7. Ac tulj pum-ipsuidunum-wuadicew tān telipumjdayıoku, tulwecw, Wəsəc utelijewitewuidim, wejuişasic.

8. N'pilüucw kesinuwguidijk. Wocumalıucw weçkjadıjik. Mjnwälıucw nebwidijk. Tuwolcałıucw mundwugu. Puwgeliç igunumuic-sultıyok, nə uçit puwgeliç igun-umui-eduwew!

9. Muu ucnımənş wesə suiljewe, kjsnä suiljewe, kjsnä suimalkj, ucsuljewe cumuidemiuoku.

10. Kjsnä muu ucnımənş mundju, kjsnä tābuugul cəbul; kjsnä wenjiucsununc, kjsnä aptunul. Mudu luigowjui pegwodoc wjluu.

11. Ac tān ucçigunc, kjsnä tān ucçigunçığ, pischedajyok, piňanigemjew tān wen ulq kepmeđelumiucsit. Ac nədel iyumuicw mjsəciu uçi tuiđajyok.

12. Ac piscwedajyok wenjjigwomc, buisiule-wultiçew.

13. Ao wenjjigwom upcwodocw, uctanciuom-ceweum-wiş jıgadş ulə wenjjigwomcu. Cądui wenjjigwom mui upcwoducw, uctanciuom-ceweumwış eljap-sewasjds uctjnewoku.

14. Ac tən wen mui weswałnuok, kjsna jicsetum-wigul ukeluis-wocun-umuwol, uçitwıdącław nə wenjjigwom, kjsna ucçigun, ac ucjmun-destucw uuicadok m'çigéu.

15. Teljak teljmulok, mə tulicsim-twenuic mäcumijec Sodium aç Gəmolu tule, ilswidącunijiskuk, stuge nut ucçigunc.

16. Ancaptumuew! elkjmulok, stuge çickelue-içuc boctus-umui iktugu. Tulin-setui-çticew stuge m'tescumuec; aç mui uctaçcunor-dącadıñs, stuge plescu.

17. Cądui uçi ancwe-asulticw mjmajwijnuic Mudu igun-umui-edwıdak uctjnewol nuvit-plüdeg-emeeve iktuk; aç tuli matoloktak ałasudumögwom iktugu.

18. Ac lajuçsul-tjdocsup uiscalnuok gubulnoljak; aç eljgewijik; uçit nin n'tjinin; culaman uctwitnisewic-tumuons negumş, aç uctugik tesacamiksijik.

19. Cądui tən tiljsip igunumuediç uctjnewol, mui ucses-pededumunş tən tulj keluisul-tjdocsup, kjsna tən tulwedocsupu. Mudu nə bə tiljsip igun-umui-locten tən telwedocsupu.

20. Mudu mui kılş etli-kelu-sultuok, cądui Ciçwış uçijjacumijul, (jeç Wejjulinicsçam,) etli-keluşliljul uctjnewş iktuk.

21. Ac q̄inum igunumwedudul wijjigudidijul q̄inumul n'puwocun iktuk. Ac wegwisit tulijg-unumwedudul uewisul : ac iunjunuwok unakjdādak w̄p̄s-cwojj-deljmān̄s wingjwuok ; ac tuladacadjidādak unebēcsjlinu.

22. Ac k̄il̄s ūsiç q̄igajj-delum-uicsul-t̄jdocsup m'sit m̄imajw̄jnu iktuk, uçit n̄jn n't̄jin. C̄du negum t̄an n̄ancum̄-degeds m̄js̄cui kesp̄iac, uisetād̄s.

23. C̄du t̄an til̄sip k̄istewewok ul̄a uççigunc, l̄usj-m̄ulticew ap uctugu. Telj̄ac telj̄mulok, ma c̄akj̄-b̄ecwj̄d̄-w̄ogul m'sit Isl̄el uççigunumul, m̄js̄cui Elnuu uewisul upk̄isint̄.

24. Kegjn̄i-dumut muu ajjespeicew mwencude keginuidumajul : k̄isn̄a t̄an al̄sumut muu ajjespeik mwencude usacumamul.

25. Tebj̄ac keginuidumut utulein stuge keginuidumajul ; ac t̄an al̄sumut, stuge usacumamul. Tulujdādīc al̄suu-s̄iliju wenjjigwom Bels̄ibub, talj̄ aji puwgwelj tulujdādīc wigumāku ?

26. N̄a uçit ma uççipalans. Mudu m̄egwe c̄eguiwe āncunash̄nu, t̄an ma b̄aneḡ-dasjnu. K̄isn̄a mimu-gwodasi-nuic, t̄an ma uççijj-dasjnu.

27. Tan telj̄mulok b̄egunitpac iktuk, n̄a tuluecw wosadek iktugu. Ac t̄an wejj nuudumu-diyok m'sit-wocun iktuk, n̄a tulipsedu-numuru-dicew c̄ecwec wenjjig-womul.

28. Ac muu uççipalans t̄anik nebaduwadiç m't̄jin, c̄du muu k̄isj-nebadigwi m'c̄ijjacamiç. C̄du upçili-dedumuicew uççipalans t̄an k̄iscakj̄-scwiscalas m't̄jin ac m'c̄ijjacamiç munduagigu.

29. Mui təbwusijic m'sigwajeeç telintwi-ıscemugik uiçit neuwet-obscuwawulk? Ac neuwtejite negumş mä limsacun-ądesjnuic mäcumjgegu, Cwacuš mu tulalacuwu.

30. Cädwi cwsaqbwunuwl cuñjewok, m'sit tän tesigul cakjidasigul.

31. Ną uiçit mui ucwegwod-ąsultjıns. Kjls pi-amimco-đułtjyok muencuide pjgwellkik m'skjgwi-jeegeu.

32. Ną uiçit m'sit wen tän pącagunjmit usca-luok mjmajuijnaw, negum njin pącagunj-mades uscaluic Nuğ tän wąsoc ehk.

33. Cädwi tän wen mimugwoljıš uscaluok mjmajuijnaw, njin elp mimu-gwolades uscaluic Nuğ tän wąsoc ehk.

34. Mui uctulj-dasul-tjıns njin n'pugjsinun n'tnaj-ilegen ąnciuomc usitecumwugu. Mui pegjsinu n'tnajilegen ąnciuomc, cädwi espwugwosik.

35. Mudu pegjsin n'tuladegen mjmajuiju wtewbuljenş wąculu; ac wtisul wtewbuljenş wewijulu; ac luiswesc wtewbuljenş wąwgwı-jijulu.

36. Ac mjmajuijnaw wigumak upcwojı-delum-cudak.

37. Tän wen ajiksalaļul wącul, kjsnä wewijul, muencuide njnu, mui pegwoduwew n'tjinin. Ac tän wen ajicsalaļul wewijul, kjsnä wtisul, muencuide njnu, mui pegwoduwew n'tjinin.

38. Ac tän wen mui weswaduwew weclujewewum, ac nuswugwicw, mui pegwoduwew n'tjinin.

39. Tän wen wejidoč ummimaj-wocunum, n'dwidıš.

Ac tən wen entoc uumjmajui-ojunum uigit njnu,
wejjidwids.

40. Tən wen kılıs weswəq-lulok, njn weswəlit :
ac tən wen njn weswəlit, weswəlajul tənul elkjimip.

41. Tən wen weswəlajul njganic-çijitege-wjnu, njganic-çijitege-wjnu uiwjsunum iktuk, nə m'sunts njganic-çijitege-wjnu utəbən-cudur-eyumu. Ac tən wen weswəlajul sabewilijul, sabewit uiwjsunum iktuk, nə m'sunts sabewit utəbən-cudur-eyumu.

42. Ac tən wen [pəsuc] nesamui-gər-dulajul ne-
wuctejiliqul egulə apçejultijik, eptəcungiq iktuk,
tecpaqə samuwgwon, keginudumuit uiwjsunum
iktuk, teljmulok, ma n'tucw utəbən-cudur-
eyumu.

CHAP. XI.

NA bunit-plumaç Sesus neuict-inskuc-sılıji gel
təbu keginui-dumuoji, wejipco-tumcasit nədelu,
najipseduwic, ac naji kjuudumuet ucçigun iktuk.

2. Nə Sən nuudumajul ləpluisuncu Clistewiliqul
utlu-gowocun-umulu : ac elkjimaii təbusılıji kegi-
nuudumwoji ;

3. Ac elədijul : Kıl nut tən kedwip-kjsincus ?
kjsnə escumə-lədesi-nen ap uctugu ?

4. Sesus usıdabuiguiet, elaji : Ulıdaqew, agun-
udumuew Sən tənul cəg uwel nuudum-əgul, ac
nemjdwiəgul.

5. Negabj-göltijik ap nemj-dəcqadijik : əscəsultijik
pemjdəqajik : weçkjadijik wocomaq-dasul-tijik : kebis-
təcunaq-dijik nuudum-udijik : nebudijsik mjnuaq-
lujik : ac euile-jultijik welj agun-udum-ujik.

6. Ac negum welcwijaluit tān mā wçj-jacunjeđestäcw nñn n'tjnincu.

7. Nā kisiп-cötum-cädijidic, Sesus bœcçj-tuljmaji mşj puigwelniji mjmajuiñwu uçit Sañulu. Coguiwe eljdajyoksup boctacum iktuk cunmjduñsu ? násuin weji mädanscus uçwiisun iktuk ?

8. Cädwi coguiwe eljdajyoksup cunmjduñs ? Elnu teligunesit nuictacul utapsunn ? Ancapturnucw ! negum s tānik teligunes-wultijik nuictacul utap-suñuwol, eyumuidijk Eligewijk uwenjjigwom-uñwol.

9. Cädwi coguiwe eljdajyoksup cunmj-duñsu ? njganic-çijitege-wjnu ? Kedul educi, teljmułok, njganic-çijitege-wjnu, çel ap meç.

10. Mudu ulq negum nā tān teluwijgasit : Ancapten ! njgan-kjđumul nujj-agunuudum-agunum tān njganj jlądwults uctshhtju.

11. Teljak teljmułok, egulq weji mşuhskijj-nultijik ebitewiktuk, muñ neuictejiksups igacsups aji espeicsusp muiencude Sañ Nuwij-baptjsewadeget. Cädwi negum tān mşijineejit wåsøc uteljgewagimci, ajjespec muiencude negumu.

12. Ac wejädegemc Sañ Nuwij-baptjsewadeget unägwegumul, mjsocuñ njgeç, wåsøc uteljgewagim utkigun-edumuc ; ac tānik utkigun-edajik, mesunumjidiç.

13. Mudu m'sit njganic-çijitege-wjnuugwik njganic-çijitege-wjnu-lugwu-disunjk, mjsocuñ Sañ [pegi-sincu.]

14. Ac m'sunj-dedumui-djyok cumsinumunç, ulq nā Elje tān këduip-kjśincus.

gi-jacun jed-
regj-tulmaj i-
anulu. Cor-
amjdun s? ?
k ?
unmjdun s? ?
Ancap-
ik nucta-
ik uwen-
aj-dun s? ?
teljmulok,
uwijigasut :
m-agunum
mshskiji-
p igacsup
sewadeget.
uteljewa-
sewadeget
ligeragim
jik, mes-
wik niga-
n [pegi-
numun s,

15. Tən wen weskj-duwocunit unwidumun, nuig !
16. Cədui cəgwue napkedudes egwet wedəba-
cumjdiç ? Telət-tijk stuge mijuajjic ebultijik
itlin-tuij-scadime, ac wigmadjii wigumşaku,
17. Ac etlj-tulwejik : Pıpwı-gwısu-legup, ac mui
amalcal-dıegup. Mewj-mulegup, ac mui utkj-
demul-tıoksup.
18. Mudu Sən pegjsinkec, mui mijisıgup, ac
mui nesamu-gwogup ; ac negumş telwejik,
Wescwe-ua jul mundul.
19. Elnu wewisul pegjsinc, mijisit ac nesamu-
gwot, ac telwejik : Ancamucw ! elnu pıso-gwodalc,
ac pıso-gwen-samuigwot megəbac iktuk ; wigumşal
nujjı-msadacə-dijik ac padə-dege-wınuık. Cədui
n'setwiogun wejjı tetpəcə-wıj-dasic unijun iktugu.
20. Təcui tiljsip Sesuis bərcjı cəcəwıjmaji [tən
etlug-ədum-uliji] egulə ucçigunul tən tet məj
puigwelkul upaçə-ljuidimul kjscajə-dasigul ; mudu
mui apscwedə-sultjıw : eet :
21. Aagj ! uçit kıl, Colesin ! aagj ! uçit kıl
Betsede ! Mudu egulə meskjigul cəgwuel tənul
kjscajıagul uctjnews iktuk, tulj-kjscajı-əcesubun Tıl
iktuk ac Sıdun iktuk, saç apscwedə-sultjı-disoc,
puhsigun-əgəwe aşun iktuk, ac tupcwon iktugu.
22. Cədui teljmulok, mə tulim-tueenuk uçit
Tılcu, ac Sıduncu, ilswidacun-ıgiskuk, stuge kılşu.
23. Ac kıl, Cəpulnjum, tən wenagədasın mjsəcui
wəsəc, njsədasıducs mjsəcui munduəgik. Mudu
egulə meskjigul cəgwuel tənul kjscajıagul kıl

uctjnincu, tulj-kjscajj-qcsbunn Sodumcu, nugaqsj-sok mjsocu kjscwugu.

24. Cadju teljmwl, mä tulim-tuenuk Sodumc ilswudacun-jgiskuk stuge kju.

25. Nä bä tiljsip Sesus usjdabwiguet aç eet: Muijwolul, Nuç, tän alswisin wäsec aç mäcumijec; mudu wejj mimu-gwodajul egulä cögüwel pu-gwelic-cijj-dacädijik, aç nestwöltijik: aç neyadajul mijuaqjegu.

26. Kedul educ, Nuç, mudu telj-wljde-dumun.

27. M'sit cögüwel wejj igunum-wimcul Nuçigu. Ac mswen kejzagul ewçilijul päsuc Wegwisit: kjsna mswen kejzagul Wegwisilijul päsuc ewçit; aç tänul ewçit kedul-kjnwä-dwajul.

28. Kjlx, çugwjädacw, m'sit tän tesiyok utkigunaq-yok, aç elp cuscwsu-lädiyok: aç atlasmudj igumul-toksup.

29. Swäducw n'tögului-wocuneum uctjnëwë iktuk; aç wçj-kjnwudum-uksultiew n'tjnincu; mudu megwe nedx-uh-cwjq, aç benögwej n'çamlamunyu: aç wejjducesup atlasmudj ucçijäcq-mijuwë iktuk.

30. Mudu n'tögului-wocuneum naçumasjac, aç nüh-suñ naçijic.

CHAP. XII.

NA negulä tiljsip, Sesus elsjbäsjul cuulum-cwomu-gwel igädacunn, atlasmudj-giscugu; aç kegi-nudum-woji cewjsultiji, aç pccçj-mjnududijul cuulum-cwocsjel unjewol, aç malce-dumijidijul.

2. Ac Palusjac nemjduuudiç, elädijul: Cöguwe kegi-nuudum-ajik weji tulä-däcq-dijik tän muu telkj-dasjuuc tulädegen atlasmudj-giscugu?

3. Teljmaji: Muu kjskjdumuu-duqosup tän Da-bidor telädegep kewjsinkec? ac tänkik tegweq-ädisunnu?

4. Tän telj piscwäs Kjsuulcui Wjk, ac malcot-cubunigul neyadasigul pibun-ocunculu; tänul muu telkjdasj-nuucsup uimalcor-dumunu, negum, kjsna tancu tegwe-uotcu; cädu pásuc päduljäscu!

5. Ac muu kjskjdum-udq-oksup utplui-dacun iktuk, päduljäskik ucqj aläswidum-ögwomc atlasmudj-gis-cugul telj scwiscä-dwdic atlasmudj-giskuk, ac muu ewbulä-däcqädjew? (muu pädädäcqädjew?)

6. Cäduu teljmuulok, ulä tet, me wen ehk ajj-espeec muencuude ucqj aläswidum-ögwomu.

7. Cäduu ucqijiduu-diyocsuben ulä tän wescuut: jec: ewuljdel-suđi mesunj-dedum, ac muu pegi-dunum-adimcewé; muu ilsumaq-gokpun tänic muu pädä-däcq-dijewu.

8. Mudu Elnu uwisul elp ålsuitc atlasmudj-giscuc.

9. Nå pöctumcasit Sesuis, aläswidum-ögwom piscwät.

10. Ac, ancäpten! çinun ehk tet tän upitun nepc. Ac pibani-mäđijul, elädijul: Telkjdasik tu n'piđegen atlasmudj-giscugul? cułamäñ umsj-mäñsu.

11. Cäduu Sesuis elaji: Tegen kjls, tän uscwewioq neuc-teji-lijul geçkelui-ewaqul, ac pijjelic

elmalcuc ątlas-muudj-giscugu, muu cœwälxis, aç tuwolcä-lxis ?

12. Cädwu talj puigwelj istuiec elnu aç ciòkeluis-ewiç ? Ną uçit, qmwiç telkjdasik uladegen ątlasmuudj-giscugulu.

13. Tœcu elajul qjinumul : Sjbinscaşj : aç sjbinscaşit, aç telj-uladasic uipjtun, qnsuumä stuge uctugu.

14. Ac Palusjac poctum-kjdadiç, mṣ-agun-widum-adijul tän telj nebadisu.

15. Cädwu Sesuis kejjidoc, aç wejip-cotum-casit nađelu, aç mṣj puigwelkik majuul-cwolä-dijul, aç Sesuis nebjlaji nađelu.

16. Ac telkjmajji, muu utagun-imcuun.

17. Cwläman utuljan tän wejî teluemcus Isajor nijanic-qiji-tege-wjnuoc, tän telues :

18. Ancamuiç, nenocubem tän nijnaswuncup ! n'kesal-cuisitem, tän n'qijacumiq utjnjinc wejî uljidasit : įgalades n'qijacumiq utjnjincu, aç kjnwidum-wodu ilswidacun tän tesacä-micsj-lijju.

19. Negum mä tagalj-wistucw, kjsnä mä sescwecw ; aç mä wen nuudumuoc telcɔjsilniç šktigu.

20. Nuicpegadasik sesuiusc mä tumaducw ; aç labjläas etlipcudäaliç, mä n'caşuä-balagwi ; mjsœcu legedɔ ilswidacun wiswigunɔ-degem-cewe iktuk.

21. Ac uwjswunum iktuk tän tesacä-micsijik uşıj ajipçui-dacä-didäk.

22. Tœcu tuçu elåluc-silijul tän wen mundul pişilijul utjnjincu, negabigwät aç muu nedswecw.

Ac telinpilajul negabj-gwäljul aç mui nedsweliguul,
negum ukeluisin, aç elp uunmj-degenu.

23. Ac m'sit msj puugwelkik paca-ljul-tijjk,
ac teluejik: Mui ut Däbid uewisul?

24. Cädu Palusjac nudumjdic, eejik: Mui
wejj tuwolca-lagwi munduu päsuc Belsjbub ictuk,
tan etli-säcumxit munduu iktuk.

25. Cädu Sesuis kejduojuul ortalidäs-wocunum-
uwol, aç elaji: M'sit eligewaqi tan nsscädasik
wpö-cwojj-delsinu, naq cakj-sçwiscä-dasik. Ac m'sit
ucçigun, kjsna wenjijgwom, tan nsscädasik wpö-
cwojj-delsin, mui kjsj-bwgw-ijnuc.

26. Ac ucçj munduu tuwolcaläc ucçj munduu,
amuis nsscädasis wpö-cwojj-delsin. Naq uçit
uteli-gewä-gim talj-kjsj-bwgw-ids?

27. Ac njn uçit tuwolcałuc munduu Belsjbub
iktuk, tan wen utjninc uewiswok wejj tuwolca-
lädiji? Naq uçit negums ilsumuu-loktak.

28. Cädu uçit tuwolcałuc munduu Kjsułc uçit-
jacamiç iktuk, (jeç, Wejiuliniescäm iktuk,) amuis
Kjsułc uteli-gewite-wuudim kjsj igac tan eyumu-
dijyoku.

29. Talj kjsj pisewas wen melkigun-ulijul çjnum-
ul wjc, aç m'sinumuos utapsuinn, mui tumc
culdaç-pjlaç melkigun-ulijul çjnumuul? Tocuu tuiçui
m'sinumuods wjc.

30. Tan wen mui tegweçic, poçwojj-delumit:
ac tan wen mui wijj-msq-dege-wecw, sesadeget.

31. Naq uçit teljmulok, m'sit eluiwe-wuudil aç
wing-bwgw-emcewel mijmajuiuu iktuk, abicsic-

taşdul. Pəsuc winaq-buugui-emcewə Wejjuljniescəm iktuk, məq abicsic-tasjnwic mjmajwijnui iktuk.

32. Ac tən winaq-buuguij-majul Elnuu mewisul, abicsic-tasjdə utjñineu. Cədu tən wen winagun-jmajul Wejjuljniescəmul, məq abicsictasik ulaq usitcumwic, kjsnə ələq usitcumwic tən keduijgəc.

33. Nə tuladuwew cumuq ukeluuultun, ac elp umjniçə ukeluuultun : kjsnə tuladuwew cumuq muu ukeluuultun, ac elp umjniçə, muu ukeluuultunu. Mudu cumuq wejik-çiji-dumc umjniçə iktugu.

34. Aağj ! wedabec-sjyok m'tescumui iktuk ! talı kjsj tulueyəgul keluuulcul cəguwel, tən telj-luwə-wuul-tjyok ? Mudu m'camlamun umeg-enumug-əweum m'tun wej kelusic.

35. Welmudoc elnuu keluuulk umeg-enumug-əweum uicwomlamun iktuk, wej tuwolcaq-dərgul keluuulcul cəguwel. Ac winmudoc elnuu wingic umeg-enumug-əweum uicwomlamun iktuk, wej tuwolcaq-dərgul wingigul cəguwel.

36. Cədu teljmulok, m'sit keluswocunn muu kelul-tjñuwigul, tənul mjmajwijnic telwəs-dijul, uçj ilsuu-dasidak ilswidacun-ğiscugu.

37. Mudu uçj tetpəqəqə-dasjducs ukelus-wocunum iktuk ; ac uçj ilswidasiduucs ukelus-wocunum iktuc.

38. Təcwı tuıçın əlt nujjı wjjugug-edijik ac Palusjəc, usjədab-ugui-ədijik, teluejik : Nujjı kjnämuet, pəwotum-widjec nujjı-numjdunen cunui-gwosuidj uctjnin iktugu.

39. Cədu Sesws usjədabuuguet, elaji : Eluuwew-wuultijik ac wineçcul telidajik weda-bacum-wuultjdiq,

uwijnicseçam
iktuk.
ucwisul,
winagun-
tasik ula
keduwijgac
m, ac elp
w cumuç
kelultunu
iktingu.
u iktuk !
l, tñn telij
umeg-
enumug-
olca-dögl
nu winçic
tuk, weji
cunn mui
luess-dijul,
-wocunum
um iktuc
-edijik ac
: Nuij-
en cunu-

Eluwe-
n-wultjidiç,

cwjulum-jdiç cunu-gwosuidj; ac cunu-gwosuidj ma
igunum-uicsul-tjidiç, paşuc uicugun-wigwosuidim
njganic-çijitege-wjnuoc Sonaqoou.

40. Mudu stuge Sonaqoç telip-kiji-pjsjdec nesu
guñac Puitupul umustegu, na Elnui ucwisul
tulip-kiji-pjsjds nesui-guñac lamcumuigu.

41. Na gjnumuwik tulədubunjk Ninjbægu,
wiji buigwij-dädak egulä wedabecsijili ilswidacun
iktugu, ac ilsumadak. Mudu negumş weji aps
ewa-dasul-tibunjic Sonaqoç upestui-numug-ewem
iktugu. Ac, ancäp-tumuicw ! tñn wen aji espek
muencude Sonaqoç ula tet ehk.

42. Eljge-wjiscwoç sjnusoc-tunue tuleac wiji
buigwaj-sjds egulä wedabecsijili, ac ilsumadu.
Mudu weji-ebunoc elmj-kespijac mäcumjgşu, u
nudumun Solumunoe unustuoç-gunumegu. Ac,
ancap-tumuicw ! tñn wen ula tet ehk aji espec
muencude Solumunou.

43. Tñn tilisip nejigec wegi-jacum-ijuit weji
tuwolcaşit elnu iktuk, alaşit nühcumj-gegulu,
alugwilc atlasmudiç ac mui wejjduicw.

44. Tœcu teluet : Eljap-scwäsjdes njk tñn weji
tuwolca-sjep. Na pegjsink, wejjdoc wsegegun,
pewosik, ac qamalu-gwosik.

45. Tœcu eljet, ac weswälaji eluwigunuk tesiliçi
uctugi wegi-jacum-ijul-tjiliçi aji win-sul-tjiliçi mu
encude negumu, uwije-dultj-nşu. Tœcu elj
piscwedajik, ac etlugadum-wdjik nadelu. Ac elmj
kespijac ula elnu tñn teliec, ajimtuuecc muencude
tumcu.

46. Ną etlüh-scwumaq Sesus mṣj puigelniji, ucwij-
ağ wijigimaji ćjnumuic cäcumultijik cujumuic
keduij-kelululq-dijul.

47. Ac tān wen elajul : Ancapten ! ukjç, aç
wijigimçik ćjnumuic, cäcumultijik cujumuic, keduij-
keluskik.

48. Ac Sesus usjdab-uigwet, aç teljmajul tānul
kelulçul : Wen tu n'kjç ? aç wenik wijigimkik
ćjnumuic ?

49. Təcui elj-sjbinscq-siji kegi-nuidum-wojji,
teluet : Ancap-tumuicw ! n'kjç, aç wijigimkik
ćjnumuic.

50. Mudu tān wen telädeget Nuçul tān wasec
ehk, uljde-dacunum, negum wijigudjec ćjnum,
aç wijigudjec ebit, aç n'kjç.

CHAP. XIII.

TOCU nüt ną nagwec Sesus wejj tujet wenwijg-
wome, aç çasceec ebaşit.

2. Ac mṣj puigwelkik mjmajuijuic elmṣj-dajic
tān eyumuliç, aç negum tebaşit wenjul-cuiduic, aç
ebaşit : aç m'sit mṣj puigwelkik cäcumultijik
çasceegu.

3. Ac teljmaji pjgwelcul cogiuwel peslui-degem-
cewe iktugu ! elaji : Ancap-tumuicw ! nuji-igadagwuc
eljet naji-igadə-gwotcul uskinj-minum-ulu.

4. Ac tān tilisip etlij-igadagwuc, incuç skinjminn
elnışiągul çasçhtigu ; aç sisipo pejjidajik ; aç mal-
ecđum-jdijul.

5. Ac incuq elnjsj-agul cund-e-wagum-ictuk tān tet mui puigwelj mācumj-gewjnaw : ac encusju saçuljagul ; mudu mui pāskenuwugul.
6. Cāduu tīlisip nāgəsit kjs segewaq, coctegul; ac mudu mōgwe uiqj-buskj-nuugul, səwiptegul.
7. Cāduu incuq elnjsjagul cəcic-somus' iktuk, ac cəcic-somusjc saçuljejk, ac sietegum-jdijul.
8. Cāduu uctugul elnjsjagul keluuwl mācum-igṣu ; ac weligwegul, qlt cuskim-tulnacun elj aji pjsogwī-gwegul ; qlt uswucum-tesinscāc, qlt nesinscāc.
9. Tān wen weskj-duuwocunit unuudumun, nuç.
10. Nā kegj-nuudum-woji pejjdaliji, ac elqj : Cəgwew wejj kelulkik peslui-degem-cewe iktuk ?
11. Cāduu usidabw-guet ac elajj : Mudu kjs igunum-uucsul-tjyok ucujjj-duinš kjmui-dugawel tānul tulel wāsoc uitelige-wagimu. Cāduu negumš mui telj igun-umwic-sultjew.
12. Mudu tān wen wescōtc, igun-umwic-sjds, ac m'kents. Cāduu tān wen mui wescōdumwic, tān wescōtc uiqwh-suq-duoden.
13. Nā uigkeit kelulkik peslui-degem-cewe iktuk ; mudu etlinmj-daqadijik mui wejj numj-daqadijew. Ac etlj-nuudum-udijik, mui wejj nuudum-udijew, kjsna mui nestum-udijew.
14. Ac uitjnēws iktuk wejj tuljac Isajos unj-ganic-qijj-tegem-cewēum-egu, tān telwec : qmuq nuudum-udjdocsup, cāduu mā n'setum-udqok. Ancap-tumui-djdocsup, cāduu mā numjdwi-dqok kjsna ucqjj-duwu-dqok.

15. Mudu egulə mjmajwıñuwie uiewom-lamui-nuwol kjscamul-tigul ; ac uisitu-ocun-uwol sjbstaqun-qdigul ; ac sjbj-gwedaq-jik, eulamqan mu wiçj numj-daqaq-djns wapukik-uus iktuk, ac mu wiçin-setum-udjns uewomlam-unuwus iktuk, ac mu wiçkjwon-skjdans, ac njn mu nunpjlanu.

16. Cädu weladasigul kjis uepukikuwol, mudu nemj-degegul ; ac ucsitu-ocun-uwol, mudu nuidum-uidigul.

17. Teljac teljmulok, puigwel-cusunjic njganic-giji-tegewi-nungwic ac sabewul-titkik, mesunj-dedumu-didibunec unnmjduns tänul cerguwel kjis nemjdwi-diyogul, cädu mu nemjdwi-dij-digubun-ijgul ; ac unnuidumuns tänul cerguwel kjis nuidum-uidiyogul, ac mu nuidum-udj-digubun-igul.

18. Nå wiçit jicset-umuwu-dicw nuwij-igadagwic wipeslu-degemce-wéumu.

19. Nå m'sit wen tän nuic keliuswocun eligewagi tle, cädu mu nestumiucw ; nå winsit pegjsinc, ac mesnuie tän igadagwosic uiewom-lamiuñcu. Nå negum tän weswädogup skinjmin çäçsh-tigu.

20. Cädu negum tän weswädogup skinjmin cunde-wagum-ictuk, nå tän nuic keliuswocun, ac encusju mesnuc uljda-sud' iktuk.

21. Cädu mögwe wiçibuskicw utjnincu ; ac mactaq-tewi-tuladeget ; ac tän tiljsip unmajödij ac kjstewe-adimcwe weji igac keliuswocun iktuk, encusju ejacun-jedestat.

22. Ac negum tän weswädoc skinjmin çiksomus' iktuk, nå tän nuic keliuswocun ; ac wsitcumu-

gawel sespjde-dacunn, ac milesuidi uciuspu-gwadas-udim siktegumidig keluswocun, ac mogwe minicw.

23. Cadui negum tan weswadoc skinjmin keluwulc mactumjg̃ iktuk; naq negum tan nutc keluswocun, ac nestuc, ac minit, ac eli aji pjsor-gwı̄gwet, alt cuskimtul-nacun; alt usucum-tesinseac, ac alt nesinscäc.

24. Ac ap uktuk peslui-degem-cewé igunum-woq, teluet: Wəsəc utelj-gewit-ewudim telec stuge q̃num tan etlj-ı̄qa-dögwc keluwulk skinjmin utı̄ga-dacunum iktuk.

25. Cadui tan tiljsip q̃numuic etlj-nebudij-dig, tanul kedançul pegjsil-nijul, ac ı̄qada-gulijul enskigewel culuumcuw iktugu: t̄cui p̄ctum-caşılıjul.

26. Tan tiljsip culuumcuw saçılıqul, ac minigul, t̄cui tuçu enskigul neyäsigul.

27. T̄cui pejdajik alsusit wenjigwom unocabemc, eladijul: Saçumz, muu ı̄qada-gwodum-uc-subun-igul keluwulkigul skinjmincul uctı̄qa-dacun iktuk? Naq uçit tamj tet wejuh-suądögul enskigul?

28. Telimaji: keda-tege-wjnu teladeget. Ac unocabemc eladijul: uljde-dumun n'tuljda-nen n'muisik-scadunen? .

29. Cadui elaji: Məgweç: mudu muusic-sca-dacä-diyok, ac elp ketpisco-diugök culuum-culu.

30. Usı̄de-dumuicu kitc uwijigwen mjsocu upscwesz-udimcu. Ac upscwesz-udimc ı̄gac, tuljmades nujip-scwesz-udijik, tumc mṣaduicu enskigulu, ac msh-pilum-uicu, unwigwā-dasinu; cadui mṣaduicu culuumcuw n'culuum-cwə-gwomumcu.

31. Ac ap uctuc peslui-degem-cewe igunumuioç, eet : Wəsəc utelijewit-ewuidim telec stugeq la-muitalje uskinjmin, tən elnui weswədoc ac īgadagwotc utigadacun iktuk.

32. Tən əmuç məj-apçeeç m'sit uskinjminu, cədu tən tiljsip pumıgwec, aji məsim-sugjc muencude m'sit m'şkigulu ; ac cumuijäc, gel əcniç sjsipc müsigs-cuduc tuləec, pejidajik, ac eduwandijik upsetcuñ iktugu.

33. Ac ap uktuk pesluidegemc igunumuioç, eet : Wəsəc utelige-wite-wuudim tuləec stuge sewəsgwiscə-dacun, tən əbit weswədoc, ac mimuwgwodoc sjst nıgacun wojujäc wobəçcul iktuk, mjsəcw cəkj-abjdə-digul.

34. M'sit egulə cəgūwel Sesius wejî kelulaji məj-puugwelniji mımaj-wınnu, peslui-degem-cewe iktuk, ac mui kelulagwi mui peslui-degeccu.

35. Cüləmən utulıjan tən wejî teluemicus nı-ganic-qıjj-tege-wınnu iktuk tən telues : uçı təwuldunə-sıdes peslui-degem-cewe iktuk ; pəkj-agunutes tən cəgūwel mimu-gwodasj-gubunn wejadegemc usitcumu kjsj-tasi-gegu.

36. Təcui Sesius kjsj buňaluç məj puugwelniji, piscwət wenjigwomcu, ac kegınnu-dumwoji pejidaliji fehku, elədijul : Pəkj-tulımin peslui-degem-cewe uçıj enskigul īgadacun iktuk.

37. Usıdab-uiguet, elaji : Tən īgadagwot-cubunn kelulicul uskinjminn, Elnu uicwisul nə :

38. Igadacun usitcumu nə. Keluwlciul uskinjminn, elijewaqı unjin nə ; cədu enskigul, winsit unjin nə.

39. Kedan-tege-wjnui tən igədər-gwotcul, mundui na. Upsewessz-widimc kespuh-sitecumuik na. Nuwij-psewessz-widijik ansalewijk na.

40. Nə qıçıt, stuge enskigul məşə-dasigul ac nuwgə-dumicul, na tuledər kespuh-sitecum-wigu.

41. Elnui wicwisul ulgımızdu uitansalem ıçıq məşj-tuəş-duulin utelijə-waqimcu m'sit tən tesigul ejacun-jedes-tumce-wel, ac tənə pədə-dəçə-dilijiu.

42. Ac legedu buicte-wiktuk, buicte-ər-gwomcu. Nədel iħtər utkjdemwdi, ac nencubit-cudesin-umugə-we-u.

43. Təcwı tilisip sabewultijik tulj bəctəsul-tidək stuge nagəsit ıçqıol utelij-gewə-gimcu. Tən wen weskiġ-duwocunit unuadumun, nuq.

44. Apç wəsəc utelij-gewit-ewi-dim telec stuge mile-suđi mimu-gwodasik igədaçun iktuk; tən elnui wejidoc, ac mimu-gwodoc; ac ulidəşud' iktuk wejiljet, ac cəkjin-tuğ-skedoc m'sit utalığam, ac pegwodelc uləq igədacun.

45. Apç wəsəc utelijə-wite-wuđim, telec stuge malsun etlijwilc keluulcıl niscumən-çijul.

46. Ac tən tilisip wejidoc nevictəç niscumənçig kesim-cərdic, eljet, ac cəkjin-tuğ-skedoc m'sit utalığam, ac pegwodelc.

47. Apç wəsəc utelijə-wite-wuđim telec stuge qəbəl pəçə-səbjasit ucçigumwigu; tən pəedulaji telicəkjin-yışi milə-muicşiliç nemejju.

48. Ac tən tilisip wojuwijeç, nətəçə-malə-dijul; təcwı ebiđajik, ac məşə-ləđiji keluusul-tılıji

eptacun iktuk; ac tanı muu keluuu-sultj-ligwi, ejigula-ladiji.

49. Ną tuleds kespuh-sitcum-wigu. Ansalewijk pejidak, ac uqj tepk' q-ladak eluwe-wułtılıji megwijc sabewul-tılıji:

50. Ac legedak bucte-wiktuk bucte-wσ-gwomcu: nądel jhts utkide-mudj ac nencubit-cudes-inum-ugeweu.

51. Ac Sesuis elaji: Çakjn-setum-çgul m'sit egulä cögüwel ? eladijul : ee, kedul eduwic, n'sacum-amnen.

52. Tœci elaji: Ną uçit m'sit nwji wjjcugen tan weluhçi-kjnudum-wcsit wąsoc utelige-wagim iktuk, telec stugeq etli-alsuisit wenjjigwom, tan weji tuiwol-cađegul umegen-umuge-weum iktuk pîleel cögüuw ' ac saçawel.

53. Ną tan iljsip Sesuis kjsadoc egulä peslu-degem-cewel, wejip-cotum-çasit nądelu :

54. Ac pegisinc umut-kigu, ac telj kjnui-dumuoji utałasuu-dum-çgwom-uş iktuk, gel œciq m'sit paca-ljul-tijik, telwejik: Tamj tet nut wejimsunc ulä n'setuęgun ? ac egulä meskjul cögüwel ?

55. Muu tu ąlwisewit ucwisiul ? muu tu uewijuł telwij-dwicsj-lijul Maļi ? ac wiji-gimaji çinumuc, Sac, ac Sesis, ac Sımu, ac Sudaa ?

56. Ac wiji-gimaji ebiliji, mu tu m'sit tegwe-ulciew ? Ną uçit tamj tet wejim-suncul m'sit egulä cögüwelu ?

57. Ac wejuh-cwjul-tijik uitjnincu. Cadjui Sesuis elaji: Njiganic-çijj-tege-wjnu muu kenskj-delum-wcsiew, paşuc umutkigu, ac wogumσ iktuk,

58. Ac mui etli tulq-dugul nadel tet tan
puwgwelcul meskjgul ceguwel; uimectum-ugewe-
umuş teladegec.

CHAP. XIV.

NA egulq tilisip Helot gubulnol nudumajul
Sesusul.

2. Ac telimaji iunocubeimu: ulq Sən nujj-
baptise-wadeget na. Negum kjsj mjnuunsi, ac
na uçit meskjgul luqowocunn wejj kjsq-dasigul
utijnincu.

3. Mudu Helot cecwälqbunn Sənəσ, ac kelpi-
labunn, ac pijalqbunn laplui-suncu; uçit Helo-
djasul wiji-gudj-dijul Pjlipul utebi-temul.

4. Mudu Sən elabunn, Mui telkj-dasj-nuic cius-
wauonu.

5. Ac kedui neba-dibunu; cadjui qipalabunj mj-
majuijuu; mudu telj-debum-ədibunn uniganic-qijj-
tege-wjnujj-linu.

6. Cadjui tan tilisip Helot unewict-əbuñam-cewe
unagwegum, weskiyinwijdec kepmejde-dasigec, Hel-
djas utuisul, etli-əmalçap megwjjic; ac welwij-
alajul Helodul.

7. Tocu wejit-plumajul elu-wjdum-asuđ' iktuk
utigun-umwon tan pəsuc ceguwel cwluidum-uliju.

8. Ac ebites kjsuh-qjasjmut uicwiçcu, eet: Igun-
umuji ulq tet eptacun iktuk, Sən nujj-baptise-
wadeget unuujju.

9. Ac eligewit loc wenmajj-dasit: cadjui uçit
eluwj-dumasudj, ac uçit tanic wiji-madijul,
kjsuic utigun-umwic-sjlinu.

10. Ac elkjmajul [sumagunisul,] ac temcweda-jul
Sənul, ləpljsuncu.

11. Ac unujj pegjsudasik eptacun iktugu, ac
igunum-wesic ebit-esu; ac ebites pegj-suwdwoq
uiewijulu.

12. Ac Sən kegj-nudum-woji pejjdaliji, wes-
wadəq utjinin, təcəu utcwida-dumaq, ac eljdajic,
agun-widumuq-dijul Sesusul.

13. Ac Sesus nudumaq, wejip-cətum-çasit nədəlu,
wenjuul-cwəqəc, bəctəcum iktük, unewic-tugwələw-
gwenu. Ac məj pui-gwelkik nudumədiç, majul-
cwolə-dijul, pemjdajik, wejjdajik ucçigunulu.

14. Təcəu Sesus eljet, ac nemjaji məj puwgwel-
niji; ac eulj-delum-ajji, ac nebjəlaji ucuusj-nwgr-
wijnum-woku.

15. Nə weləcw kegj-nudum-woji pejjdaliji ehku,
elədiji: ulə bəctəcumikt, ac naqwec suel cəcayəc.
Jigul-gim məj puwgwel-kigu, cüləmən utulidənş
ucçigunçjul, ac wəwgwod-elum-asul-tıns məcip-
geweu.

16. Cədu Sesus eləji: Tiliq mui upcətum-kıda-
diev! Kılç sumwicw.

17. Ac teljmədijul: Mui wescədum-widəc ulə-
tet, pəsuc naqcul pibun-ocunn, ac təbw-sijic
neməjigu.

18. Sesus eet: çwlgwəduicw, tən eyum.

19. Ac telkjəməji məj puwgwelniji utubj-dənş
m'skigui-acum-ictuk: ac weswədəgul egula naqcul
pibunocunn, ac təbuşiliji neməjju; ac semculabəsit
wəsər-gweelə, muwjət, ac segwis-kibun-eqə-dəgul

ac igun-umui-oju pibunocunn kegi-nuidum-woji,
ac egj-nuidum-woji igun-umui-adjii mṣj-pwugwel-niji.

20. Ac m'sit tān tesijik mijjsultijik, ac kjsadål-
ultijik, ac weswādu-dijul neuc-tinscagul gel tābu
putaljewel wejūh-çuaq-dasigul pū-ibun-egul tānul
escwījagul.

21. Ac tānik etlādal-ultijik, eduk nān bjtū-
imtul-nācun-ijik ćjnumuic, ac scumtuk əbijik ac
mijjuajjēcu.

22. Ac encusju kjsalaji Sesuis kegi-nuidum-woji
utebjdans wenjuul-cuiduwu, ac utj-ganj-elin
cāmēku, tān pemj-jigul-gimac mṣj-pwugwel-niji.

23. Ac kjsj jigul-gimac mṣj pwugwelni, elitcō-
juim-tumat pumdu iktuk, neuc-twigwā-luigwet,
utqlā-swidum-ānu. Ac welakw īqāk, nādel tet
neuc-twigwā-luigwet.

24. Cādu wenjuulc nuigui megwjic cūspemc
ehk, wejī māduigwec utcū iktugu: mudu əsumj-
gwetc.

25. Nā tiljsip neuiawē escumumc depkigu,
Sesuis pegjsinki, pemjet uskitpactuk.

26. Nā kegi-nuidum-woji nemijc w̄pumjen
uskit-pactuk, wenmajj-dāsul-tjili, telueliji: Scude-
cumuic nā: ac wejī sesui-dijik ćipalsud' iktugu.

27. Cādu encusju Sesuis kelulaji, eet: ul-
cwīja-sulticw? n̄jn nā: mu ucwe-gwodā-sult̄ns!

28. Tōcu Pjel usjdem-ajul, teluet: N'sācumām,
kilewin, tulimj n'tuljen eyumun uskitpac-tuigu.

29. Sesuis elajul: ćwaguiwye. Ac Pjel wejī

nątcasit wen-juılcuıduk, ac pemjet uskitpaçtuk uituljen Sesuisulu.

30. Cąduı qancaptuc kęs-ųh-çuiusuc, ac węgwod-
asit; ac bocçic-tabaugh, nedswet, eet: N'sacumam,
usetsjii!

31. Ac encusjuı Sesus sibinscasit, ac mesunajul,
ac elajul: Kıl kığca kedlam-situmun! cögüwe
wejj ąswidąsin?

32. Ac tąn tilisip kjsi tebađidiç wenjuıl-cuıduk,
euibunjaç.

33. Ac tąnik wenjuılcuıduk tebultijik, pejdajik,
ac ałasumą-dıjul, eladıjul: Kedulewę iktuk, kel
Kjsuıl uicwjsul.

34. Ac usucum-ıda-jik, ac əcwajik mącumijec
telujsik Jenesule.

35. Ac tąn tilisip qınumuic ułaq mącumig̃
tuleek, kejduidiç, behc-wıjabui-gwed-widiç kelus-
wocun ułaq mącumig̃su, ac pegi-suđu-adiji eyum-
uliç kesj-nuuguı-duliji.

36. Ac edamadıjul pásuc usamą-duonıı mjsul-
sądacun utöewon iktuk. Ac tąn tesijik sámeg-
gaduı-adiç cąkjıı-soltijik.

CHAP. XV.

TOCU tilisip pejdajik Sesuisul eyumuliç, nujjı-
wıggug-edijik, ac Palus-ıjak, Salusalem tleec,
teluejik:

2. Cögüwe kegun-wudum-ajik wejj pebelj-dedum-
dıjul saçq-węçkik ukęgi-nuwdum-adimce-węum-uol?
mudu muı cus-iptin-edąqgwic mijjsul-tjııdiju.

kitpaetuk
 wegwod-
 sacumajm,
 coguwē
 esunajul,
 coguwē
 l-cuduk,
 pejidajik,
 tuk, kel
 acumijec
 acumijg
 kelus-
 i eyum-
 mjsul-
 same-
 nuji-
 tleec,
 edumj-
 n-wol?
 u.

3. Cądu Sesus usjdab-uiguet, elaji: Cądu kılş, coguwē wej̄i pebelj-dedum-widjyok Kjsuile uitplu-dacunum ukegi-nuidum-adimce-weumuw iktuk?
4. Mudu Kjsuile telkitk, eet: Ucpumj-delum cuig, ac ukig: ac tān wen ałmjmajul uçul, kjsna uewijul, mja-muiç neboresciç!
5. Cądu kılş eeyok, Tān wen tuljmäç uçul, kjsna uewijul, Tān uçj canj-ewigok njn n'tjin, igunumuç Kjsulewu; nā mā ucpumj-delum-agul uçul kjsna uicwijul, [əbəgunum-adim-cewe iktuk.]
6. Nā teluhçj cakj scwis-cąduok Kjsuile uitplu-dacunum, ukegi-nuidum-adimce-weumuw iktuk.
7. Kılş weskiyi-wlam-cwsul-tiyok! Isajes welj-niğanj-agun-widum-ulok-subunok, tān telwedec:
8. Egwlā mjmajuijnuc wejui-sj-dajik tān eyum wtuunuw iktuk, ac wejic-pumj-delum-ijik wisjw iktuk; cądu uicwomlam-unuw iktuk lœc ąmäs-calijik.
9. Cądu ąlaşumijik seeeu, tān wej̄i kijnuidum-wiedijul kegi-nuidum-adimce-weumuw iktuk, mjmajuijnuc uitplu-dacunum-wol.
10. Tocwi wigumaji msj puugwelniji, elaji: Jicset-umuew! ac n'setumuew!
11. Muu nā tān ɔguile-madime, mejigalagul mjmajuijnul; cądu tān wejitujac m'tunc, nā mejigalajul mjmajuijnul.
12. Tocwi pejdajili kegi-nuidum-woji tān ehku, eladiji: Kejjik Palusiąc uicwijultjns tān tilisip nuidumj-djdec nā keluswocun?
13. Cądu Sesus usjdabuu-guiet, eet: M'sit

ığadə-gwodum-ugewə tən wəsəgəwə Nuç mui ığa-dəgwodum-uicsup, uctubiscqəq-duuden.

14. Buunaje-wicw ! negumş negabj-göltijik nuji nıqanşh-tıgum-uədiji nezabj-göltj-liji. Cədu negabjgwéec nıqan-şhtıgum-uioç negabj-şwelijul, kitk pijedək upsugee-gun iktuk.

15. Pjel usjdabuwıɥet, elajul : Pąkj tüljinin ulaq cwelewistwidj.

16. Sesus elajul : Me munac nestuəltçok ?

17. Ac mui nestumuadçok tən cəgiuwə əgwilemədimc, eljac m'müstegu, ac elj-tueg-emc mijjunəgwomcu.

18. Cədu tənul wejı tuwol-cədigul m'tunc, na wejıağul m'cwomləm-wincu ; ac egulə mejigala-dijul mjmajuijnul.

19. Mudu m'çamlamun iktuk wejı tuij-agul winçigul alij-dəswocunn, nəbə-degem-cəwel, wineçcul, çamutun-əgunn, pilsim-timcewel, ac ałmim-timce-wel.

20. Egulə na tənul mejj-gala-dijul mjmajuijnul. Cədu wejı mijjsultimec m'pitunn mui çasiptina-dasjnuwigul, mui mejigalağul mjmajuijnul.

21. Ac Sesus wejip-cətüm-çasit nədelu, eljejul məcumıgul telui-ısigul Tılcu, ac Sıduncu.

22. Ac, edu, ebit Cenunj-ewıscw, wejjejul egulə məcum-ıgul, ac elco-mictwajul, eet : əwljde-lımj, n'sacumam, Dəbid uewisul, n'tuis ləc kesuçj-uinmajec mundu iktuk.

23. Cədu Sesus mui usjdemac newicte kelwı-wocun. Ac kegj-nwadum-woji pejidaliji tən ehku,

edamədijul, telwejik : Jigulgim ebit ; mudu etli
sescwet cuudenəcu.

24. Cəduu Sesws usjdab-wuguet, eet : Pəsuc
elkjimimc etlicsugədiç qıçkelui-e-wıçuc Islel wıc tleek.

25. Təcəw ebit pegjsinc aç əgulum-cwesum-
əsijul Seswsul, elajul : N'sacumam, əbəgun-umwıj !

26. Cəduu Sesws usjdab-wuguet, eet : Mui
keluuul-tjnuic swaqduon mij-waqqıç wılwol aç
igunumuoñ elmuwıjı.

27. Cəduu ebit teluet : Kedul eduic, n'sacum-am ;
cəduu elmuijuc wejı mijisul-tıjik pıib-unegui tənul
wejı nısjagul əlsumcwıdiji ubatı-ludiui-wı.

28. Təcəw Sesws usjdab-wuguet, elajul : ebit,
meskijk ucudlam-sit-wocunum. Tuləeq uctınin tən
telim-sunj-dedumunu. Nə bə tilisip wtusul kjsin-
pılwıc-sılıjul.

29. Təcəw tilisip Sesws wejip-cötum-casit nədelu,
aç wejuadescuk ucçig-umwıc Galiletcu : aç elit-cəjwi-
imtumat cum-dun iktuk, aç nədel ebaşit.

30. Ac məj puwgwelkik pejıdadijul wijit-cwəwi-
adiji təni əsca-sultılıji, aç negabi-göltjı-lıji ; aç təni
mui nedʒ-wıdž-lıgwi, aç neblep-tınä-dıji aç neblesj-
gədədılıji, aç uctugi puwgelniji ; aç elegədiji Seswsul
wıcwotcu ; aç telinpılaçı, çel

31. Məj puwgelniji pəçaljul-tılli tən tilisip
nemjədılıç mui nedʒ-wıdžligwi wıkelui-suul-tılinu,
neblep-tınä-dılli aç neblesj-gədəq-dılli uləltılinu ;
əscasul-tılli upumj-dalılinu. Ac kepmbj-delum-
adıjul Islel unicəcəmul.

32. Ac Sesws wıgumaji kegi-nuudum-woji,

elaji : εωλι-δελυκικ μητρι-pugwelkik μημαյι-նուս, mudu պըշտ-շեւայիկ նեւաց-նաչ, աշ մօցաւ աշ-քածում-յծիւ դան օգուաւ մալշօ-դումուգ : աշ մայ յիշուլ-այիկ սւան-վիմշեւ իւտկ, շալաման մայ անշտեսա-ձինչւ.

33. Աշ կեյ-նուդում-այոյ տելիմչյ : Տամի տետ բաշ-էւմ իւտկ այիմ-սինում-պաց աւուլի-տեխյան պիւնօւն շալի-սւայ-նենու տելի պացուլկիկ միմայ այնուս ?

34. Տօւս Սէսուս էլայի : Տաշիգուլ պիւնօւնն աշ-քու-դումօցուլ ? Տելիմայդիյուլ : Էլուից-նուս-տեսիգուլ, աշ տեղէ-ձիյիկ պաշէյուլ-տիյիկ նեմէյիցու.

35. Տօւս տելկյայի մշի-պացուլնի միմայ այնուս, սւամուս-սւայ-բյածալին մաշումյցու.

36. Տօւս Սէսուս աշ-քածում-պիւնօւնն, աշ նեմէյիյու, աշ սւայ-աւտ, աշ սեցուս-կիւն-պացօցուլ, աշ իգուն-սւաս-օյուլ կեյ-նուդում-այոյու ; աշ կեյ-նուդում-այոյ իգուն-սւաս-այդիյ մշի-պացուլնի միմայ այնուս.

37. Աշ մ'սիտ միյշուլ-տիյիկ, աշ կյած-ձլուլտիյիկ. Աշ աշ-քածում-պիւնօւն-ձիյուլ էշշայցուլ պահտիցուն, էլուից-նուս-տեսիգուլ պուտալի-շաւ այոյի-շայ-պացուլ.

38. Աշ դանիկ էտլածալ-լուլտիյիկ, էջու նես բյաւիմ-տունաշուրիյիկ շնումուս, աշ սեւմտուկ սեյիկ աշ բայ-այիշու.

39. Տօւս Սէսուս էյիցուլ-շիմայի մշի-պացուլնի միմայ այնուս, աշ տեբաշտ անյաւլումաւցու ; աշ պեցի-սիւլ մաշում-յուլ Մացդուլա թլէլու.

CHAP. XVI.

AC Palusjak ac elp Saduw-sjak pejidalijul Seswsul, cweja-ladijul, ac cwiludum-w-adijul wađi neyaduon cunuwgosudi wąsəgu.

2. Cądui Sesws usjdabuguet, elaji : Welac telueyok, uligiscuds : mudu megule-gwąsik.

3. Ac eskitpwic telue-yok, m'tua-muugwa-sids kiscwigu ; mudu megui-lęgwąs-sik, ac macte-ulc-gwąsik. Weskij-ulam-cusul-tiyok ! qmuc kejiduu-diyok telin-tsop-tumek telę-muugwą-sik muus gisewu : cądu mui k'si-tulin-tsop-tumogul tetpagagul ucug-nuugwos-wdim-wwol ?

4. Winsultijik ac winmud-w-dijik weda-bacum-ul-tijik, cwilumijdiç cunuwgosudi ; ac cunuwgosudi ma igun-uinwic-sultij-diew, pąsuc nijanic-qij-tege-wjnwok Sonaqət ucunia-gwosudimu. Tœsu Sesws naçalaji ac wejip-cetum-caśit.

5. Ac kegj-nuudum-woji uswicum-jdajik, ac ș-won-dasul-tjip uswądwanś mịcipgeweu.

6. Ac Sesws elaji : Ancap-tumucw ! ac uq-ancwes-asul-ticw Palus-jak ac Sadusjak usewa-gwiscum-użu.

7. Ac wegwa-madul-tijik, telim-tultijik, Na mudu mui kjsuh-sią-dwicw mịcipgeweu.

8. Sesws kejidoc, elaji : Cęguwes wejı wegwa-madul-tiyok, kılş, kılçaq kedlam-situm-udiyok, mudu mui pegi-suđu-ok mịcipgeweu ?

9. Mui nestum-udułok ? kjsna mui migwı-dedum-

udiyok nən egulə bjtui-imtul-nəcun-ibunjc nənkigul
wipibun-ocun-umui-əgul, ac təsic-subun-igul püatalı-
ewegul wejüh-çuaq-dasic-subun-igul wejüh-suaq-dwoc-
subunigul ?

10. Kjsna elwigunuc egulə bjtui-imtul-nəcun-
ibunjc elwigun-uctesic-subun-igul wipibun-ocun-
um-wiəgul, ac təsic-subun-igul püatalı-ewe-gul
wejüh-çuaq-dasic-subun-igul wejüh-suaq-dwoc-sub-
un-igul ?

11. Taleec mui nestum-udiyok njn mui wes-
cwudum-ulwiok pibun-ocun, tən telij-mulok ciwij-
anewe-asul-tjnsu Palusjak ac Saduisjak usewi-
gwiscum-usu ?

12. Təcwı wejin-setum-jdiç mui utuljmən
uçj-ancweas-wltjlin pibunocun usewi-gwistacunum ;
cədu Palusjak ac Saduisjak ukegi-nudum-adim-
cewe-umus uçj-ancwe-asul-tjlinu.

13. Təcwı Sesuis peggisinkul məcumigul Sesalju
Pilipu tleel ; ac pibənjmaji keginu-dumui-oji :
Wenul eejik mjmajuiñic n't'njnewinu ?

14. Teljmədijul : Alt teluejik, Sən nuwij-bap-
tjsewə-deget. Uctugik eejik, Iləl : ac uctugik Sele-
mju, kjsna newctejit njiganic-çiji-tege-wjnwugwu.

15. Sesuis elaji : Cədu kılş taluwneyok wen
n't'njnewinu ?

16. Sjmu Pjel usjdabui-gwet, eet : Kjil Clis-
tewin, mjmajit Kjsulc uwewisul.

17. Sesuis usjdabui-gwet, elajul : Welalwcsin,
kjl, Sjmu, Sənus uwewis-ul ; mudu waqj ac mul-də
mui kegi-nudum-ulwiçw uləu ; cədu Nuq tən
shk wəsəgu, kegi-nudumusc.

18. Ac teljmuul, kıl Pjel-ewin; ac ułaq cæwops-
euindic tuliduudes n'msj-ałqasudum-ewjømim, ac
munduagj iucą-gunał-dasigumul mą yapçiu wiswi-
gunedum-ijidiew.

19. Ac igunumul wąsoc utupcius-kjgun-umul;
ac tān coguiwe etlicęj-pilumun mącumjgee, tulicęj-
piđedz wąsogu. Ac tān coguiwe etli-apewađduun
mącumjgee, tulj apewađdasjds wąsogu.

20. Tocui telkjimaji kegi-niudum-iwoji, mu
wępul utuljmälin negum uiclistewinu.

21. Ną tilisip wejädegeme Sesuis borecj-kjnuaq-
duoji negum uidepcadın utuljen Salusalemeu,
ac učj-puigwelj-unmajein nuujit-plui-dacea-dılıji ac
ueqj pad-uljasiu iktik, ac nuujiwij-guged-ulihi; ac
uinebœc-sin; ac sestewe naqwee uumjnūumsinu.

22. Tocui Pjel weswälajul, ac borecip-tugjimajul,
et : Meaqmuaç mogwe, n'saq-eumnam, mą tulepuun.

23. Cädni Sesuis kjwon-skibuuqgu-asit, elajul
Pjelul : Nuidec uljye, poewoje-deljmin, kıl wedu-
meuin. Mudu muu weljdédumun tān Kjsuile
tlee; cädni tān mójmaj-uijnui clee, weldë-dumun.

24. Tocui Sesuis elaji kegi-niudum-iwoji : Tān
wen m'sunijdetec nuusuwgwa-gum, uicwiſic, ac u-
suqduic uiclusqjawewum, ac majiul-cwoliç.

25. Mudu tān wen m'sun-njdeete uisetşidun
uimj-majiu-ocunum, n'duuds : ac tān wen n'doe
uimj-majiu-ocunum uicít nijnu, uisetşiduuds.

26. Mudu talj ułaq-luuguds mójmajuijnui cajj-
ewiç m'sit uiscumui, ac eenuç učj-jacamijul? Kjsnaç
coguiwe mójmaj-uijnui igun-uimjods učj-
jaca-mijul uitabajim-sunjan ?

27. Mudu Elnui uewisul kedui-wiji-peji-dadiji utansaleemü uçul ubactad-egumcu; ac töcü tilisip tulı qbañcud-wodul m'sit wen-ul tän telugweliju.

28 Teljac teljmulok, tanic wenic cäcumultijik ula tet, tanic ma ue-tudum-jdiew n'puwocun mjsocu numjädiç Elnui uewisul çugwi-jeliç uteljewite-wuidimcu.

CHAP. XVII.

NA usuicum kjsi tes-wugumäac, Sesuis weswä-laji Pjelul ac Sacul, ac Sac wijigudj-dijul Säñul; ac eliteçju-imtum-älaji espuit cumdunu, kjmuuduugu.

2. Ac sässe-womui-gwäsit uiscalnuoku, ac uisisc telj bactastec stuge nagosit, ac utöewonn telj wobegjagul stuge wosädec.

3. Ac, edu, Muijs, ac Ilel, elj-meswä-djidi, widewistu-djjidijul Sesiusul.

4. Töcü Pjel usjdabui-guet, elajul Sesiusul: N'säcumäm, weljac ula uctjmunenuu: uljdedumun, ljduducusunu ula tet, nesiscul wigwomul; neucte kıl, neucte Muijs, ac neucte Ilel.

5. Nq etlijkeluisiq, aqcap-ten, bactastec aluci aqçi-gädadä-gwijdiç; ac, edu, wed-şheowesk wejjac aluci iktuk, teliec: ula kes-alcusit n'cwisu; tän utjininc loc weji ulcwijä-luicsju: Jicesuw

6. Ac kegi-nuudum-uujik etul-nuudum-jiçiç, egulum-cwedasul-tijik, ac loc we-gwodä-sultijik.

7. Ac Sesuis pegisinc, samalaji, eet: unakj-däçw! mu wegwodä-sultip!

8. Ac wobjdadiç mş-wenul nemj-ädigul, pásuc Sesuisul, neuc-twigwą-lugwelijul.
9. Ac wejı nıṣakj-dadiç cumdun iktuk, Sesuis telkjmajı, elaji : Mui uctulımans wenu, tān telap-taća-diyoku, mjsœcui Elnuu ucwisul kjsi mjnunsjdr.
10. Ac kegj-nuidum-woji pj-banımcı, telweliji : Cögwi-wę wejı teluejik nujj-wjj-guged-ijik, depca-dic Ilel muldam wpuğisinnu ?
11. Çadui Sesuis usjdab-wugwiet, elaji : Mjamwıç Ilel meltam-ipkjsinc, ac cakj-kjscajat-dögul m'sit cögwiwel.
12. Çadui teljmulok, Ilel kjsi pegjsinc nuuguju ; ac mui nenuq-digubunn, ac telaladib-unna tān telj uljdedum-jdipu. Ac elp Elnuu ucwisul telictui-uhcj-un-majec utjnews iktugu.
13. Tœci kegj-nuidum-woji nestumui-djadic wiscumqalın Sapul nujj-baptise-wadegel-ijul.
14. Ną tān pejjadadiç mş pugwelniji eyumadiliç, qjnun pegjsincul Sesuisul, emut-cuılj-buguaq-sijul, ac eet :
15. N'saqcumqm, cüljdelum n'cwisu. Mudubuskujhçj-bilewet, ac loc kesj-unmajec : sjsu paca-sjet, ac sjsu cesaqat.
16. Ac pegj-suidacubunn kegi-nuidum-ajik, çadui negumş mesin-pjlaq-dibunn.
17. Sesuis usjdabugwiet, eet : qaqj ! buiskj-mectumui-diyok, ac pädä-daća-diyok wedä-bacum-wultjyoku ! Talip-kijit-cweul-toksup ? ćwigwadui ucwisu.
18. Ac Sesuis petkjmajul mundul, ac wejı tuwol-çasijul ną bą tilisipu. Ac ałbadus kjsinseec

19. Tœcuu kegi-nuudum-uoji pejidakijul Sesus-sul kjiñudugu; eejik: Coguwæ wejj mes-tuwol-eälue-tusup?

20. Cädüu Sesus elaji: uçit ucmectum-ugewe-umus. Teljac teljmuulok, uscodumok uclam-situocum stuge lamutalje uskinjmin, kjisituljmägok ulä pum-dum: uçj ajalucesj nadel mjsœcuu ala tet: ac ajalucesis: ac ma cœguwe mesuluok.

21. Cädüu ulä teleec muu wejj tuwolcaşiew, päsuc ala-sudum-ocum iktuk, ac sun-e-wimeewé iktuk.

22. Ac etlug-ädum-udjjidig Galjletcu, Sesus elaji: Elmii uewisul kedui-igunum-uemc mjm-ajjuñuu eipjtunuus iktuk:

23. Ac nebadak; ac sjste-ewe naqweç mjuun-sids. Ac loc mescuda-sultijik.

24. Na kjsi pejidakig Cepulnjumcu, negums taniç mesunum-jdiç eljgewitewe suljewe, pejidakijul Pjelul, ac elajul: Muu tu tan kegiñä-muulok, aþancudumue eljgewitewe suljewe?

25. Pjel eet: ee. Ac piswedadig wenjjigwom, Sesus meltäm kelusit, eet: Sjmuu, tañida-sin? wenj wejim-sinum-uaq-dijul eljgewitewel suljewel, usitecum-ugewec eljgewijk? un-junius iktuk? kjsna pjlui-egu?

26. Pjel elajul: Pjumegu. Sesus elajul: Tœcuu unjjunuok buñalujik.

27. Cädüu cułqman muu cuicwij-onenui, uc-çigumue uljye: ac paçasadui m'cugun: ac suäl nemeq tan tumc naçeasit; ac tsulduñaq-luç, wejj-

Sesu-
mesj-

-ugewę-
uctlam-
ljamgok
ala tet :

olcasiew,
vimecwe

Sesus
e mjm-

mjnun-

negumş
pejjda-
mułok,

igwom,
dą-sin ?

iljewel,
kjsnä

Tecuw
, uc-
swał
wejj-

duidues suiljewe. Ną suądu, ac igunumuu negumşu, uigit nju ac kıl.

CHAP XVIII.

NA egulä tiljsip kegi-nudum-ujik pejjda-dibunn
Seswsul, ebnuk : Tegen mṣj-espec wąsoc
utelige-wagimcu ?

2. Ac Sesus weswałajul mijwajjul, ac mjä-wec
igalajul :

3. Ac eet : Teljac teljmu-lok, mui kijwonsça-
luicsuil-tqok, ac mui tuloltqok stuge mijwajjic,
mä piscwedąuok wąsoc utelige-wagimcu.

4. Ną uigit tān wen tulj bułogwą-lusiç stuge
mijwajjic, ną negum mṣj-espec wąsoc utelige-wa-
gimeu.

5. Ac tān wen suialq-dul n'wjsuinum iktuk
neuic-tejjlijul telj mijui-ajj-juij-lijul, ną nju wes-
wałit.

6. Ac tān wen kjsałajul neuic-tejjlijul egulä
mijwajjicu tānik ked-lam-situmui-dijik n'tjinincu
utejäcum-jedestun, pjamuljas uitjninc muulin-apscuł
upscur-sig, ac lictałbał-luucsic etljdemic uecigumingu.

7. Aagj ! uigit wsitcumigu, uigit ejacun-jedes-
tumce-welu ! mudu ejeleec mui uitiganu ejacun-
jedeš-tum-cewelu : cądu m'tiuodj igadz ną mjmajuij-
nu uitjnincu, tān wejj igaqac ejacun-jedes-tum-
ce-weu.

8. Cądu ueçjtun kjsnä ueçt, jącun-jedes-imusc,
tumte-hen, ac jigulege. Pjamj-ulijac uctulj-piscwąn
mjmajuoçun iktuk, uctascasın, kjsnä ucnublip-

tjun, muencude uetabiu-iptj-mui, kjsna uetabuij-cađun ; ac elp uetulaq-guleusin yapqai-awé buetsu.

9. Ac uepukik jačun-jedesimuse, uetalkigwadui, ac jigulege. Pjami-uljac uenueuct-alkigwon uepiscwan mijinaj'nocun iktuk, mu-encude uetabuij-alkigwon, ac uetulaq-guleu-sin munduaqic tuljbucetsu.

10. Anewe-asul-tiew, mu uetabui-womans neumtejit egulq apgejul-tijik : mudu teljmulok, wāsoc iktuk utan-salemuok yapqai qn-captum-wā-diq Niuc-ul tānul wāsoc eyum-uljul, uisicewu.

11. Mudu Ehnu uewisul pegjsinc uisetxduun tān kescagupu.

12. Talidə-sułtijyok ? qjum uisewemioç cuskim-tulnəcumi-iliji çiçkelui-euagj, ac neuictejit kescaq : mu tu biunälägwi pescui-näduc-tesinskuk-sjiliji çel pescui-näduc, ac eljeew cewwj-cum-dun iktuk cumdunt-nu, ac ewjluagul tānul kescalijul ?

13. Ac wejjaç teljac teljmulok, pjami-ulj-delum-ajul, muen-ciude egulq pescui-nä-duc-tesinsue-sjiliji çel pescuinäduc, tānji mu kescaligwju.

14. Nā teleec mu uiljde-däcumum Cuiçuis tān wāsoc ehk, neuic-tejit egulq apgejul-tijik uicuiscənu.

15. Nā wijigudjyok pa-däduse, uljye, uptugim paşuc kjis tābuiwgwa-luigweew. Jicsetusc, abajipewat wijigudjyok.

16. Çadui muu jicsetui-luuic, töciui wijuhswa-al meç neuictejit, kjsna tābuvisijik ; euila-mān

təbuisijik, kjsnä néesijik, utuwuwol, m'sit kelus-wocumñ uçj mulgigun-ewa-dasin.

17. Peljdelumaq, agunuñ-den mşj-ałq-suidum-omigu. Peljdete mşj-ałq-suidum-omj, tuleç uctjinincel stuge segewjelnui, ac nujj-mşq-dege-wj-nui.

18. Teljac teljmułok, tąnul cögwiwel etlic-qipilum-uidj-yogul mącumjgec, tulic-qipj-dedul wąsogu. Ac tąnul cögwi-wel etli-apewa-dwogul mącumjgec, na etli-apewa-dasidul wąsogu.

19. Apç teljmułok, təbui-sijik kılş newete tuljde-degeedig uisitecum-uic, tąn cögwiwe cwjlu-dumjdiç, uçj kjscajä-dui-oden Nuçuc tąn wąsor ehku.

20. Mudu tąn tet təbuisijik, kjsnä nesusijik etli-mşj-dajik n'wısuñum iktuk, nađel tet megwıjeç eyum njnu.

21. Tocu Piel pegjsincul, elajul : N'sacumam, talj-sjsu wijigudjec pädädwıdjı, ac njn abiesic-tuodes? Eluigunuc tes?

22. Sesuis elajul : Mu teljmułu, eluigunuc tes; eadui, eluigunuc-tesinscäc çel luigunuc, tes.

23. Na uçit wąsor uteljge-wagim teleec stuge eligewit tąn kedui-ylag-un-uidum-ądiji unocub-empmu.

24. Ac boçej-ylagunui-dum-ądiç, newetejlıjul pegjsuñujul tąn ehk, tąnul tetujul m'tiln bjtum-tulnacun-igul talentul : (jeç, cakijys bjtumtul-nacun psnu.)

25. Ac mudu mogwe cögwiwe wescödumue tąn ąbañcusu, uisacumamul telitplumçul n'tuijsked-

unu, aç uitebitemul, aç unijinc aç m'sit utaq-ligamul, aç utaqban-cudasino.

26. Nə uçit unocubem mescunadesinc, edamajul, eet : N'sacum-am, skjbei, aç cakj aban-cudultes m'situ.

27. Ac ulq unocubem usacum-amui euilidellumçul, aç bunalujul, aç igun-umwoç tetadim-ceweyu.

28. Ac ulq unocubem tewjet, aç wejjajul ta-nul witluwgwedij-dijul ta-nul tetujul cuskim-tul-nacun obscudigu ; aç co-cwälajul, aç kestunqajul, elajul : qabancuduñ tän tetwinu.

29. Ac witlu-gwedij-dijul mescunadesincul ucwotcu, aç edamajul, elajul : Skj-bej, aç cakj aban-cudultes m'sit.

30 Meluiç muu keduij-tulq-degeç ; çaduñ eljet, aç pijalajul laptjsuin-cu, mjsöcw cakj aban-cudum-uliç tetadimcu.

31. Nə tän tilisip uctugik witlu-gowjnuic nem-jdudiç tän telij-kiscajjac, loc mesca-dasul-tijik, aç pejda-jik, aç agun-widum-wädijul usacum-mamwoł m'sit tän telij kiscajjacu.

32. Töcüñ usacumamul wiggumçul, telimçul : Kıl eluiwewin nunoc-ubem ! igunumulep tän tesuc tetuin, mudu edamj.

33. Nə muu depçadıj-nuic-sup kıl elp uctulj-euili-delimän witlu-gwedijyok stuge nijn euilj-delimulep ?

34. Ac usacumamul wegijlijul, aç eli-igun-um-wedulic utjinin nui-ji-unmajos-dacq-dilijj mjsöcw cakj aban-cudum-uliç m'sit tän tetuju.

35. Ną elp tulalnokts wąsogąwe Niąg, muu
wąçi ąbicsic-tumwąsok ucamlam-wiñwąs iktuk,
m'sit tąn tesiyok wijigud-wultiyok upądą-swidimuw-
wolu.

CHAP. XIX.

NA teljac tąn tiljsip Sesus cąkj kjsä-bugweç
egula keliswocunn, wejip-cotum-caśit Galij-
letcu, ac pegjsincul mącumjgegul Swidja tuleł,
cämec Suldencu.

2. Ac mṣj-pu-gwelkik majul-cwola-dijul, ac
nebilaji nądelu.

3. Ac Palusjac pejda-dijul, cweji-mądijul, ac
eladijul: Telkjasic tu qinum utejigul-ałan ute-
bitemul uçit m'sit pądąsiudju?

4. Sesus usj-dabu-guet, elaji: Mui egidum-
mudu-oksup Negum tąn wejkijsjabuni poctumkjacu,
qinumuł ac rbiļijul telj kjsz-abuni?

5. Ac ees: Ną uçit qinum n'eułidul wącul,
ac wewijul, ac uteuną-sjidak utebitemul? ac egula
tąbusisjik tetpu-wąqaj-wjidak?

6. Ną uçit muu ajip-kiji-tąbusisjew, cądu pąsuc
ne-uçteğeç wąqaj. Ną uçit tąn Kjsułc aståwa-
dögüp, elnui muu tepkij-sąduviç.

7. Tocu eladijul: Coguwr cądu Mujsor wejij
tulit-plu-deges igunumuon ejigulal-dimcewé wjj-
gadigun, ac ejigulaląn? Sesus e-laji:

8. Mujsor mudu uchwom-ląmu-nuol telim-
ulgeę-gul, usj-delum-uloksup utejigulans ute-
bitem-wok; cądu wejip-cotum-kjac muu tele-
nuwsup.

9. Cədvi njin teljmui-lok, tən wen jigulåləç utəbitemul, pəsuc uçit wineçcul, wineçcul teləsit. Ac tən wen maljə-wjdijul tənul ejigulə-lue-sj-libunn, wineçcul telə-sit.

10. Kegj-nwudum-uoji telimçi: Nə tulejdic qjnum aç utəbitemul, mui wejəjanuic malj-ewinu.

11. Cədvi Sesus elaji: M'sit wenic mui kjsim-sinum-jdiew ulə keliuswocun: cədvi pəsuc negumx tən-ic igunumiug.

12. Mudu əlt ყnuçəc e-yumuu-dijik tənic teluh-scijj-nul-tijik; aç əlt ყnuç-ac eyumuu-dijik tənic wej̄ tulj-kjsj-dasuil-tibunic mjmajwijnui iktugu. Ac əlt ყnuçəc eyumuu-dijik tənic teli kjsj-sul-tibunic uçit wəsəc uteljewəqimcu. Tən wen kjsim-sunc, m'sung!

13. Təcəu pegj-suidui-ədiji mijaqiju, tən ehku, u-çit utjgəduun uipitunn utjnewoku, aç utələs-su-dumənu. Cədvi kegj-nu-dum-uoji petkj-mədiji.

14. Cədvi Sesus eet: Usj-delum-uucw mijaq-jıç-cu, aç mui cuicui-lə-nə uçewj-dənə tən eyum. Mudu telətijik wedəlj-gamim-kik wəsəc ut-eljewəqimnu.

15. Ac ıgədəgul uipitunn utjnewoku. Təcəu wejip-cotum-çasit nədəlu.

16. Ac, edu, neuc tejt ejnum pegj sinc, aç elajul: Keluwsit nuwij-kjnə-muət, cəguwe keluwləc tulədegedes, cüləmən nuiscodumun yapçui mjmajwocun?

17. Cədvi Sesus elajul: Cəguwe wej̄ tulujdin keluwsit? Məwen keluwu-sicw pəsuc neuc tejt,

jigulalac
l telasit.
q-luc-si-

tulejdiç
lj-ewinu.
u kjsim-
negumx

c teluh-
k tajic
iktugu.
tjsjj-sul-
an wen

an ehku,
e utqala-
j-madjiji.
mijua-
n eyum.
ut-elij-

Tecu

c elajul :
keluiule
gu mj-

tulujdin
ewuctejit,

jeç, Kjsuile. Cädüi m'sunj-dedumun ucpis-cwən
mjmajuiocun iktuk, culoden utplui-däcunn.

18. Albadui elajul : Teg-enul ? Ac Sesus eet :
Muu ucnebädegs ! wjneçcul muu uctulash ! muu
ucumuu-tunx ! Ic, muu ucphil-sabu-guax !

19. Ucpumj-delum cuç, ac ukjç ; ac tulic-
salad-ucs kigumaq, stuge telicsadumun kıl uctjinin.

20. Albadui elajul : M'sit egulä kelodum-
äbunr. tiljsip wejädegemc alba-dwijj-jwijanec. Co-
giwe ap pewotum ?

21. Sesus elajul : Uctwicakj-kiscajq-lucessin,
ulije, n'tuiskedui m'sit uctaligam, ac ewile-jul-
tijik igunumu : ac milesuđi uscotues wa-sogu :
ac çuigwuye, nuu-suuguij.

22. Ac albadui nuite na keluswocun, pöctum-
casit, kesj-uinmajj-dä-sit ; mudu loc mijesit.

23. Tecui Sesus elaji keg-jnui-dumuu-oji :
Teljac teljmulok, mijesuđmu m'tueec utjinin
uipiscwən wäsec utelj-gewä-gimeu.

24. Apç teljmulok, ajin-cumä-sjac *camul usj-
basin saçudil upukikwu, muencude mijesuđmu
uipiscwən Kjsuile uiteligewä-gimeu.

25. Kegj-niudum-uoji nuu-dumjdiç, loc paca-
ljul-tijik, teluejik : Wen, cädüi kjsuhsetus ?

26. Sesus aŋçamaji, eet : ulä muu kjsj-tulä-
dasjnuc mjmajui-jnu iktuk, cädüi Kjsuile iktuk
m'sit ceguwel kjsj-tulä-dasis.

27. Tecui Pjel usj-dabuu-guiet, elajul : aŋcapten !
njenen m'sit ceguwel noctumuu-djeg-ubun-igul,

---

* Meskilk wjsis na.

ac nuuswugw-legup. Cögwiwe tu uiscödumudi-jdes-jen?

28. Sesws elaji: Teljac, teljmulok, kılş tānic nuusui-guij-yoksup, minwuh-skiji-nwultim-cewé iktuk, tān tilisip Elnu uicwisul cuwpids kepmejdedasic eljewitewé uicwudpuidim, kılş elp cuwpul-tjdocsup neuwictinscagul çel tābu eljewitewel cuwpuidil, tulj-ilsumaq-docsup metlə-suñe-micsijik çel tābu, Islelec tuleegu.

29. Ac tān wen noctugubunn wenjjigwomul, kjsna nacałabuni wijigimaji gjnumu, kjsna wijigim-aji ebiliji, kjsna uçul, kjsna uicwijul, kjsna utebitemul, kjsna unjin, kjsna utiga-dacecumul, uçit njn n'wjsunum, cuskim-tulnä-cun ulj-ajim-sunts, ac utalj-gamjds yapçu mjmajuiocun.

30. Cädwi puugwelkik tānic umswesawec, kespij-edak: ac puugwelkik tānic kespijek, umscwes-ededak.

CHAP. XX.

MUDU wəsoc utelige-wagim teleec stuge gjnum, etljalsuisit wenjjigwom, tān tewjes kesj-eskit-puuugu, naji-cwiliu-osun-igu lugówj-nuugwuu tedj-bögwa-guwé utigadacun iktuk.

2. Ac kjsagunui-dumä-djidiç lugówjnuuu uçit * Djinelius naqwegu, elkjimaji tedj-bögwa-guwé utigadacunu.

3. Ac apç tewjet kjscajı-bwigw-jet, ac nemjaji uctugi eacumul-tjiliji itlin-tuij-seadimcu mo-gwe taluguu-djligwj.

---

* Educ, pescuunaduc tes obscuradic.

4. Elaji: Kılç elp uldaçw tedu-bögwa-guwe iğadə-cun, aç tən telj tetpagac tulj igun-umul-toksup. Nə elidajik.

5. Ac apç tewjet educ mışla-gwet, aç kipewat, aç neuictə telədeget.

6. Apç tewjet educ ne-wuctajjet tuçwı eweptuk nagəsit tetət, aç wejjaji uctugi cəcumul-tjili məgwe talui-gu-djılıgwi : elaji : Cə-guiwə ut wejacum-ultiyok neuicti-giscuc muu talugui-dçok ?

7. Negumş eladıjul : Mudu mşwen lugəwocun igun-umuj-namuç. Negum elaji : Uljdacw tedu-bögwa-guwe iğadacunu, aç tən telj tetpagac m'sun-toksup.

8. Nə welac tən etlijalsusit tedu-bögwa-guwe iğadə-cun, elajul nuidabj-lasidemul : Wığum lugəwjnwıgu, aç əbancudu ; wçip-cötüm-cägege wejadegemc kespiejik mışccu umscwesawec.

9. Nə negumş pejjidajik tənic poctu-lugui-dibunic educ ne-wuctajjet tuçwı eweptuk nagəsit tetət, aç mesunumjidiç djineljus tən təsidiçu.

10. Cəduu tən tiljsip um-scwesawec pejjidajik, telidə-sultijik útajim-sinumunşu. Cəduu negumş elp mesunum-jidiç djineljus tən təsidiçu.

11. Ac mesunumjidiç amselj-mədijul etlijalsu-silijul wenjigwomu.

12. Teluejik : Egwıla kespiejik pəşuc neuictajjet telipkit-lugui-djik ; aç teləluçik stuge nınenu, tənic pemədwiegup nagwec wuhsunum, aç tən telipudegup.

13. Cəduu usıdab-wıgwet, elajul neuictejilijul

neg-umšu: De, muu kespwugwą-lului. Muu tulj kjsagun-widum-şhcus uçit dñeljusu?

14. Suądui tąn wedaligamin, aç upcetum-çasj: tulic-tuğ-igunum-wodes ulą kespjet qasıma stuge kılju.

15. Muu tu telkidasjnuic n'tuladuun tąn telj uljdedum nın n'taligamu? Ucpukik tu winçic mudu nın welmudu?

16. Ną teleec, kespjejik umscwesə-wedak, aç um-scwesawec, kespjedak. Mudu piğwelkik wıgwı-mujik, cądu tegalejijik nıňasun-wıcsul-tijik.

17. Ac Sesus pemit-cəjwı-imtumat Salusalemcu, weswälaji neuuctin-scuksıjili gel tąbu kegi-nudum-woji kımwıduk şhtigu, aç elaji:

18. Ancap-tumuwec! pemit-cəjwı-imtumj-dajıcw Salusalemcu, aç Elnuı ucwısil utinin uljig-unum-woden ucqı pąd-uljas-wi iktuk, aç nuwijiwı-gugedijik; aç ulj-ilsısumadak n'puwocun iktuk.

19. Ac ulj-igunumui-ądak uctugi tesca-micsıjili umaligimansı, aç nıbjı-sıcun-taŋı, aç ucluçi-şhtanı; aç sıstewę na-gwec mjnwınsıdız.

20. Təcui pegisilnijul Sesusul ucwıjuol Sebudı ucwıscu, ucwısc tegwe-waq-dıjul, aç ebit ejincwı-sıjul, aç cwıluđum-woç nądui cəgwiwewı.

21. Sesus elajul: Cəgwi-wę pąwotumun? ebit elajul: Utpluđen egulą tąbusıjik n'cwısc utulba-dınsı, neuuctejit uctı-nacunumc aç uctuc uepąda-dıwımc uctelj-gewaq-gımcu.

22. Sesus usıdabugwet, eet: Muu kejjdui-dıçok tąn cwıluđum-wı-dıyok. Kjsı-tusamı-göltigok

n'cunjpsumuun tān nīn keduiu-tusamwgwī? Ac
kışuh-çibaptjewä-luic-sułtigok baptjse-wałtim-cewē
tān nīn wejı baptjse-wałuicci? Negumş eladıjul:
kışi-tuladacä-digec.

23. Sesus elaji: qamıç uitusamu-gölti-docsup
n'cunjp-sumuun-umcu, ac uıçı baptjse-wałuiccsul-
tidocsup baptjse-wałtim-cewē tān nīn wejı baptjse-
wałimcu. Cądu bądimc n'tjnacun-umc ac n'pa-
dądu-jumc, muu n'tig-unum-adimce-weum, pa-suc
uıgit negumş tānic wejı iladıws Nuçigu.

24. Na newc-tinscuc-sijik nuudumjdiç ula,
wegjıuh-tuadıji egulä tābwsılıji wijigudıliji.

25. Cądui Sesus wijui-maji tān ehku, eet:
kejdüduđiyok uctugik tesacä-micsijik usacum-
amıuok utalsum-cuńş negumşu: ac tānic espol-
tijik kistewewadıji.

26. Cądui ma tulenuc kılş uctjnewş iktuk.
Cądui tān wen mesunjdetc utespein uctjnewş
iktuk, kılş unocubemicw.

27. Ac elp tān wen mesunjdetc utetlisac-umşin
uctjnewş iktuk, kılş unocubemicw.

28. Ansumä stuge Elnui uewisul mui pegi-
sinuc luigewonu, cądu utulwgewon uctugju:
ac utigunumuen umj-majui-ocunum uıgit pu-
gwelniji utabajip-cwodelum-ugeweum-wol.

29. Ac wejip-cetum-kıda-jik [ueqigunc telu-
jsic] Selicorcucu; ac puugwelkik mjmajui-nuic
majul-cwolä-dijul.

30. Ac edu tābwsijik neg-abıgwegik çinuwic
ebijik cəscəhtigu: ac nu-duadıç Sesusul pemj-

sij-əsiliç, nedəwejik, eejik : ewlij-delijmin ! n'sacum-amjenen, Dąbid učwisul.

31. Ac məj puigwelkik petkj-mądiji, teljmą-diji ubwne-wistulinu. Cądu negabig-węgic telj ajun nedə-wejik, eejik : N'sacum-amjenen, ewlij-delijmin ! kıl Dąbjd učwisul.

32. Ac Sesuis nenkj-bui-gui-əsit, wj gumaj, elaji : Coguwe pąwotum-ok n'tulq-lulj-nšu ?

33. Negumș elądijul : N'sacum-amjenen, n'puk-igwıñul upantq-dasinu.

34. Sesuis ewlij-delijmaji, səmąduajul upukjkıuwol ; qe encusju upuk-jkuuwol nemj-degegul ; ac negumș majul-cwoladijul.

CHAP. XXI.

NA tən tiljsip weju-şjdadic Saluisalemcu, ac pejjadadic Betpasegu, pum-dun iktuk telujsic Oljbet, Sesuis elkjmaji təbuiliji keginu-dumwoji :

2. Teljmaji : uladiew ucçigunçic tetpugju, ac nąncumj-wejj-adoc-sup jecas keltaçepjsit, ac nuic-cwek tegweadi-dijul. Apewałucw, ćui-gwi-gulda-cunuicw tən eyum.

3. Ac wen nątajimu-lök, tuljmuicw, Al-suisit wedumi-delum-ajul. Ac nąncumj-əbu-gwedieu.

4. Ną m'sit ulq wejj cakj-kıscajjac uituljan tən wejj teluemcup nıganic-çijj-tege-wjnu iktuk, teluegup :

5. Tuljmuicw Sjun uitwisul, Arcapten, ucteli-jem weçcuijet, negum mui nedəuh-cwjic, ac cecuibijul jecasul, ac nuicwelijul, jecas unjunn.

6. Ac kegi-nuwdum-wjik eladjik, ac teladegejik tān Sesus telkjmapu.

7. Ac peji-gulut-cunum-wādijul jecasul ac nutcwelijul, ac cecwā-dwā-dijul utōewon-wolu, ac cecwā-lādijul Sesusul.

8. Ac m̄si puigwelkik s̄a-cuncor-dwui-dijul utōewonuiwol ʂhtigu: uctugik wejj muisj-gateun-temdijul upsetcuinn, ac else-sodwui-dijul ʂhtigu.

9. Ac m̄sj puigwelkik tānik n̄gunj-dajik, ac elp tānik majul-cudijik, nedswi-dijik, eejik: ḥsanu! Dābid uicwiscu! welalucesit tān weċċuijet Uccjsa-cum̄s uw̄jsunum iktuk! ḥsanu! m̄jespec w̄asogu!

10. Ac tān tiljsip Sesus pegjsinc Salusalemcu, m'sit tān telkjk uegħigunc sespe-noċsul-tijik, teluejik: Wen tu ut?

11. Ac m̄sj puigwelkik m̄majjujnuc, teluejik: Sesus n̄q, n̄għaniċ-ċiġi-tegħ-e-wjnu, tān telesit Nasaretcu, Galileet tule.

12. Ac Sesus piseċwa Kj-sułc utuccj-ałaṣsu-dum-ċgwomumcu, ac ejig-ulalaji m'sit tānj etlin-tuji-scadljiji, ac tānj etliż-cwodel-igudj-liji ueċċi ałaṣsu-dum-ċgwomcu; ac ketcui-jactu-ojul ubaqta-luudim-wol nu-ji-sasewa-dwidijul su-iżewelu: ac uċċid-pwidim-wol tānic neduji-scadljiji plesu.

13. Ac elaji: Teluiwji-gasik, Nje tuluij-dasjds ałaṣsu-dum-ocunx wenjiġiġom; qadui kjiżi telāduoksup uċċu-mutunes wigwominu.

14. Ac negabigoltijik ac ąscasultijik pejjidadjul ueċċi ałaṣsu-dum-ċgwomcu, ac nebjlaji.

15. Ną ucçı padlıjasc, aç nuwij-wijgugedijik, nemjdudijul pacałjudıl tąnul telə-degelijul, aç nemja-diji mijwajıç nedrudiliji, aç telueliji, əsanu! Dąbid uewiscu; aç wegjultijik.

16. Ac eladıjul Sesusul: Nuwdajik tu tąn telwediç egulau? Sesus elaji: ee; munac egidumui-dıqoksup, Mijwajıç aç nundijik utwunus iktuk, weji kjscaja-dwep emtə-gwodum-ugeweu?

17. Tocu nacalaji, aç wejitujet ucçigunc, aç eljet Betanigu; aç nadel ketcunit.

18. Wopc telj apscwąsit ucçigunc, cewjsinc:

19. Ac nem, 'oc mjniç-cocsi cəscəhtigu, aç pegisink, aç məgwə cəguwe etliwəjlduwə, pəsuc njbjic: aç telut, Muu meç yapcu uc-minu! Ną encusju se-wiptec mjniç-cocsju.

20. Ac kegi-nuudumui-jik nemjdudiç, pacałjuul-tijik, eejik: Telincusju mjniç-cocsjec sewiptec!

21. Sesus usjdabuguet, elaji: Teljac telimulok, uscordum-udiyok uct-lamsituocun, aç muu əswjda-sultqok, ma pəsuc tuladəcq-dıqok tąn teladasic ulə mjniçcoesj, ədə tuljmək ulə cumdun, unagadasj, aç upcaşadasj ucçigum-wigu, tuladasis.

22. Ac m'sit cəguwel tąnul elj-cwjluudum-əgul əla-sudum-açun iktuk, uctlam-situmui-dıyok, m'suntoecsup.

23. Ną kjsipiscwąç ucçı alasudum-əgwomc, ucçipadlıjasc aç nu-jitplui-daqadıjik mjmaj-wijnu iktuk, pejda-dijul Sesusul, etli-kjnudum-uvelijul, eejik: Cəguwe tu əlsuisudj weji tulə-dunul egulə cəguwel? aç wen igunum-uso ulə əlsuu-sudj?

24. Sesws usjdab-wguet, elaji: Njn elp kils pjbani-mulok neuuctegcu, tan agun-wdumu-jyok, njn elp agun-wdum-wltoksup kilc csguwwe alsusudj weji tunaq-duonl egulq csguelu.

25. San [nuji-baptise-wadeget] ubaptise-wadacunum, tamj wejiac? wasoc? kjsna mjmajuijnu iktuk? Cadjui agun-wdum-adul-tijik, telintultijik: Tuluueecw, wasogu, tulueds, Na ugit csguwwe mogwe wejictlam-situuzok?

26. Cadjui tulueecw, Mjmajuijnu iktuk, qipal-cicw mjmajuijnu: mudu negum s kedlam-situmui-dijik Sanos unj-ganic-qiji-tege-wjnu-llinu

27. Tocu usjdabwgu-adjik, eladjul Seswsus: Mui kejduduweec. Sesws elaji: Ac elp njn ma tnljmulok csguwwe alsusudj weji tuladuonn egulq csguelu.

28. Cadjui talj-dedum-ui-diyok? qinumoc ehkus-unok, tabuisj-libunjgu uchwiscu-u. Ac pegjisincubunn umscwes-qwe-u-u, elabunn: Cwjs, uljye, tul-wgwe kjscuik tedubot-gwa-guve n'tjgadacunu.

29. Cadjui usjdabwguep, teluep, ma tuladegs. Cadjui culabis apscwedasip, ac eljep.

30. Ac pegjisincubunn tabuaqwel, tocu neuucte telimbabunn. Negum usjdabwguies, ees: N'sacumam, qa, tuladegedes. Cadjui mui eljegui.

31. Tegen egwet tabuisibunj teladegep ucul uljde-dacunum? Eladjul: umscwes-qweac. Sesws elaji: Teljac teljmulok, nuji-msaq-daca-dijik eljewitewe suljawe, ac winsul-tijik ebijik, jganj-

piscwedajik wəsəc uteljewagimcu, escumunac kılş piscwedəquok.

32. Mudu Sənəsə pegjsin-cubunoc eyuməku sabewwudj ułtsh-tigu; aç kılş mui ked-lam-situşor-gunoc; cədu nuijj-məşə-dəçə-dijik eljewitewə suljewə, aç winsultijik əbijik, ked-lam-situşə-dibunu; aç tən tiljsip nemjdu-diyoksup, mui apsewedəsultuok-sup culabisu, cüləmən ucuidlam-situmudjnsu.

33. Jicsetumuwec uctuc peslui-degem-cəwə : El-niuc ehkusunoc tən-oc etljalsusitoc wenjjig-womu, tən-oc jgədəgwo-cusunec tədubə-gwaguwəec jgədəcunegu; aç swj-luı-docsubunec, aç muun-eatcusunec megəbəggəec elmalcugegu; aç etljdocsuబunec escuməgun-egu, aç jgəldiobunec upjtunuwok nuijj iğlərgə-delitcuu. Təcəw wejip-cətum-easisunoc wıcu.

34. Nə tən tiljsip mjniç-cul utetpagə-gumuş kedui-igəc, elkjəməji unocubemm nuijj-iğədagəduliji eyum-uduliji umusunumus inciç mjniç-culu.

35. Ac nuijj-iğədagə-dijik cocwələdiji unocubempmu matədijul newctejilijul, nebədijul uctugul, aç cwendə-tədijulu.

36. Apç elkjəməji unocubemm, aji puwgwelniyi miencəude umscwesewegu. Ac ne-wictə telələqədiji.

37. Elmjkespjəc eljəbwajı uewisu, teluet : Ucpumj-dəlum-adək n'ewisu.

38. Cədu nuijj-iğədagə-dijik nemjədiç uewisu, telimətəltijik : wla nə kedui-uhtalıgamiç wəcul

utaligamu : qwigwidaçw ! nebañeq ! ac kjuu uscöduc-sunu m'taligamu.

39. Ac cœcwälädijul, wejj tueg-edijul tedubegwaguwe igadacun, ac nebadijul.

40. Nq uigkeit tan tilisip etlijalsuisit tedubegwaguwe igadacun upkjsint, talalađu egulq nuij igadago-dijiku ?

41. Teljmädijul: unmajj-kakj-scwiscäladu negumsu; ac tecu igaduud tedubegwaguwe igadacun uctugik nuij-igadago-dijik wipjtunus iktuk, tanic ąban-cuduodak mjniçcul, utetpaga-gumus.

42. Sesus elaji: Munac wet-kjdumu-djoksup ewigasigul, Cund tan nuseg-un-ş-udijik alwidendumidip, kjsädasic kejjgas-ic unjje ucwundemu ? Wejj kjsädaçiq Uccjsäcumus iktuk, ac pacaļiudj ucrukjgwins iktugu.

43. Nq uigkeit teljmulok, Kjswlc uteljge-wite-wuidim uçuh-swäđu-lokten kjlsu, ac igun-umwoden newic-tacä-micsijik tanic etlij-kjsä-duidak umjniçcumul uowisjgwenu.

44. Ac tan wen elnjsjet ulq cunds, sevisäsid. Cädu tanul wenul eli-njsjejul, nuwgwagj-bulädul.

45. Ac ucçi padliasc ac Palusjak nudumjdijul ucwele-wistu-dimul, ac kejjduidj ucscumcuñsu.

46. Ac cwejui-cœcwälädijul, cädu qipaladiji mşjpu-gwelniji mjmajjuñuu, mudu mjmajjuñuic ked-lam-situm-udijik unj-ganic-qiji-tege-wjnuinu.

CHAP XXII.

TOCU Sesus usıdabui-gu-et, ac apç wejikeluisit peslu-degem-cewə iktuk, eet :

2. Wąsc̄ utelgewagim telec stuge elgewit tān kjsidoc-sup maljewimcewə wıgwı-bałtimc uçit uewisul.

3. Ac elkjmaji uunocubemm uwıgumalın tān kjsı wıgum-cusul-tıliji maljewimcewə wıgwıbałtimcu ; ac muu kedui pejıdagiew.

4. Apç elkjmaji uctugı uunocubemm, elaji : Tulımuicw tānic wıgumcu-sultijik, ancap-tumuicw, kjscajadui n't-wıgwıbal-timcw-umu : n'twenjudj-ımuimc ac negamui-dasul-tıjik n'tuemc nebrc-sultijik ; ac m'sit cögurwel cąkj ılaşasigul : guwigwidacw maljewimcewə wıgwıbałtimcu.

5. Cądui muu səspı-dedum-ıdicw ; cądui etlijdańik, newctejit utıgadacunc, ac uctuc uımal-sune-wą-degem-ceweum iktuk

6. Ac escwjejik cöcwäladiji uunocubemmu, wenmaj-əwi-adiji, ac nebańadiji.

7. Tān tiljsip elgewit nudumaq, wegjic, ac cąkj-sewiscalaji egulq nujj-ne-badacaq-dılıjiu, ac nuugwadwoq uejgun-umui.

8. Tecu elaji uunocubemm : N't-wıgwıbał-timceweum maljewimcewə cąkj kjsatec, cądui tānkik wıgum-cusul-tibunje muu pegwodiuu-dıgwecw.

9. Ną uçit ulidacw etlı-madum-edegul ıhtıl, ac tān telipwgwelkik wejječ, wıgumuiicw maljewimcewə wıgwıbałtimcu.

10. Ac tewjedajik egulä unocubemcu șhtictugu, ac mṣalaji tän tesilji wejjadiji, keluuu-suultiliji, ac muu keluuusul-tjligwiu: ac maljezewimcewə pœctuscasic wojugumjdiq tänic wjgwbaq-lujik.

11. Nq elgewit piscwac un-mjan wjgwbaluiji, nemj-ajul nadel qjnumul muu naſcumulic malje-wicwonu.

12. Ac elajul: De, cœgu-we wejji piscwan tetu, muu naſcumun malje-wicwonu? Cädü negum muu ned-șweċw.

13. Tœcu elgewit elaji unocubemm: Culdaç-pilumucw uipjtunn ac wicwodul, ac jigulä-lucw, ac legeew bœgun-itpac iktuk cwjumuwu. Nadel tet utkjdemudj ehk, ac nencubit-cudes-inum-ugegeweu.

14. Mudu pigwelkik wjgum-cwsul-tijik, cädü tegelejijik njanasun-wicsul-tijik.

15. Tœcu pœctumkjedajik Palusjac, ac agunu-dumajik tän tuluhqj nabwic-taqunj-galađak uke-luiswocunum iktwgu.

16. Ac elkjmäđiji kegj-nudum-äđiji tän ehku, ac Helodjewak, tänic teluejik: Nujj-kjnämu-et, kejidsuec uked-leweinu, ac elj-kjnudum-uen Kjsulk utshtj ked-lewe iktwgu: ac mœgwæ sespedeljst wenu; mudu muu weskit-apteg-xun: (muu paſuc aŋcap-umwaſqul mjmajwjuic aſjiscuol.)

17. Nq wicet tuljmin, Tel-kjdasik igunumuon elgewitewe suljewe Sjsululu? kjsnä mœgwæ?

18. Cädü Sesuis kejidsuejul uteluiwe-wuidjwol,

ac eet : Cœ-guiwe wejuhçaljok ? kils weskiiji-wulam-cuisul-tiyok !

19. Neyaduwicw eligewitewe suljeweu. Ac pegisuu-duiądig dñeliusu ; (jeç, mesacajicc suljewéu.)

20. Tœcui Sesuis elaji : Wen ut eladidijul, ac ewigasic ?

21. Negumş eladijul : Sjsulu. Tœcui elaji : Igunumuicw Sjsul, Sjsul ortaligam ; ac igunumuicw Kjsulc, Kjsulc ortaligam.

22. Ac nuudumjic, paca-ljul-tijik ; ac naçalađijul, ac poctum-kjdajik.

23. Me na nagwec Sadui-sjak pejjadijul, tanic buiski teluejik abijibemc mogwe ehktijnuc. Na pjbani-madijul,

24. Teluejik : Nuujikjnä-muet, Muijsor telubunoc, çjnum n'puç, ac mu unijun-icw, wijigudidijul maljewjdu wilmusul ; ac njigjodu wedabecsiliji waçit wijigudidijul çjnumul.

25. Na eyumuudibunje tan eyumudjew, elwigunuc tesibunje wijigud-ul-titkik çjnumuugwic. Ac umscwes-aweac maljewibunac, ac nepcub-unoc, ac mu wen-junj-gubunac ; ac noc-tum-wabunn utebitemul wijigudj-dijul çjnum-ul.

26. Ac neuete tela-deg-ebunoc tãbuu-aweacu ; ac elp sistewac, mjsœci elwigunuc-aweac.

27. Elmijkespjac ebitac elp nepcubunac.

28. Na waçit abijibemcewe iktuk, tegen negumş elwi-igunuc tesijik, utebitemjdul ? mudu m'sit tesidic wescwe-waq-dibunnu.

29. Sesus usjdabuuguet, elaji : eubulj-dasul-tjok, mudu mui nestumui-dijøgul ewigasigul, kjsna Kjsuile umulgigun-ödim.
30. Mudu abijjbemcewe iktuk mui malje-wuultjew, kjsna mui tœciu-buugia-älwesuul-tjew. Cädü teloltijik stuge Kjsuile utansalempmu, wåsogu.
31. Cädü tän telec n'pujnuic uatäbiji-bemcewe-umus, mui egidum-uudu-oksup tän Kjsuile telimuleksup tænec teluedec :
32. Njn Ablähäm uniescämul, ac Isac uniescämul, ac Sacerb uniescäm-ul. Mudu Kjsuile mui n'pujnuic uniescämuiol ; cädü mjmajujnuic uniescämuiol n.
33. Ac msi puigwelkik mudumjdiç, ac paeq-lästum-jdiç ukegi-nämad-imce-weumu.
34. Nä tän tilisip Pälus-jac mudumädiç Sesus uewisälän Sadusjak ubui-ne-wistui-djilinu, msi-dajik neuicteu.
35. Ac neuictejit negumș, mujjit-pludeget nä, pibä-njmajul, cyejalajul, elajul :
36. Nuuji-kjnä-mwet, tegen msiinsugjc teblu-degemcewe utpluidä-cun iktuk ?
37. Ac Sesus elajul : uigic-säladucs Uegjsäcumș, ukjsuileum, m'sit ucäm-lämun iktuic, ac m'sit ucçijjacämiç iktuk; ac m'sit uctalj-däswocunum iktuk.
38. Nä umsewesawé ac mes-kjk teblu-degemceweu.
39. Ac tåbuławé tetpuidjidiç : jec : Tulic-säladucs kigumäç stuge uctjinin telicsadumun.

40. Eguulq tąbuigul tebludegem-cewę iktuk, m'sit utpluidacun, ac m'sit njaganic-çijj-tege-wjnuic, wejicwso-pjisul-tijik.

41. Ną tąn tiljsip Palusjac etlijmze-jič, Sesus pıhanımaji, eet:

42. Taljdedumok Clistewit? Wen uewisul ną? eladıjul: Dąbid uewisul.

43. Sesus elaji: Ną cögüwe uçit Dąbid Wejjuljnicscam iktuk, telujdajul N'sacumam? tąn teluet:

44. Ucçisacumş elajul n'sacumamul, Başi n'ti-nacunumcu, mjsocu tiljsip upewoduias poewojidelumskik uctucçj-biugui-şinu.

45. Ną uçit Dąbid tulujdajc n'sacumam, talj-kjsł-cwisis?

46. Ac mswen kjsj-usj-demac neuwtegc keluwocunu: ac wejadege-emc ną nagwec mş-wen melkjdaçw cögüwe uipi-banj-maṇu.

CHAP XXIII.

NA tœciu Sesus kelulaji mşj-puigwelniji, ac kegi-nuidum-uoji kelulaji, elaji:

2. Nuwij-wijgugedijk ac Palusjac ectiubultijik Mui-jsul ucuudpuidimu.

3. Ną uçit m'sit cögüwel tąnul negumş teljmuilögul uculoeduni-unş, egulq culoç-dum-uicw, ac tuladacädiew. Cądui mui uctulq-daca-djns stuge uitluigor-wocun-umuiol. Mudu etlijwistudijik, cądui mui tela-dacädjew.

4. Mudu keltac-pilumj-dijul kescuigul muhsunn, ac meduegul telj pumadumcu ; ac cecwaduaq-dijul mjinaj-wijnuc utul-maceunus-woku. Cadju negumus muu keduu-uhcimajaq-dudigul neuiectegul utuluu-igun-uwolu.

5. Cadju m'sit utluu-gowocun-uwol, weji tuladqa-cadj-dijul uig qancam-ciusul-tjns mjmajui-nui iktuk : upjacti-ljumuuwol kjsidudijul kescegul ; ac mjsulsaq-dacunum-uwol utecwonus iktuk kjsaq-dui-dijul meskigul.

6. Ac kesadumjdijul msic-pumj-dedasigul m'tubunn wjgbal-timcewe iktuk ; ac msic-pumj-dedasigul cuwpuidil alaq-suudum-ogwom iktuk.

7. Ac buusuule-wictadimcewel itlin-tuij-scadimcewe iktuk ; ac utuluuq-duicsultjns Lajb, Lajb : (jeç : Alsuisin, alsuisin.)

8. Cadju kils muu uc-tuluijj-duicsul-tjns Lajb ; mudu neuiectejit njagansh-tigum-ulok, jeç, Clistewit ; ac m'sit tan tesjyok wiji-gudul-tiyok.

9. Ac muu uctuluuijj-dans wen nuuq usitcum-ugu ; mudu neuiectejit Cuçuis wäsgögu.

10. Ac kils muu uctuluuijj-duic-sultjns nuuji nigashhtigumus-qadijk ; mudu neuiectejit nuuji njagansh-tigumulok, jeç, Clistewitu.

11. Cadju tan msespec uctjnewok, unocubemicw.

12. Mudu m'sit wen tan kepmejdelusit, bunogwalaaden ; ac m'sit wen tan benogwij-delusit, uepumj-delum-aden.

13. Aaqj ! uigkeit kils, nuuji wjgug-edjyok, ac Palusjac ; weskiiji-wlamewi-sul-tiyok ! mudu kep-

sugaduiok wəsəc uiteligewagim uscāluok mjmajiajnugu ; mudu mui piscwedauok kīls, ac tānic kedui-piscwed-ajik, kīls mui usjdelum-şok.

14. Aagj ! uçit kīls, nujiwiji-gugediyok ac Palusjac, weskiyi-ulam-cuisul-tiyok ! Mudu mal-codumogul sigwsewak wigwol ; ac nemigwusud iktuk wejipkiji-ala-sudum-adjyok : uçit egwla aji puugwel-imsun-toksup ilsuidecun !

15. Aagj ! uctjnewṣ iktuk, kīls, nuji-wijiguediyok ac Palusjac ! weskiyi-ulamcuu-sultiyok ! mudu behewjdajyok ueciguunuuk ac mäcumijec, ueuscwälans ne-uchtejit : ac kjsicsewaq-lok, kjsalok mundui-agj tabui ulj aji un-juninu, mui enciude kīlsu.

16. Aagj ! kīls uctjnewok, kīls negabjgoltiyok nuji njigansh-tigumuu-adjyok ! tānic tulueyok, tān wen uçj lujdumasiç ueçj alasuidum-ögwom, mo-gwejuik nā. Cädui tān wen uçj lujdumasiç ueçj alasuidum-ögwom uwess-suljewe-um, nā tetuet.

17. Kīls mui nestuoltpok ! ac negabjgoltiyok ! Mudu tegen msjespec ? wess suljewe ? kjsna ueçj alasuidum-ögwom tān sabewädoc wess suljewe ?

18. Ac elp telueyok, tān wen uçj lujdumasiç batewj-ala-sudum-ocun, nā mōgwéjuic. Cädui tān wen uçj lujdum-asiç igunum-adimcewe tān batewj-ala-sudum-ocun iktuk ceciudec, nā tetuet.

19. Kīls mui nestuoltpok ac negabjgoltiyok ! Mudu tegen msj espec ? igunum-ad-imcewe ? kjsna batewj-alasuidum-ocun tān sabewädoc igunum-adimcewe ?

20. Ną uigkeit tən wen weji 'lujđumasiç batcwi-
ałasuu-dumocun, ną negum weji 'lujđumasiç batcwi-
ałasudum-ocun, ac elp m'sit cögüuwel tənul
cęcudegul.

21. Ac tən wen weji 'lujđumasiç ucçı ała-
swudum-əgwom, ną weji 'lujđumasiç, ac elp tənul
etlugädum-ulijul.

22. Ac tən wen weji 'lujđumasiç wąsoc, elp
weji 'lujđum-asiç Kjsulcuul utelijewitewə uicud-
puidim, ac elp tənul cęcui-biliju.

23. Aągi ! kılş uctjnewok ! Nuji wjjugediyok
ac Palusjac, weskiiji-ulam-cusul-tiyok ! mudu weji
aąan-cudumuul-diyegul m'tilnewel, pılamui-ipcwl,
ac anjtuñ, ac cuminn ; ca-dui pelj-dedumu-
diyogui pijamicsugul cögüuwel tənul utpluidacun
tulel ; jejuł, uljilsuidacun, euljidedacun, ac uctlam-
situocun. Egulą depca-disoc uctulą-dącađinč, ac
muu ucpelj-dedum-unč wogulą.

24. Negabjgoltiyok nuji njagansh-tigumą-diyok !
kılş weji sincumisjmok sipsuńcığ, ac mesalok
cam-ulı. (Meskilc wjsis ną.)

25. Aągi ! Nuji wjjugediyok, ac Palusjac,
weskiiji-ulam-cusul-tiyok ! mudu wocomalok uis-
kituc eptacun, ac laşjet : cądui lam-igwomc wojuj-
adiyok cąmuitunogun, ac uc-sibwigwadacun.

26. Kıl negabjgwąn Pal-usı ! tumc wocomal
lam-igwomc eptacun ac la-sjet ; cıulamın elp
cwigumıuc uwocumą-dasinu.

27. Aągi ! kılş uctjnewok, Nuji wjjugediyok,
ac Palusjac ! weskiiji-ulam-cusul-tiyok ! mudu

teləltiyok stuge wobadas-igul utcwidacunn, tənul uskitwic welj-əncəm-cui-sigul; cədu lamigwomc wejuh-çuqa-dasigul n'pujanuc uwocun-demuoł, ac m'sit m'çigee.

28. Nə kılş teljəncəm-cusul-tiyok uskit-wic uctjnewok ucsabe-wułtjensu uscälwok mjmajuji-nuc; cədu lameec uctjnewok wojuj-ədiyok weski-jı-ulam-timcewe ac pədəswidj.

29. Aaqi! kılş uctjnewok, nuiji wijgugediyok ac Palusjac! weski-jı-ulam-cusul-tiyok! mudu eljduəgul ut-cwidacunn uçit njəq-nic-çiji-tege-wjnuwgwic, ac əmalı-gwodum-udiyok sabewul-titkik utcwidacun-umuwol.

30. Ac telueyok, jyum-uuu-gusun cuçınac unaqweg-umwoku, muj wiji utcunə-sultuh-cusun njəganic-çiji-tege-wjnuwgwec umuldemwokul.

31. Nə telj witnis-əwictum-aswltiyok kılş unj-junjinə tankik nebə-disunigu njəganic-çiji-tege-wjnuwgwu.

32. Nə uçit aqəwaduc wcuçuağıc iunugəcun-umwusu.

33. Kılş m'tescumuc! kılş wedəbeksjyok m'tescumu iktugu! talj kjsuh-çuisj-mwltjgok munduagj util-suı-dəcunum?

34. Nə uçit, əncap-tumuc! elkimkik tənəyüm-udiyok njəanicijji-tege-wjnuuc ac nestu-əltijik çjnumuc, ac nuiji-wijgugedijik; ac alt neguməs nebədoksup, ac cluçjsh-tədoksup, ac alt neguməs matədoksup uct-əla-swdum-əgwom-uşiktu, ac bəcwi-alı-kjstewe-wədoksup ueçigunul.

35. Cułamən m'sit sabewigec muldewec tənələcwidadum-cubuneç macumjigec, utjigan uctjne-

woku ; wejädegemc sabewitoc Ebulsor umuldemec, mjsœwu Säçaljn, Bälakjor uewisu, umuldemegu, tapoc nebstogubunoc lugwœec ucgi ałaswidum-ögwom, ac batewi-ałaswidum-ącunu.

36. Teljac teljmulok, m'sit egula cœguwel uli-jgä-dul egula wedäbecsijik.

37. Salwsalem! Salwsalem! kıl tän neabajik njaganicjiji-tegewinuiuc, ac ewndsh-teejik tanic elkj-mujik tän eyumun ! Taljsjšu kedwij-tulj-msa-lugubunic kunjjinc, stuge kigulijgweç telj msalaji unijintnu upcewec winucs iktuk; ac muu uljdedum-wdqoksup !

38. Ancaptumuew ! kiguis noctasic uçit kils usegegeunic !

39. Mudu teljmulok, ma numjuk wejädegemc nigeç, mjsœwu tiljsip tuluedocsup, Welälwicsit negum tän weçowijet Ucçi-säcumş uwjswnum iktuk.

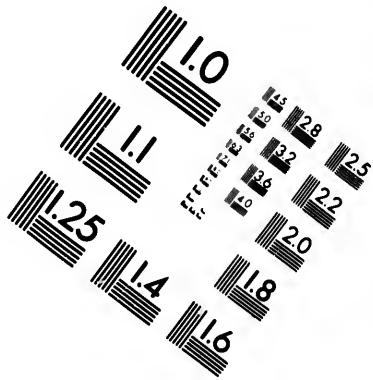
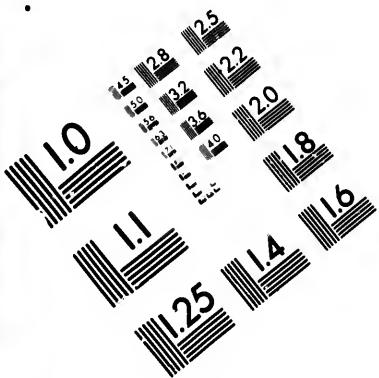
CHAP. XXIV.

AC Sesuis tewjet, ac wejip-cotum-caşit ucgi ałaswidum-ögwom, ac kegi-nuu-dum-woji pejidaliji uneyadwonş ucgi ałaswidum-ögwom wiggul.

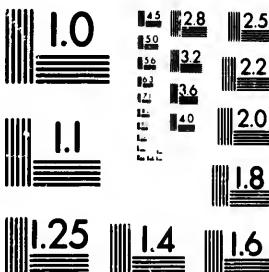
2. Sesuis eet : Nemidju-djyergul m'sit egula cœguwel ? Teljac teljmulok, ma n'cuideç-djinuc ewndş ulä tet n'cudajnuic, cœwdenuic ap uctuc ewndş, tän ma njseg-emugu.

3. Ac Sesuis ebiç pumduñ iktuk, telwjsit Oljbet, kegi-nuwdum-woji pejidaliji kjmwiduw, telwejik : Tuljmin tän tiljsip egula cœguwel jgadul ; ac cœguwe cunuw-gwosu-dids kıl ewçowijenu ; ac almj-kespuh-niteuma-wigu.

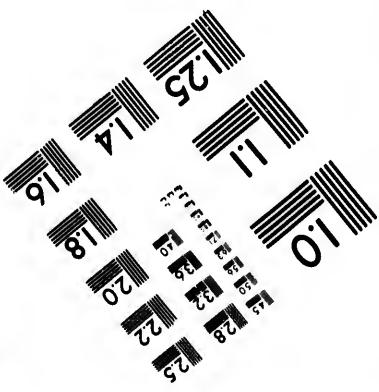
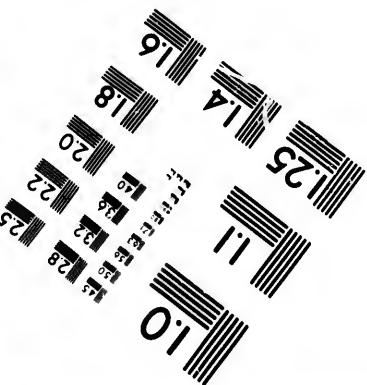

IMAGE EVALUATION TEST TARGET (MT-3)

6"

Photographic
Sciences
Corporation

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

14
12.8
12.5
13.2
12.2
12.0

8

10
10

4. Sesus usjdarab-wuguet aç elaji : Anewe-asul-ticw ! m̄swen ucsupui-gwälui-gunšu !

5. Mudu pigweltak pejidädä . n'w̄jsunum iktuk, tuluedäk, Njn Clistewit : aç ucsibugwäläda k pigwel-nijju.

6. Ac keduij-nudumä-diyögul matundircul, aç matundimcul utagun-udumocua-umuwol. Anewe-asulticw, mui ucunmajı-däşul-tjnsu ; mudu depçadic m'sit egulä utigantu : çadu kespjäcawę me munä īganuc.

7. Ac newict-açä-miksijik unäkjä-dädäk upcwojı-delj-mäns näuct-açä-misj-lijju. Ac elige-wägi upcwojı-detş elige-wägi. Ac swjssh-simcewel īgädul ; aç wiscus-wocunn ; aç cühcül, ält mäcum-ğulu.

8. M'sit egulä pöctum-kja-gawel unmaj-ığun.

9. Tœcu tilisip igunum-wedäk uctjnewol unmaj-äcun iktuk, aç nebo-lektäk ; aç wiçi mäcskelum-uicsultj-docsup m'sit tän tesacä-micsijik, wiçit nin n'w̄jsunumu.

10. Ac puigweltakjacun-jedesta-didäk, aç m'sidultidäk, aç mäc-skjdel-tultidäk.

11. Ac puigweltak muu kedlewë-ultjcw njiganic-çiji-tege-wjinuc īgädäk, aç ucsi-bugwäläda k puigwelniji.

12. Ac mudu eliuwe-wuudj pigweltudş, pigweltak uicusal-sudim-wuok utkjadul.

13. Çadu tän wen nancuin-odş misocu kespjäc, uisetadş.

14. Ac elige-wägi ula ulj-agun-widum-ocunum,

upsedun-cwsjids tān telkjc wsitcumui, uçit eluwij-dum-asuudin tān tesacä-micsijik ; töcui tuçui kespjac igads.

15. Cädui tān tiljsip nemj-diudj-yok cakj-scwiscal-dimceewé umac-skeltac-unum tān wejj teluemcup Danelor nigaanic-çijj-tege-wjnuoc, cäcumic sabewic m'tubuncu : Tān egjtc n'suq :

16. Töcui tuçui tānic etlugadum-widijik Sudj-acu, wsjmuul-tidiç pumduñ iktwug.

17. Ac tān wen cecubit wenjijgwom, muu njsaswiç uçui-suaduñ nāduñ coguiwe wenjijgwomcu.

18. Ac tān wen memceec ehk, muu apscwā-suiç wsuaduñ utöcwonu.

19. Cädui, aqgi ! uçit negumş tānic nuncaj-oltj-däk, ac negumş tānic n'cunu-sadjäk, egulä naqwegul.

20. Cädui ala-siudumädiçw cusjmuul-timceewemuiş muu utiganum kesieu, kjsnä atlás-mudigis-cugu.

21. Mudu töcui tiljsip meskjik unmaj-ödäcun igads ; tān telec munac iganuic sup wejädegemc wejip-cörum-kjacsup wsitcumui mjsorcui njgeju ; ac ma apç iganuic.

22. Ac egulä naqwegul muu utco-gwadas-jnuic, ma wen utjinin kjsuh-setanuic ; cädui uçit njnäsun-wijik, egulä naqwegul uteegwā-dasjdl.

23. Töcui tuçui wen tulj-mulök, Ancap-tumuiç ! uilä tet Clistewit ehk : kjsnä ala tet ; muu ucwid-lam-situm-widjns !

24. Mudu pjgwelkik Cliste-wuultijik muu kedle-

we-wultjew, aç njaganic-çiji-tege-wjuwic mu kedle-we-wultjew, ijadak; aç tulj igunum-wedak mes-kigul cunu-gwosudil, aç pacałj-widil, węj kjsic-sibwgwa-ladis njnä-suunujik, kjsi-tuladasis.

25. Ancap-tumuwcw! nın njaganj-agunuwdum-ulok!

26. Ną tuljmwlök, aancap-tumuwcw! bactacum ictuk negum ehk, mu uctulj-danç: kjsna, aancap-tumuwcw! pectus-caşik iktuk ehk, mu uewd-lam-situmunç.

27. Mudu stuge wosogwedesc wejjac węjbun-uigu, aç elj-wosor-gwec mjsocu utcusunugu, ną tuleds Elnu uicwisul uwęç-cwadim-ceweum iktuk.

28. Mudu tän tet m'tjinin ehk, ala tet kitpuuk tulj msi-dadak.

29. Ną uncusju egulä naegwegul utwin-majidäs-wocunum-uwol kjsi-igac, naegosit upcənit-paga-sids, aç depcunusit ma wosegwec, aç culcöweçc węj njsi-adjidak wąsogu; aç wąsoc uimul-gigundimul majasidul.

30. Təcwı tiljsip numjigutı Elnu uicwisul ucunor-gwosudim wąsogu: aç təcwı tuçui m'sit tän tesune-micsijik uisitcumwic, unmajj-däsultidak: aç numjadak Elnu uicwisul upkjsil-njdul wąsoc uitälwi-gumcu, utcweagiudul mulgigunordj aç puugwelic-pumj-delsudi.

31. Ac wijj-ulgjimadu utansalempmu kesjd-wedak mąca-kjsudun-açcu; aç węj msaladu unjinä-suunui-dimpmu newicul węjuiwsunn, wejademec newicte elmj-kespijac wąsoc, mjsocu uctuc.

32. Nuagiu węj kjnudum-asulticw cwele-wistudi mjniç-coos' iktuk. Tän tiljsip wpusetcwunum pu-

culqasic, aç saqipkijac, kejiduok nipec uqurashasinu.

33. Nə ac elp kils tən tilisip nemi-dudijyok egulə m'sit cəg uwel, ucqijiduc w ejurashasic gel cagunugu.

34. Teljac teljmulok, egulə wedabecsjik mə cəcayecw mjsocu m'sit egulə cəg uwel cəkj-kjscaj-adul.

35. Wəsəc ac məcumigç cəcayadul, cədu nın n'keluis-wocunum, mə cəcayənuic.

36. Cədu məwen mjmajui-jnu kejiduc wla naqwe, kışna tən tesajjet; ac ansalewijk wəsəc tuləc mögwe; pəsuc Niç [kejidoc.]

37. Mudu Elnu iucisul uwęq-cwadim-ceweum, tulədə stugeç Nəsəsə unaqweg-umcul.

38. Mudu stugeç telecsup escumunac εunpergwen-wugwec; ieç mijisul-tisunjc ac nesamu-goltisunjc; malje-wultis-unjc ac təcwibwigui-qlusul-tisunjc, mjsocu naqwe tən Nəsəsə tebasjdec luiskigunegu, (utuilecu,)

39. Ac mui kejidu-djidsubunec mjsocu εunpergweç igagup, ac cəkjijigulə-labunigu m'situ. Nə tuləedə Elnu iucisul uwęqewa-dimcewe-umu.

40. Təcui twəgi təbusiqdak qjnumuic iħtak memceegu: newctejit suq-luċsids, ac uctuc n'culuċsids.

41. Təbusiqjic ebihic tuliteui-degedak muilincu; newctejit suq-luċsids, ac newctejit n'culuċ-sjids.

42. Nə uqit scumdiex: mudu mui kejidu-duok tən bə tilisip ucsaq-umam-uq weċciujet.

43. Cədu wla ucqijiduc, etljalwsit wenjijg-wom, ucqijasun tegen escum-umcewe iktuk cəmu-

tunesul çuiguijelis, scum-qlasoc, ac muu usjde-dumus-
jsoc wje usabis-ewisea-dasinu.

44. Nq uigit kijl elp kjscajoltic! mudu mu
kejdu-dyok tan tesajjeq Elnu uecwisul weccuijet.

45. Nq wen nut kedleweit ac nestuec unocub-
em, tanul usacum-qmul igunumaq utalsu-
sudumun wje, utigun-umuuon, m'sit wenul wiliuu
tan tetpagagu?

46. Welaluc-silijul negulq unoc-ubemul, tanul
usacum-qmul upkjsilniq wejjijul teladegelij-ul.

47. Teljac teljmulok, kjsaladul utalsui-suudu-
mulin m'sit utaligamul.

48. Cadui eluiwewit ulq unocubem tulueq
uicwom-lamuncu, n'sacumam nencasit upugjsinu;

49. Ac bercqj-matajai wijlwgo-wjinuu, ac
bercqj-wibumaji ac wijin-samu-gol-djjidji uetuge-
wjnuu:

50. Nq ulq unocubem usacum-mamul upkjsil-
njdul nagwec tan muu eskjbedue, ac tan tesajjet
tan muu kejduugu.

51. Ac tajuu-opscudee-guidul, ac wiji igunum-
wodz utatcun-wocunum wescijj-ulam-cusul-tlijiju.
Nadel utkj-demwocun jjds, ac nencubit-cudes-
inum-ugeweu.

CHAP. XXV.

NA tocw tiljsip waooc utelj-gewit-ewuidim,
tuleds stuge neuctin-skucsijik naescwak, tankik
weswaj-duidibun-jgul uwosor-gunum-ocun-umui-
gul, ac elja-bunjic utasuu-gwons unocubem
muisj-malje-hoe.

2. Nənijik nestwəl-tijik, əc nənijik muu nes-tuu-əltijewu.

3. Tənic muu nestuu-əltijew weswəq-duidijul uwosə-giunum-ojunum-uwol, cədui muu weswəq-duudicew mjmə.

4. Cədui tənic nestuu-əltijik, weswəq-duidic mjmə uiteptəcun-umur iktuk.

5. Nə nencəsiq muisj-malje, m'sit nocsewəc kedinc-sultijik, əc nəbud-iijk.

6. Nə qətətpaç kesigsec igəc, teluec: Ancəp-tumtiew! muisj-malje weçəni-jet! lıdəcw uctəşin-guənşü!

7. Təciu m'sit egiula nocsewəc yenəkj-dajik, əc ilədəi-dijul uwosə-giunum-ojunum-uwol.

8. Ac tənic muu nestueltijew elədiji nestwəl-tijii: Igunumiwin [kığça] ucmjmə-yumur; mudu n'wosə-giunum-ojunum-ıñul nəcəsuegul.

9. Cədui nestueltijik usj-dabui-guəq-dijik, eejik: Məgwe; mə tu cədui tebjənue uçit nñnen əc kılışu. Cədim ajiñliçə uctulj-dəns tənic nedvij-skəndidic, əc upewod-elum-asultiew.

10. Ac tən tilisip najipewod-elumijidic, muisj-malje pegisine, əc tənic kışcaj-əltijik wiji-piseweda-dijul malje-wułtim-crwe iktuk: əc eaqun kepsəctec.

11. Culabis egiula uctugie nocsewəc pejjidajik, telicajik: Saçumis, saçumis, pəntəduin.

12. Cədiu negim usj-dabungyət, et: Teljac teljmulok, muu keju-luok.

13. Nə uçit skinwəb-wultiew! mindu muu

kejidui-duok tān nā-gwec, kjsnā tān tesajjet Elnu
ucwisul weçcuijet.

14. Mudu teleec stuge çjnum tān keduijh-
çipeçtum-çasit wjcu, wjgumaji wnocubempmu,
ac noçtumuoç utaligamul.

15. Ac neuc-tejilijul igunum-wojul nāncul
talentul: (swijewa nā, pigwelk:) ac ap uctugul
tābwugul; ac ap uctugul neuciteçç. M'sit wenul
telj igun-umiuoç tān teljac umul-giguncödimu.
Tociu uncusjil wejip-cötumçaçit wjcu.

16. Nā negum tān mesunugul nāncul talentul,
poçtumçaçit, ac wejî małsunewit, ac wejî kisadögul
ap uctugul nāncul talentul.

17. Ac elp negum tān mesunugul tābwugul,
telj canj-ewijul tābwugul talentul ap uctugul.

18. Çadui negum tān mesunuc neuciteçç talent,
poçtum-çasit, muncatc mäcumijgş iktük, ac
mimiu-gwoduiuoç uisäcum-ämul uusulj-eweum.

19. Nā culabis pegijec, uisäcum-äm-uwol
egulq wnocub-empmu, pegisinc ac ilkidum-ädiji.

20. Tociu negum tān mesun-ugubunn nāncul
talentul, pegisinc ac pegisj-dögul ap uctugul
nāncul tälentul, eet: N'säcumäm, igun-umiu-
jbunn nāncul talentul; ancapten! wejî canj-wjann
ap uctugul nāncul talentul.

21. Nā uisäcumäm elçul: Weljac! keluiuisin,
ac kedlewin, nenocubem. Kedlewejjp tegaleççul
cogui-wel. Kjsalultes uctal-sudumun pigwelkul
coguiwel. Piscwą, kjl, ucsäcumäm uljdas-
wocunum iktük.

22. Ac elp negum tân mesun-ugubunn tâbwugul talentul, pegjsinc, aç eet: N'sacumam, igunum. ujbunn tâbwugul talentul; ancapter! weji canj-ewjann ap uctugul tâbwugul talentul.

23. Tescui uisacum-âmul elçul: Weljac, keluwasiñ, aç kedlewein, nenocubem. Kedleweijp tegaleçcul cogiuwel: kjsalultes uctâlsudumun pigwelcul cogiuwel. Piscwâ ucsacumam ulidâs-wocunum iktuk.

24. Tescui pegjisinc tân mesunugup neuicteçç talent, elajul: N'sacumam, kejulep cumtuam-muenu. Etlipscwes-âwen tân tet mui etlij-igâdagotupu. Ac etlij-msaq-degen tân tet mui etlij-sesâ-degxtupu.

25. Ac çipaluiçep, aç eljeep aç mimu-gwodulep ucsulj-eweum mäcumigç iktuk. Ancapter! wescödumun uctâlîgamu.

26. Nâ uisacumamul usj-dabiu-guielijul, elçul; Kjîl, eluiwewin, aç malein nenocubem, kejjip n'tetlip-scwesâwen tân tet mui etlij-igâ-dagw, aç n'tetlij-msaqdegen tân tet mui etlijse-sâdegçsu?

27. Nâ uçit depeçdigup uctigun-umuion n'sulj-eweum nuwijj sesâ-daca-dijik; nâ [tulâdege-subunn,] tân tilisip upkjînân, m'sinum-ugwobun n'talijgam, aç elp aijac suljeweu.

28. Nâ uçit uçuh-suaq-dimew talentu, aç igunumiucw negum tân wescötcul neuuctin-skaagul talentul.

29. Mudu m'sit wen tân wescötc cogiuwe, igunum-wesajdr, aç m'kentw. Çadu tân wen mm

wetcedumuew coguwe, tān coġ.uwe wescotq,
učui-suą-diuoden.

30. Ac tuałuew menoc-ubem muu kelawusiew,
aç muu eanj-ewaļicew, bøgun-itpač iktuk cıjumac ;
nađel tet utkjdem-wocun jiſs, aç nencubit-
eudesinum--ugeweu.

31. Tān tilisip Elnuı uewisul upkjsinc wecup-
mjdelsuı-dimeu, aç m'sit sabewul-tılıji utansalem,
utewe-adúl-tıdak, toeu tuęu piſs kepni-
dedasic eljege-witewe mecupndimeu.

32. Ac uſeplue mşa-dasiul-tıdak m'sit tesaća-
miesijik ; aç talj tepkј-saładu, stugeç Nuji-
ancodeget ćıgkelui-emuqıı iktuk, teluhçi-tepkısałac
ćıgkelui-ewaçj aç tebulçuı jktuk.

33. Ac igaladu ćıgkelui-emuçj utjnaçun-umcu,
aç tebulçj upaqda-duijumacu.

34. Toeu eligevit tulmadu tān utjnaçun-
umc eyumui-duliji : ćwigwidacw ! kılş wejı ułałuec-
sultjyok Nuigigu : utali-gamul-ticw elige-wagi
tān kıscaję-dasigup učit kılşu, wejadegemc wiſit-
cumui kısıtjasigegu.

35. Mudu cewjsinep, aç esumj-yögup : kedu-
samı-ućwjepe, aç nesamuigσ-dulijyögup : pıluətjepe,
aç piśwegj-mjögup.

36. Amis-kı-jep, aç ąsuınσ-dulij-yögup : kesi-
nuicwjepe, aç emitui-gwolj-yögup : laplusunc piſjep,
aç pejjidaj-yögup tān eyumep.

37. Toeu sabewultijik usıdabuı-gwaq-dıdak,
tuluedak : Ucęjsacumı, tān nemulecsup cewjsin-
usup, aç esumuilecsup ? kısna kedu-samı-owaqsup,
aç nesamu-goođul-necsup !

38. Tan nemulecsup p̄ilmesj̄isup, ac p̄iscwegij-mulecsup? k̄jsnā emiskj̄-ijsup, ac əsunō-dulnecsup?

39. Tan nemulecsup kesjnui-ew̄asup? k̄jsnā lapluisunc p̄isj̄isup, ac pejjdajeesup tan ryumunu?

40. Ac Eligewit us̄idab-ingueds, tulueds: Teljäc teljmułok, mudu telaloók neuetejt m̄şj̄-benogoltijik egiulä wijj-gudul-tjec, njn telalijok.

41. Tœci tñçu Eligewit tulimadu tñpj̄ ryumuidiljdu wpađadu-jumeu: Jigulidæw, k̄jls, wenmajahuesul-tjyok! yapçu buicr-wietue! tan k̄jscajadasigup iuçit mundui ac iutau-salem̄pmu.

42. Mudu cew̄isinep, ac muu esumi-çögup. Kedui-samui-cw̄jep, ac muu nesamui-godulu-çögup.

43. P̄ilmesj̄ep, ac muu p̄iscwegij-m̄çögup: emiskj̄-jep, ac muu əsunō-dulçögup: kesjnui-cw̄jep, ac p̄isj̄ep lapluisunc, ac muu emitui-gwolq-çögup.

44. Tœci negumş elp us̄idem-qdak, tuluedak: Ueçj-saqumş, tan nemui-lecsup cew̄isinuusup, k̄jsnā kedui-samui-cw̄qasup, k̄jsnā p̄ilmesj̄isup, k̄jsnā emis-kj̄-ijsup, k̄jsnā kesjnui-cw̄qasup, k̄jsnā lapljsunc p̄isj̄isup, ac muu elui-gwstulecsup?

45. Tœci us̄idemadu, tulueds: Teljäc teljmułok, mudu muu telaloók neuetejt egulä m̄şj̄beno-goltijik, elp muu telq-lqögürp njnu.

46. Ac egulä ljdädak yapçu unmajj-k̄juqmad-im-cewe iktnugu. Cادui sabewuultijik ljdädak yapçu m̄jmaj-wocun iktuk.

CHAP. XXVI.

NA Sesus kjsaqdoc m'sit egutq kelus-wocunn elaji kegjmu-dunnuoji :

2. Kejjdu-diyok kjsj tābuu-gumnaç, pagewime jaðs, qe Elmui uewisul wejj igun-umuu-edasit ueluej-shtoðesimu.

3. Toeu tiljsip ueçi-pad-ljase, qe nuiji-wijug-edijik, qe nuijit-plau-daq-dijik inmaj-wijnu iktuk, etli-inxi-daqdajik ueçi-padulj-qasul wje, teluij-silijul Kijibu;

4. Ac msagun-uđumajik tqn tulimsunqdañ Sesusul uesibuu-gwadqenun iktuk, qe nebadqak.

5. Cadjui telim-tultijik, Tilja muu [tulq-daq-daqew] wijuu-baltimeu, sespenaq muu uitjaganun inmajajnu iktugu.

6. Na tqn Sesus ehkec Betanigu, Sjmuu ueçigjewinu wjk;

7. Pegj-sincubunn ebit, kecunecup swjor-lacungiq wojujoç qinagen-suñdju megordie; toeu ewdaðduoç Sesusul unjegu, etlqdalniju.

8. Na kegi-nuudumi-uoji nemj-duudiç muu welj-dedumui-djiew, tel-aeliji: Coguwe mit wejj euego-dunue?

9. Mudu ułaq qmä-gensuñdji n'tuuj-skedui-nesoc m'eadisoc; qe igunum-uñonesoc eule-jultijik.

10. Sesus kejjdoc, qe elaji: Coguwe wejj sespenok ebitu? Kjsj tulqdegeç keluuwle luqso-wocun nñn n'tjincu.

11. Mudu yapçui wescweuok eule-jultijik uetluqwe-çonxu; cadjui nñn muu yapçui wescweuok.

12. Ną igäduiç ułaq ąmaq-gensudij nijn n'tjñincu, wejj tulädeget, n'tjlälwugiuñ n'tutemü-dasinu.

13. Teljac teljim'ulok, tän päsue tet ułaq ulj-agun-udum-ocun tulip-sedui-numuc tän telkjé usitemui, tän ułaq ebit kjsi tulädegeç, agunu-dasjds uçit umigwı-delsudim iktangu.

14. Toem neueretejít neuectin-skuesijik çel tåbuñ; teluijxit ·Sudaq Iscaljot, eljet ueçj päduljasañ,

15. Teluet: Talj-igumum-uwıgok nijn igumun-ulok utjñin? Ac telj kjsagun-udum-adjıjul uçit nesinseq-gudie.

16. Ną wejädegeme na tilisip alı...gı ile keluuulc utjıqan tetpäcađese uewegun-uałan Sesusul.

17. Ną umsewes-awę nagweç, tän tilisip wıgu-bal-tjädiç mogwe abida-dasjñuc pibunocun, kegi-nui-dum-uwıjik pejj-dä-dijul ·Sesusul, eejik: Täm tet etlj-ulj-dedumun n'tulj-ıläduñ-ljnen uemal-codumun page-wimee-wen?

18. Teljmaji: Tulj uljdaew nadju wen ćinum ueçigunen, ac tuljmiew; Nıuji-kjnämuñet eet, N'tetpaq-gagum wejusqasie; mñieso-desjnen page-wimee-we kje; nijn ac tänik kegi-niudum-agic.

19. Ac kejj-niudum-uwıjik telä-däcađ-dijik stuge Sesus telkjmajı.

20. Ną welacw etli-wıbui-maji neuectin-scuesijii çel tåbuñ.

21. Ną etlädal-wltijidic, Sesus eet: Teljac tän teljmulok, neueretejít kjsi cunualids.

22. Ac lœœc mescudä-sultijik, ac bœcji encudeculuñ-lädijul, eejic: N'sacumam, nijn "tu nut?"

23. Uṣidab-wiguet aç telwet : Neuictejit tān tetpilin-skeda-jeç eptacun iktük, cunimajids.

24. Elnuu uewisul amiuç telip-cetum-çasit stuge wejj tuluij-gasic utjnjincu ; cädü, aqej ! uçit ulaq mjmajuijnii utjnjinc, tān Elnuu uewisul uçej-cunui-älj-denu : ulesoc ulaq çijnim muu uskiji-nuuc-subunu.

25. Ną Suidaq, tān kegi-nuiaq-lajul, usjtegul-ulajul, eet : Läbj, nijn nut ? Sesus elajul : Kıl teluienu.

26. Ną etlədəl-ultijidiç, Sesus weswədoc pibunocun aç muajwet, segwis-kibun-egədoc, aç igumumui-aji kegi-nuudum-mozi, aç eet : Suiąduew ; malec-dumuecw ; ulaq nijn n'tjnin.

27. Ac weswəlajul n'cunipsumuun, aç muajwet, aç igun-umui-aji ; eet : M'sit tān tesiyok iutus-amui-göldiew !

28. Mudu ulaq nijn numuldem, pîle kjsagun-udum-umcewe iktük ; tān cıdəq-dasic uçit pig-welkic, eluwewudjil utəbic-sictadim-cewe-umui-iktük.

29. Cädü teljinułok, wejədegemc njgeju, ma n'samıugws ulaq tedubogwəqəc iktük wejigwec, m'secu ną naqwee tıñ tilisip wijin-samu-goldijew pîle, Nuq uoteljgewə-gimeu.

30. Tocu əla-siudum-əcune-wintuu-dijik ; tocu tewidajik, elidajik pumduñ iktük, teluijsic Oljbetc.

31. Tocu Sesus elaji : M'sit tān tesiyok wej ejacun-jedestə-dijok nijn n'tjnjincu, pemitpagu; mudu teluiwijgasic, Utcumades nuiji-ancə-deget, aç çiçkelu-əwiçuc mżewodum-widijik, sesə-luucsul-tidak.

tañ
-caſit
uçit
uçj-
skiji-
egul-
Kjl
bun-
gun-
ucw;
jwet,
atus-
gun-
pig-
nus
ma
wec,
ijcw
scui
etc.
vejj
gu;
get,
ul-

82. Cادوւ կյօլ մյնան-սյան նյան-տեշուլ-տօքսությունը Գալիլեցւ.

33. Պյէլ սյդաբաս-ցւետ, ժայուլ: Տիլաց մ'սիտ տան տէսիյիկ աւցի եյաւուն-յէծ-ձիջից կիլ ստյունուն, նյուն մա աւցի եյաւուն-յէծեց.

34. Սէսուս ժայուլ: Տելյաց տէլյուն, նա պէմիթպաց էսկունաց կիցուլ-յիցաւուց ստյուն, կիլ սյստ միմաւ-ցաւունց.

35. Պյէլ ժայուլ: Տիլաց շեղածան վիյնպուդէս ստյունուն, մա միմաւ-ցաւուն. Աչ մ'սիտ կէյ-նունդում-այիկ նուշտ տէլի տւլույէյիկ.

36. Տօւմ Սէսուս ելի-վիյեւ-օյի մ'տւանց տէլույիսից Գէտսեմանյ, աչ ժայուլ կէյ-նու-դում-այօյի: Եբալտիւն աւլա տէտ, մյօսուն տիլսիպ նյուն ելիյ ալա տէտ, աչ զալասւնդումյ.

37. Տօւմ վէսվալայի Պյէլուն, աչ Տէբուդի տախուսիլի աւեսիս, աչ երօյ-մեշա-ձագատ, աչ լոռու վենմայի-ձագատ.

38. Տօւմ ժայուլ: Ն'ցիյաց-մից կէյ-ելի-սնմայի-ձագատ մյօսուն ն'պաւուն: աւլա տէտ նակյօնց, աչ սէսում աւեսիս.

39. Աչ Սէսուս նաշայից ելիյ, աչ օցուլ-ցաւէծէնց, աչ ալա-սւնդում-ատ, սէտ: Նուց, կիցիպ-ցաւուն, աւլա ն'ընյուսուն աւցիպ-շուն-ցաւից ն'տյունուն. Կածուն մա տան նյուն տէլի ալիդէծուն, կածուն տան կիլ տէլի ալիդէծուն, տւլաց.

40. Աչ պէյսինկի կէյնու-դունու-օյի, աչ վեյյայի նէբուդիլի; աչ ժայուլ Պյէլուն: Տալու սի՞ մաս կիսւ-սւն-սնուն նուշտ-այից?

41. Տօսմանց, աչ ալա-սւնդում-ածուն, մաս ստյուն.

gənət. əsim-timcewe iktuk. M'çijacamiç kjscajaç, cədui m'tjinin menəcunəç.

42. Apc təbəswə eljet, əla-suidum-qt, eet: Nuuç, ułaq n'cunipsumuun muu kjsuh-çijigul-əsic n'tjinice, muu n'samuu-gwsun, cwlidə-dəcunum kjscajaç-dasiç.

43. Ac pegjsinc, wejja ji nəbudilji apçu; mudu upukik-uwol kescugul.

44. Ac nəçalajı, ac eljet, ac sıstewə əla-suidum-ət, neuicte teluet.

45. Təcui pegjsinkj kegjuu-dumuui-oji, elaji: Nəbudicw njgeju, ac ətləs-multicw! Accaptum-wicw! tetpagaqac īgac; ac Elnuu wewisul eli-cunua-lucsit wipitun-uwok pədə-dege-wjnuuuu.

46. Kılş unaqj-dəcw! upcətum-kjdəneç; əncəp-tumuwəc! negum tən kegj-nuaqlit, wejwəşəsit.

47. Ac etliwistoc, Suidaq, neuictejıt neuic-tinskuc-sijik çel təbə, pegjsinc, ac məj pugwelkik tegwe-waq-dijul, kecunum-dijul espui-gwosigul, ac cumuujul; wejjdajik ueğj pədlişsu iktuk; ac nuvit-pluvidəçə-djılıji mımaj-wıjnui iktnugu.

48. Ac negum tən kegi-nuał-lajul kisi igunuumwoç cunui-gwosudj, eet: Tən wen wsug-agul-umades, nut nə negum: cəewəluiçw!

49. Nə uncusju pegjsincul Sesuisul, elajul: Kwe! n'səcuməm! ac wescagul-emajul.

50. Cədui Sesuis elajul: Dee, cəgwiwə wejip-kjsinun? Təcui pejjda-dijik, ac īgadu-dijul wipitun-uwol Sesuisul utjincu, ac cəewəq-lədijul.

51. Ac, ədu, nəwictejıt negumət tənic tegweui-

ądijul Sesusul, sjbinscäsit, nälcwä-gädoc utespwigwosigum, ac täcumajul ucqj paduljas winocubemul, ac mentemwoç wisitwocunum.

52. Töciu Sesus elajul : Uljap-schwädui uctespwigwosigum wtubuincu. Mudu m'sit tänic weswädäwidig espwgwosic, wçj nebrc-sultjdäk espwgwosic iktugu.

53. Ac teljdäsin njn njgeç muu n'kjisi-lwg-mictuon Nuig, ac qbwuis pjamu n'cuudin-skäctus çel tåbuu mäj-omjil ansale-witewel ?

54. Cädui [na tulädegas,] talj kisi tuljas tän teluwijj-gasic ? jec, mjämuç tulj kiscäjjadz ?

55. Na ba tilisip Sesus elaji mäj puigwel-niji : Telj-qwgwi-tuij-däiyok stuge ucnaji-cäcwä-lans nuwij cumutunes ? tän espwi-gwosic-ältiyok, ac cumujol-tiyok, ucecwäljnsu ? Witpi-dwulögup tesijsiscuc, etli-kjnudum-wieep ucqj alä-sudum-ogwomcu ; cädu muu coewä-luegup.

56. M'sit egulä coiguwel telj kiscäjj-agul, eulämäñ niganic-çijj-tege-wjnwic uteswijj-cugemce-weum-uiwol wtuljanu. Töciu tuçu m'sit kegi-nudum-rijik næçäladijul, ac wesj-multijik

57. Na tänic coewäladijul Sesusul, eliguldäcuna-dijul Kijbee ucqj pduljas iktuk, tän tet nuwij-wijgug-edijik ac nuwijit-plundäci-dijik, etli-mäj-dijik.

58. Ac Pjel cunec-jiccel uteçcal wetewajul, misscu ucqj paduljas wiç ; ac pisewat lamigwouic, ac witpi-dwaji luigowjnuu, (näji-coewä-däçä-dijii,) unmjduun kespijacu.

59. Ną ueçj pàduljasc ac nuwijit-pluudaqà-dijik ac m'sit m̄zagun-wdum-umc, ałcwilum-ijidijul pilsim-timcewel Sesuisul utjnincu, cułamqan unebansu.

60. Càduu muu wejjduuu-digul. Tilja pegwelkik muu kedlewec nuiji-witnis-ewuul-tijik, peji-dajik, muu wejjdui-digul. Culabis t̄abuisijik muu kedlewec nuiji-witnis-ewijik, pegjsinkic ;

61. Teluejik : ułaq q̄jnum teluep, kjsipewoduc n'cakj-sewisciduun Kjsule uitucqj-ałasiudum-ɔgwomum, ac n'kjsiduun n'swiguunąagu.

62. Tociu ueçj pàduljas wenagasit, elajul : Muu usjdabuugwaxun ? Cogiuwe egulq witnise-wictum-uskik ?

63. Càduu Sesuis muu kelusiew. Ac ueçj pàduljas usjdabuugwet, elajul : Igunumul ewiji-luijdum-asin M̄majit Kjsulc-wiktuk, uctulimjnen kyl tu Clistewin, Kjsule uwewisul ?

64. Sesuis elajul : Kyl teluen. Meluiç telimwil, elmijunic numjadues Elnuu uwewisul, pids ałswisudi utjnacun-umc, ac q̄wugurieds wåsoc witaliu-giumeu.

65. Tociu ueçj pàduljas temirqa-dogul wtaþsunnu, eet : Almijmajul [Kjsulcoul !] Cogiuwe wejip-tumj-delumewic meç witnise ? Ancap-tumiew ! nigeç nūdum-widjok witalmj-gedum-ugewewum [Kjsulc-wiktuk !]

66. Tal;dedum-widjok ? Negums usjdab-wgwa-dijik, eejik : Pegwodoc n'puwocun.

67. Tociu elusciu-mädiżul wsjewgu, ac taçumä-dijul, ac saçsej-daqà-dijidijul :

68. Teluejik : Niganic-çijj-tege-wjnuq-dege njnen n'tjenenaku, Wen nut naq tæcumusc?

69. Naq Pjel ebit cui-jumwic sjipiscä-dasigu, ac ebites pegjsincul, eet : Kjl elp tegweutup Sesuis Galilet tule.

70. Cadjui Pjel minuu-gwodoc uusealuiok m'sit, eet : Muu kejuluu tan teluenu.

71. Naq Pjel eljet tuusad iktuk, ac uctuc ebites nemjajul, ac elaji tanj eyumuu-duliji : Nut tegweuu-abunn Sesuisul Nasaleet tule.

72. Ac Pjel apç wijj mimuu-gwodoc eluwij-dumasuid iktuk, eet : Muu kejjac ut qjnum.

73. Naq muu pegijenuec alt tanic cæcum-wultijik pejidajik, eladjul Pjelul : Mijamuc kjl newtejeit negumusu. Mudu ukeliuswocun kegun-wälusc.

74. Tocu boçqj-almj-geduic, ac eluwij-dumasit, eet : Muu kejjac naq qjnum. Ac uncuşju kigulijigweç keduk.

75. Ac Pjel migwijdete Sesuisul ukelius-wocumum, tan telimabunn, escumunac kigulijigweç uctuc, sjist mimuu-gwoljducs. Ac tewjet ac kesj-utkjdemit.

CHAP XXVII.

NA wope m'sit ucqj paduljasc ac niujit-pluidaqadijik mjmajuiju iktuk, msj agun-widum-wadijul Sesuisul euilamjan unebansu.

2. Ac kelpj-ladjul, elgul-dæcum-adjul, ac igaladjul Pwans Pilqatul gubulnolul wipjtuncu.

3. Tocu Sudaq tan kegjnuq-labunn, nemjaç kjsuum-cuisilin, apscwj-mescudaqsit ac apscwip-

kjsj-duojul nesinscä-gwadic ueçj päduljas ac
nuijit-pluidäcq-dilji :

4. Teluet: Pädäduep, kegin-wädwep mulds
sabewicu. Cädu negumš teluejik : Coguwæ tu
nut uiçit njnen ? kjl ancoden.

5. Tœci Suidaq elnjsegejul nesinscä-gwadic ueçj
ałasudum-ogwomcu, tœci pœctumçasit, eljet, ac
kestuine-pilsit.

6. Tœci ueçj päduljasc weswã-duidijul suljewel,
eejik : Mui telkj-dasjnuic jgadun ueçj aljasudum-
ogwom sulj-ewe-e-cumuid' iktuk : mudu mulds
utqaban-cuduø-eyum na.

7. Tœci mzagun-wudum-umcewe weswã-duidiç,
ac wejip-cwodelum-jidiç nuiji sjscwiø-gwægeiñul u-
mem-cëgumu, uiçit utcui-dalän pjluueu.

8. Na uiçit u.laq memcœc telujsic Mulds umem-
cëgum, mjsocu kjscoic.

9. Cuiłamjan utuljan tan wejj teluemcup
Selémjor nijganic-qiji-tege-wjnuocu, teluegup :
Weswã-dwebunn neuc-tinscä-gwadic utjls-tugwem-
ceweum tan jls-tugwemiu, tanul alt Islælec
wedabce-sijik jlsstu-gwemä-dijul :

10. Ac igunum-wæebun-igul uiçit nuiji sjscwiø-
gwæget umem-cëgumu; stuge Ueçj-sacumš telkj-
mipu.

11. Na Sesuis cäcumit uiscaluc Gubul-nolul ;
ac gubulnol pjbanj-majul, eet : Kjl tu Leswibæk
uteli-gemuol ? Ac Sesuis elajul : Teljac teluenu.

12. Ac tan tiljsip wejim-sjmuic ueçj päduljas
ac nuijit-pluidäcq-dilji, mui usj-dabuwægew.

13. Tœmu Pîlât elajul : Muu nuidumuunn tân tesigul cögüwel mesimscul ?

14. Câdui muu wejî usjdemac neusc-te keluswocanu. Ac gubulnol lœoc wejî pâca-ljic.

15. Nâ gubulnol nacq-lagat-doc uitâlcâlan neusc-tejilijul kjstejul, wîgubal-timeu, uçit mjmajw-jnuc, tânul wenul mesunj-delum-adjul.

16. Nâ bâ tiljsip wescwe-wadjijul espelijul kjs-tejul, teluij-sjlijul Bâlabâqas.

17. Nâ etljmsj-dâdig Pîlât elaji : Tegen welj-dedumok n'tuwolcq-duuljnş ? Bâlabâqas ? kjsna Sesuis tân telujsit Clistewit ?

18. Mudu kejjdoc wejî igunum-wedui-dig utjinin wiscuioçgun iktuk.

19. Nâ tân Pîlât etli ebäsit ilswidacune cuipwid' iktuk, utebitemul abwiawç keluswocun, elajul : Muu uctulâls ala sabewit çinum ; mudu wejî puig-weli unmaje-jep utjininc kiscuk puiwocun iktuk.

20. Câdui ueçjî padulijasc ac nuwijit-plwidacea-dijik, aşjinadiji msj piqwel-niji mjmaj-wjnuuu, uewj-laidum-iuons Bâlabâsul, ac unebanş Sesuisul.

21. Gubulnol usjdabuu-guet, elaji : Tegen egulâ tâbusijik mesunj-dedumok nuidalcâ-duuljnş ? Teluejik : Bâlabâqas.

22. Pîlât elaji : Câdui talâlades Sesuis tân telujsit Clistewit ? M'sit eladjijul : Cluçi-şhc-tœrcsi !

23. Gubulnol elaji : Cögüwe uçit ? cögüwe pâdaswidj telâdegeç ? Câdui negumş ajintş-wejik, teluejik : Cluçi-şhc-tœrcsi !

24. Tân tiljsip Pîlât nemjdoc muu uicanj-ewin cögüwe ; câdui ajj-sespenac utigaqanu, sabwigwon

weswədəc, ac cəsip-tinəsit uiscələuok məj pıgweli-niji, eet : Mui nuij-nədələj-dələm-uicsin ulə sabəvit cıjnum umuldemə. Kılş ancə-dumuciw !

25. Ac m'sit mjmajwıjnuc usı-dabwigui-ədijik, eejik : umuldem n'tınenək iğ, ac nıjunək utıne-wəku.

26. Təcui Pılqat wedəlcəlajul Balağasul ; ac kışı matəqəç Sesusul, igunum-wejul ucluqı-şctəoc-slılinu.

27. Təcui gubulnəl uisum-əgun-isum, pisewə-lədijik Sesusul gubulnəle-wigwomcu, ac məşələdijii tən ehk m'sit sumaqunisu.

28. Ac muisj-galə-dijul Sesusul, ac nəsədulədij megweec m'təcwonu.

29. Ac wejj 'scunwotum-jidic aptuge-pıswidi cıcisə-muis' iktugu, ac aptuge-pıswidul-ədiç, ac sesuwıusc sıbil-çədul-ədiç utınaçun-umcu ; ac emut-culij-bwigui-ed-dədijik uiscəlwic ; malı-gemə-dijul, eejik : Wescəgul-əmulec ! kıl etli elige-witewin Leswə-pewiktuk !

30. Ac eluwıscı-mədijul ; ac weswə-dudiç sesuwısc, ac təcəmədijul unjegu.

31. Ac kışı malige-mədij, menə-diuədij megweec m'təcwon, ac nəsədul-ədijul utapsunn ; ac eligul-dəcun-ədijul ucluqı-şktənşu.

32. Təcui təwidədij wejıq-dijul cınumul Sılınj-ewajul, teluij-sılıjul Sımuu ; ac kışałaq-dijul upumni-qədumulin cluçi-eweü.

33. Nə tən tiljsip pejj-dədij m'tubuinc, teluijsic Golgutu ; jeç, kıwon-skısimc, Upsugatp uitubuincu ;

34. Igunum-uədij tebunegul unsamu-gwolinu,

wiągą-dasik wjescunu. Ac cwetuc, cądui muu nesamugwoc.

35. Ną cluçi-şktadijul, ac uteun-wotum-iidijul utœewonn, ac elacä-djjidijul. Cüläman utuljan tän wejî telui-emcus njäanic-çiji-tege-wjnwı-oç, jeç : Utcuru-sultji-dibun-igul nuwtaps-uunculu, ac elacä-djjidibunec n'tœcwonecu.

36. Ną ebwultijik, escume-wadijul nađelu.

37. Ac umesim-timce-weum iğadudiç cœcweç unjegu, telui-wij-gasic : ulaq ną Sesus tän etli elige-witewit Leswip-ewiktuk.

38. Tœcu tąbuisijik nuwij-cumui-tunejik wiji-cluçi-şhetœcik ; newotjejt inacun-egel, ac uctuc pąda-dwiccel.

39. Ac tanic sjidajik almi-madjul, matcwed-esultijk,

40. Ac teluejik : Kjil tän cakj-scwiscadun ucgi alasudum-œgwom, ac elidum nesui-gwnagu ; uiset-şjisi. Kjsułc uewisic uctjinin, uci njsasi cluçi-eve iktuk.

41. Ac encude elp ucgi paduljasc, telj maligemä-dijul ; ac nuwij-wijgug-edijik, ac nuwijit-pluidacä-dijik, eejik :

42. Westj-abunj uctugju, cądui negum mesuh-setşjissit. Negum tulj eligewit-ewic Islel iktuk, uci njsasiç njegę cluçi-eve iktuk, ac uctlam-situm-udj-ducesunu utjincu.

43. Elidasip Kjsułc-wiiktuk : Kjsułc uisetşjag uljdelumaç. Mudu teluep, Njin ną Kjsułc uewisul.

44. Ac elp nuwij-cumutunejik tānic wijj culu-
çışhc-tojik, almj-nadıjul.

45. Ną wejädegemc melsj-agweç bögunitpac
cakj-be-cwasic tān telkjk mäcumigç, mjsœcœ
kipewat; (eduwic sistajjeç.)

46. Ac kipewat Sesuis kesigçswet, eet: ilj! ilj!
lämä sabaqtanj: jec, N'kjsulcum! N'kjsulcum!
coguwe uitit bunajjin?

47. Ną alt tānic cäcumul-tijik nadel, telwejik:
ut çnum elcœ-mictu-ajul Ilelul.

48. Tœci uncusiq newic-tejít negumr pœçijbit,
pjss weswadoc, ac wojuu-begadoc tebunegulu,
nbjd reguc ses uusc -iktangu, ac nesamu-goodul-
ajul.

49. Uctugik eejik: Biunajeui; numjduneç Ilel
upugjsinn uistjanu.

50. Cädu Sesuis apç kesj-gçswet, tœci egulamit.

51. Ac, edu, lege-pilacun ucçj ala-suidum-ögwomc
naskj-nadasic wejädegemc cœcweç mjsœci upce-
weegu: ac mäcumigç majä-dasik, ac ciundul
nascœ-gwadasiçul.

52. Ac uiteudacunn panta-dasigul, ac piugwelcul
utijn-ewol sabewul-tijik etli-nebud-dijik, abijjbegul,
wenagaq-digul;

53. Ac wejj tuwol-kidajik uiteci-dacum-umuiwol,
tiljsip kjsj mjuunsit Sesuis; ac piscwedajik sabewic
uegiguncu, ac wejj numj-gwsul-tijik pigwelnijju.

54. Ną capitun ac tānic tegweñ-adjul, etli
scume-wadijul Sesuisul, tiljsip nemj-duidiç cöhœ
ac tānul coguwe kjsä-dasigul, loœc weçwoda-
sultijik, telwejik: qmuq, ulä Kjs.ulc uewis-ubunu.

55. Ac piġwelkik ebijik eym-wudijik nadelu, tajic wejji majul-cwolä-dibunn Sesusul Galiletcu ac qbəġunum-wadibunn.

56. Tegweu-adjii Maļi Madlen; ac Maļi, Sač ac Sosj iċewijuwol; ac Sebudj iċewisc iċewijuwol.

57. Naq welaqac pegisinc ġinum milesujnui, Alimutj-ewaq, Sosep telujsit; ac Sesus kegjnudum-wojul naq;

58. Negum eljejul Pjlaqtul ac cwilui-dumuioq Sesusul utijnincu. Tocu Pjlaqt telkitc m'tjin utigun-umuiċ-slinu.

59. Tocu Sosep weswadoc m'tjin, ac tetpegałdoc qatla-wegun iktuk wocomiż-egu.

60. Ac piġadoc pīle uiteui-dacun iktuk, taj wejji pujuł-cudä-sigup ciunde-wictue; ac eldēdugaq doc meskijc ciunds uiteudacun cagunugu; toċu poċetum-ċasit.

61. Naq Maļi Madlen ehk tet, ac elp uctuc Maļi, ebijik tetpaġ-għi uiteui-dacun iktuk.

62. Naq eedus naġwec, (naq wope,) kjsj ċjaldim-ċewx, uċċi pāduljasc ac Palus-jač, etli-mṣi-dajik Pjlaqtegu;

63. Telwiejik: N'sacum-qmien, migwi-dedumec ułaq keluis-cabe-witaç telui-ebunac tajn mjmajitec, Kjsin-swigui-nac mjniun-sjdes.

64. Naq wiċit tulit-pluidege uiteudacun ułjan-ancor-dasinu mjsoreu n'swigui-naqgu, ciwlamqan kegjnudun-woji muu upejj-dalin depciġu, ac upoċetum-ċalansu, ac muu uṭulj-mans mjmajujnui, Kjsi mjniunsit Sesus; ac kespic-sibugui-ḍaċun ajim-sugjetus muuencu ide umscwes-awę-egu.

65. Pıląt elaji : Escum-umcewe wescodum-wudiyok ; ljdącw ! tulı-ancor-dumucw tąn telj kjsip-cwoduw-ɔku.

66. Tœwu elidajik, welj-ancodum-jidic utcudacun, etlipcuq-dudiç cundş, [stuge wijigadigun,] aç escumum-cewe jqa-duuu-diç.

CHAP. XXVIII.

NA kjsi atląs-mudigiscuc tąn nagwewiјac um-schwesawę nagwec kegun-dje-wuud iktuk, Małi Madlen pegisinc, aç uctuc Małi, unmjdwuňs utcudacun.

2. Ac, edu, jgac meskic cuhewu : mudu Ucęj-sacumş utansaleemul, weji njsaslı-ljul wąsoc, aç pegi-silnijul ; aç weji apscwed-ɛdup-çadoc cuundş cagunuc, aç cœwu-basiç.

3. Ac telj ancäm-cusit stuge wosor-gwodesc, aç utorcwonn telj wobegul stuge wosorgwec.

4. Ac telj çipä-ladijul nuwij-ancor-dacä-dijik, nencud-esultijik, aç telj-dajik stuge n'pujnuugu.

5. Ac ansalewit usıdab-wugwet, elaji ebiliçi : Mui ucwe-gwodası-nş kılşu ; mudu kejuulok ucwj-luonş Sesusu, tąn cluçjshc-totu.

6. Mui ulą eyumuc ; mudu kjsi mjnuunsjdoc stuge tąn telwepu : gwigwadiçw ! ancaptumucw m'tubun tąn tet Säcumş eljsin-cupu.

7. Ac cusädiew aç tulı-muicw kegi-nudumuj, kjsucj-mjnun-sjdoc n'puwocun iktuk. Ac, edu, njun-tescu-lugok Galjetcu. Nądzel tulı-numj-adoksup. Ancap-tumucw ! nja kjsi agun-wudum-wlok,

8. Tœciu wejin-cusip-cötum-cadjik utcudacun iktugu, wegwodasijik ac kesj ulidásijik ; ac pœçjibijk utagun-widum-wonş kegj-nuidumwoj.

9. Ac tän eladjik utagun-widum-wonş kegj-nuidum-woj, Sesuis aşungwaji, elaji : ulidásicw ! tœciu pegjsinkik ebijik ac alaq-sumaq-dijul.

10. Tœciu Sesuis elaji : Muu ucwegwoda-sjñs ! ladicw, agunui-dumuic wiggimkik, njn njgunasi Galiletcu ; nadel tet tulinmijidak.

11. Ac ebijik etli-pumaq-dijidic, alt scumewinuc pejj-dajik ueçiguncu, ac agun-widum-wadiji ueçi padulijasu tänul m'sit cöguel telj kjscajj-agul.

12. Ac ueçi padulijasc wijj-msj-dajidi nuujit-pluudacaq-djili, ac weswaj-dúdig ms-agun-widum-umcewe, ac igunum-wadiq piqwelc suljewe sumaq-gunisu ;

13. Teluejik : Tulj agun-widum-widicw, Kegj-nuidum-woji pejdaq-libun-jgu depkigu, ac weji cumuitun-ulq-dibunu nebudj-eegu.

14. Ac Gubulnel nuidumaq, muunsamq-desjenen, ac lúicwodesjenen muu ucsespide-dacaq-djnsu.

15. Tœciu negumş weswaduadic suljewe, ac teladacaq-dijik tän telj kijnwidum-wiçu. Ac ulaq keliswocun eçkj békewj-agunui-dasic Leswibe-wictuc mjsocu kjscue.

16. Tœciu newctin-scucsijik gel newct kegj-nuidum-wiçik, elidajik Galiletcu, pumdun iktuk tän tet Sesuis telkjmap [uitulj-dalinu.]

17. Ac nemjadic alaq-suq-maq-dijul ; cadjui alt aşwj-dedacaq-dijik.

18. Ac Sesuis pegjsinc, ac kelulaji, eet : M'sit alswiswadi wäsec ac macumigec igunum-wicsi.

19. Ną wiçit 'ljdąçew, kjnui-dumuew m'sit tąn tesacę-micsijik ; tulj baptjse-wałuew Wegwisit, ac euçit, ac Wejì-wulj-nicscäm, uwıjsiun iktük.

20. Ac kjnuaq-luçew uiculσ-dumuns m'sit cögü-wel tąnul telkj-miulögup. Ac, ąncap-tumuew! nın tegweulok mјsöcu kespūh-sitcum-wigu : amen.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

PSALM. XXIII.

1. Ancweuit Ucçisacumꝝ ;
Njn yapçui mä cäcumumꝝ.
Wesꝝ-skjgui-ictuic eljsmalit :
Wontoc-bäctec çajigumcalit.
2. Enuisjan abajalit ;
Sabewic xhtj elalit.
Telalusit uicup-mein
Tan etlj tuladoc n'tjinin.
3. Usiucum-tescuic wolewec
Tan n'puwocun aqejgädec,
Mä cogiuwe cipatumui,
Mudu Kjl tegweuin yapçui.
4. Ucteli-gewit-ewoptuun
Welwijadoc n'cam-lamun.
Ac Kjl njgä-nxhtj-gumin,
N'gajj-gsin tulalin.
5. Tiliq tanic kedanijik
Wejuꝝ cäcumultijik,
N'bataluidim jladuin,
Ac tesigiscuc esumin.
6. Kjl mjme weji mimcwenin,
Ac yapçui telj ulalilin,
N'teptacunum paltasit,
N'camlamuin welidásit
7. Amiug Kjsulc uitulodim
Ac uite-wulj-delsudim
Nuusui-guwigul tan jhtes,
Tan tulip-kiji-pumꝝ-sjdes.
8. Ucçj sacumꝝ-egwomcu
Njn yapçui etlugađumu.
Na muij-woluneq Kjsulc,
Kjsulc tan telj ulalulc.

HYMN.

"In de Dark Wood, no Indian nigh."

1. Njbuictuic encude-gwobjan
Bogunitpac iktuuk iyumjan
euul-jit elnuu njn :
Wasogwel semculabasi,
Ac emut-cuili-bwugui-asi,
n'beno-gwalusin.
2. Kjsulc wasec elcomictac,
Ac tiliaq mui nemjac
tan alasudumj ;
Eulap-tugul n'saepigumun,
Na telimic n'camlamun,
tan neuuct-wigwaliugwi.
3. Ansalewit wejilgjmut
Kjsulc-ui-iktuuk, telkjmut
njn n'tancweaguun.
Sesuis euulis-temuit,
Sesuis euulidclimit
alasumaq n'camlamuun.
4. Nuuguiq nemjt ac nuuduit,
Ac n'camlamuunc teljmit,
"Mu uctwe-gwodasu.
Na tiliaq euulaptumul
Depkic ac naqwec tegweul,
ac ma buinaluiu."
5. Na weji msicsalc Kjsulc,
Negs igalit Westsulc,
na uciuh-setades.
Njn elnuu kesalit Kjsulc ;
Ac njn kesalc,—na ba kelulc:
apq alasumades.
6. Achkinetut, elnultjyok,
Jicsetuiow, tan tesjyok,
edamulok naugu :
Kjsulc euulide-ljmuulk,
Sesui Gulj msicksaltulk :
msicsalulk kijnu.

gh."

